

BİRLİĞİMİZ, SOMALİ'DE YAŞANAN İNSANLIK DRAMINA KAYITSIZ KALMADI



Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı (UCLG)'nin de Başkanlığını yürüten Birlik Başkanımız Dr. Kadir TOPBAŞ, Somali'de yaşanan açlığa duyarsız kalmadı.

Başkan TOPBAŞ adına bütün belediyelerimizi temsilen, Genel Sekreter Hayrettin GÜNGÖR tarafından Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı aracılığıyla yardım yapıldı.





Türkiye Belediyeler Birliği
adına sahibi

Dr. Kadir TOPBAŞ

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

•

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Hayrettin GÜNGÖR

Genel Sekreter

•

Yayın Kurulu

Hayrettin GÜNGÖR

Prof. Dr. Adem ESEN

Ali GÜNEY

Ayşe ÜNAL

Cevdet SÖKMEN

Dr. Kasım TURGUT

Fuat UZUN

Mahmut ÇOLAK

Tahir TEKİN

Yasemin GÜNGÖR

•

Genel Yayın Yönetmeni

Burcu KULAÇ

•

Yönetim Yeri

Atatürk Bulvarı No: 229

Kavaklıdere - ANKARA

Tel: (0312) 419 21 00(pbx)

Faks: (0312) 419 21 30

e-posta: dergi@tbb.gov.tr

www.tbb.gov.tr

•

Tasarım

Gizem AŞÇIOĞLU

•

Baskı

SEMİH OFSET

Büyük Sanayi 1. Cadde

No:74 06060 İskitler - ANKARA

Tel: (0312) 341 40 75

Faks: (0312) 341 98 98

•

ISSN 1308-6707

•

Yayın Türü

Dergimiz ayda

bir yayımlanan yaygın

sürelî yayındır.

Ağustos, Sayı: 760

Basım Tarihi: 26.10.2011

Başyazı



Dr. Kadir TOPBAŞ

Türkiye Belediyeler Birliği ve
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

Bir sayıyı, bir takvim ayını daha geride bıraktık. Birlik olarak yürüttüğümüz çalışmaları, yeni makaleleri, uzman görüşlerini, mevzuata ilişkin güncel bilgileri bu dergimizde derledik yayımladık.

Tüzüğümüzle bize verilen görevleri en iyi şekilde yerine getirmenin gayreti içinde olduk. Belediyelerimizi temsil etmenin verdiği gururla işimize sarıldık.

Kuraklık ve kıtlığın pençesindeki Afrika halkına yardım elimizi uzattık. Ağustos ayında, yerel yönetimler arasında dostluğu geliştirmek ve dünya yerel yönetimlerini harekete geçirmek amacıyla bütün belediyelerimizi temsilen 500 bin Türk Lirası bağışta bulunduk.

Yine Ağustos ayında 5,9'luk depremin vurduğu Simav'a, Türkiye Belediyeler Birliği olarak yaptığımız ziyaretin ardından sembolik bir yardım ile destek verdik.

Bir taraftan belediyelerimizi temsil ederek yanlarında olurken diğer taraftan yürüttüğümüz lobi faaliyetleri ile hak ve menfaatlerinin savunucusu olmaya devam ettik.

Bu kapsamda belediyelerin edindiği ikinci el araçların plaka değişikliğinde yaşanan sorunları Emniyet Genel Müdürlüğüne ilettik. Afet yardımlarında ibranamenin alınması uygulamasından vazgeçilmesini istedik. Belediye başkan ödeneklerinin SGK tarafından haczedilmesi uygulamasından vazgeçilmesi için girişimde bulunduk. Ayrıca dergimizin lobi faaliyetleri bölümünde ayrıntılarını bulabileceğiniz ihtiyaç fazlası işçi nakilleri ile ilgili de bir rehber hazırladık.

Ağustos ayında belediyelerimizi temsil, hukuki görüş ve lobi faaliyetlerinin yanı sıra uluslararası faaliyet ve eğitim planlamalarımızı da sürdürdük.

Titizlikle yürüttüğümüz yayın çalışmalarımız kapsamında "Belediye Başkanlarının Sosyal Güvenliği" ve "Belediyelerde Su Sayacı İşlemleri" adlı iki yeni eseri değerli okurlarımızın istifadesine sunduk. Böylece 2011 yılı Ocak ayından bugüne kadar yaklaşık 20 kitap yayımlayarak değerli belediye görevlilerinin yoluna ışık tuktuk.

Aynı kararlılık ve azimle yürümekteyiz. Esenkalin.

İÇİNDEKİLER

MANŞET

- 04 TBB'DEN
AFRİKA'YA YARDIM ELİ
- 05 BİRLİĞİMİZİN DEPREM
SONRASI SİMAV ZİYARETİ

ANALİZ ve DEĞERLENDİRME

- 06 BELEDİYE AVUKATLARININ
VEKÂLET ÜCRETİNİN DAĞITIMI

DOSYA

- 10 2008 EKONOMİK KRİZİ
MAHALLİ İDARELERİMİZİ TEĞET GEÇTİ Mİ?

UZMAN GÖZÜYLE

- 18 İHALE TEMİNATLARI VE
MUHASEBELEŞTİRİLMELERİ -1
- 26 BELEDİYELERDE HUZUR HAKKI
ÖDEMESİ
- 32 TAM SÜRELİ ÇALIŞAN
İŞÇİLERİN YILLIK İZİNLERİ
- 36 BELEDİYELERİN TAŞINMAZ KÜLTÜR
VARLIKLARINA İLİŞKİN HİZMETLERİNDE
KDV İSTİSNASI
- 40 YEREL YÖNETİMLERİN KÜRESEL
İDDİALARI VE KÜRESEL KENTLER
- 48 STRATEJİK YÖNETİM VE İÇ KONTROL
SİSTEMİ UYGULAMALARINI
ETKİNLEŞTİRECEK BİR YÖNETİM MODELİ

İLLER VE BELEDİYELER DERGİSİ YAYIM VE YAZIM İLKELERİ

İller ve Belediyeler Dergisi Türkiye Belediyeler Birliğinin aylık süreli yayın organıdır. Dergide, yerel yönetimleri ilgilendiren her türlü çalışmaya ve Birlik faaliyetlerine ilişkin haberlere yer verilmektedir.

YAYIM İLKELERİ

1. Derginin yazı dili Türkçedir.
2. Dergiye gönderilen makale ve diğer çalışmalar, daha önce başka bir yerde yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır.
3. Yayın kurulu tarafından şekil, içerik, yayım ve yazım kuralları yönünden değerlendirilen çalışmalar sonucunda, makalenin yayımlanmasına, yazardan düzeltme, ek bilgi ve kısaltma istenmesine ya da yayımlanmamasına karar verilir. Bu karar yazara bildirilir, düzeltme için yazara 3 takvim günü süre tanınır.
4. Makalelerde, makalenin özünü bozmayacak şekilde yapılacak değişiklikler yazara bildirilmeksizin yayın kurulunca yapılır.
5. Dergide yayımlanan makale ve diğer çalışmaların yazılı ve elektronik ortamda tüm yayın hakları Dergiye aittir.
6. Dergide yayımlanan yazıların her hakkı saklı olup, kaynak gösterilmeksizin, alıntı yapılamaz ve çoğaltılamaz.
7. Dergide yayımlanan çalışmalarda fikirler ve görüşler tamamıyla yazara ait olup, Dergiyi bağlamaz.
8. Her makalenin başına konu edilen çalışmanın amacının açıklandığı spot olarak kullanılmak üzere kısa bir özet eklenmelidir. Bu kısa özet en az 40 en fazla 70 kelime olmalıdır. Ayrıca gerekli durumlarda kullanılmak üzere en az iki, en çok dört adet makalenin önemli ve çarpıcı bölümlerini içeren en az 20, en fazla 50 kelimeden oluşan spot cümleler hazırlanmalıdır.

nılmak üzere en az iki, en çok dört adet makalenin önemli ve çarpıcı bölümlerini içeren en az 20, en fazla 50 kelimeden oluşan spot cümleler hazırlanmalıdır.

9. Mevzuat ve yargı kararlarının kullanılması halinde, bunlara aynen yer verilmemeli, kısa ve özet bir biçimde yazarın da görüşünü kapsayacak şekilde yorumlanmalıdır.
10. Dergide yayımlanacak eserlerde, belli bir kurum, kuruluş veya şahısa olumlu ya da olumsuz bir şekilde işaret edilmemesine özen gösterilmelidir.

YAZIM İLKELERİ

1. Makaleler ve diğer çalışmalara ilişkin fotoğraf, şekil, tablo vb. dokümanlarını ve yazara ait fotoğrafın yüksek çözünürlükte jpg formatında dergi@tbb.gov.tr adresine veya Atatürk Bulvarı No:229 Kavaklıdere/Ankara adresine CD ile gönderilmelidir.
2. Yazarın adı, soyadı, unvanı, görevi, e-posta adresi, çalıştığı kurum/kuruluş bilgisi yazının ilk sayfasında, başlığın altında yer alacak biçimde gönderilmelidir.
3. Yazılar; Microsoft Windows Word ortamında; A4 boyutunda, kenar boşlukları iki buçuk (2,5) cm. ve satır aralığı bir buçuk (1,5) cm, Times New Roman karakterinde, 12 punto, dipnotlar 10 punto ile ve toplam 6 sayfayı geçmeyecek şekilde kaleme alınmalıdır.

ŞEHİR ve PLANLAMA

52 YENİ KURULAN ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞINA SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE
VE ŞEHİRCİLİK NOKTASINDA BAKIŞ

BİLGİ TEKNOLOJİSİ ve BELEDİYECİLİK

62 YEREL YÖNETİMLERDE WEB VE
WEB MAİL KULLANIMI

HABERLER

68 BİRLİĞİMİZDE KAPASİTE
ARTTIRMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALARA
DEVAM EDİLİYOR

TBB LOBİCİLİK

69 LOBİCİLİK FAALİYETLERİMİZ
DEVAM EDİYOR

MEVZUAT

72 SORU-CEVAP HATTI
ÖĞRENMEK İSTEDİKLERİNİZ

84 RESMİ GAZETE'DEN
SEÇTİKLERİMİZ

90 GENELGELER

94 DUYURULAR

4. Makalenin ana başlığı mümkün olduğunca kısa tutulmalıdır. Makalelerde kullanılacak bölüm başlıkları büyük harf ve bold yazı karakteri ile yazılmalıdır. Bölüm başlıklarının altında en fazla ikili alt başlık sistemi kullanılacaktır. İlk alt başlık küçük harf ve bold, ikinci alt başlık küçük harf, bold ve italik yazı karakteri ile ve tüm başlıklar sayısal sistem ile yazılmalıdır.
5. Tablo ve şekillere başlık ve numara verilmelidir. Tablolardaki bilgilere yapılan atıflar, tablo numarası da belirtilerek belirgin hale getirilmelidir. Mevzuattan ve başka kaynaklardan doğrudan yapılan alıntılar, tırnak işareti ("...") içinde ve yatık (italik) yazılmalıdır.
6. Tırnak içinde verilen metinde yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü belirtmek için "... / ... / ..." şeklinde tek tırnak kullanılmalıdır.
7. Sıra sayıları ekle gösterildiğinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılmalı ayrıca nokta konmamalıdır. Örneğin; 5'inci, 7'nci
8. Belli bir Kanun ve Yönetmelik adından söz edildiği durumlarda ekler kesme işareti ile ayrılmalıdır. Örneğin; ... Kanunu'nun, ... Kanun'a, ... Yönetmeliği'nin vb.
9. Dipnotlar ilgili sayfanın altında gösterilecektir. Dipnot gösterimi:
 - Kitaplar için: Yazar adı, yayın adı, yer adı, yayınevi adı, yayın yılı, s. ...
 - Dergiler için: Yazar adı, makale adı, dergi adı, cilt ..., no ..., yayın yılı, s. ...

- Yazarsız yayın gösterim: Kurum adı, yayın adı, yer adı, yayın yılı, s. ...
10. Kaynaklara çalışmanın sonunda yer verilmelidir. Kaynakça gösterimi:
- Kitaplar için: Yazar soyadı-adı, yayın adı, yer adı, yayınevi adı, yayın yılı.
 - Dergiler için: Yazar soyadı-adı, makale adı, dergi adı, cilt ..., no ..., yayın yılı.
 - Yazarsız yayın gösterim: Kurum adı, yayın adı, yer adı, yayın yılı.
 - İnternet erişim gösterim: www....., erişim tarihi.

DiĞER HUSUSLAR

1. Dergide yayımlanan makale ve diğer çalışmalara, çalışmanın dergide yayımından sonra telif ücreti ödenir. Telif ücreti ödemesinde, 23.01.2007 tarih ve 26412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ödenecek Telif ve İşlenme Ücretleri Hakkında Yönetmelik" hükümleri dikkate alınır.
2. Telif ücretinin havale edileceği banka ile IBAN numarası ve derginin gönderileceği posta adresi yazının en sonunda belirtilmelidir.
3. Yazısı yayımlanan yazarın posta adresine, ilgili dergi sayısından iki adet gönderilir.

TBB'DEN AFRIKA'YA YARDIM ELİ

**Türkiye Belediyeler Birliği
Afrika'da yaşanan kıtlık ve açlığa
duyarsız kalmadı. Başkan Kadir
TOPBAŞ'ın isteği üzerine bütün
belediyelerimizi temsilen Afrika
için yardım yapıldı.**

Kıtlık, açlık ve susuzlukla mücadele eden, muhtaç ve mağdur durumda bulunan Afrika halkına yardım, Afrika ülkeleri yerel yönetimleri ile ülkemiz yerel yönetimler arasında işbirliği ve dostluğu geliştirmek ve de dünya yerel yönetimlerini harekete geçirmek amacıyla Birlik Başkanımız ve aynı zamanda **Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı (UCLG)**'nin de Başkanlığını yürüten **Dr. Kadir TOPBAŞ'ın gösterdiği hassasiyet ve talimat ile bütün belediyelerimiz adına yardım yapıldı.**



Konuyla ilgili yaptığı açıklamada İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak dünyanın değişik yerlerindeki sıkıntılı bölgelere zaman zaman yardım ekibi gönderdiğini hatırlatan **Başkan Kadir TOPBAŞ**, “**Hem UCLG başkanı olarak, hem de insani boyutuyla bir sorumluluğumuz var.** Daha önce AÇE'ye, Pakistan'a Japonya'daki tsunamiye, Haiti'ye de yardım gönderdik. Afrika'da da İBB ekibi çaresiz insanların umudu oldu” diye konuştu.

Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı hesabına yapılan 500.000,00 TL'lik (Beşyüzbin Türk Lirası) yardıma ilişkin çek, **Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin GÜNGÖR** tarafından **Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkan V. İ.Ejder KAYA'ya** takdim edildi.

SİMAV BELEDİYESİNE DEPREM ZİYARETİ

**Türkiye Belediyeler Birliği
olarak Simav Belediyesinin
ve depremten etkilenen
vatandaşların
acılarını ve üzüntülerini
paylaştık.**

Birlik Başkanımız Dr. Kadir TOPBAŞ adına Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin GÜNGÖR, 19 Mayıs'ta Kütahya Simav'da yaşanan can kaybı ve çok sayıda hasara yol açan 5,9'luk depremin ardından bütün belediyelerimizin geçmiş olsun dilekleri iletmek ve Birliğimizle üyeleri arasındaki aidiyet duygusunu geliştirmek amacıyla Simav Belediye Başkanı Kasım KARAHAHAN'ı Ağustos ayında makamında ziyaret etti.



Deprem nedeniyle oluşan ek kaynak ihtiyacına bir katkı sağlayarak Simav Belediyesinin ve depremten etkilenen vatandaşların yanında olduğumuzu göstermek ve acıları, üzüntüleri paylaşmak üzere bütün belediyelerimizi temsilen Simav Belediyesine sembolik bir yardım yapıldı.

Genel Sekreterimiz Güngör'ün, Simav Belediye Başkanı Karahan'a yaptığı ziyarette Birlik olarak Simav'a verilebilecek desteğe ilişkin görüş alışverişinde bulunuldu.



BELEDİYE AVUKATLARININ VEKÂLET ÜCRETİNİN DAĞITIMI



Hayrettin GÜNGÖR

TBB Genel Sekreteri
(İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü)

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 82'nci maddesinde, belediye lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekâlet ücretlerinin; avukatlara (49'uncu maddeye göre çalıştırılanlar dâhil) ve hukuk servisinde fiilen görev yapan memurlara dağıtımı hakkında 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yolu ile uygulanacağı belirtilmiştir.

Uygulamada belediye avukatlarına ve hukuk servisinde çalışan memurlara dağıtılacak avukatlık vekâlet ücretinin hesabı ve dağıtımında tereddütler yaşanabilmektedir.

Yazımızda 5393 sayılı Kanun'un 82'nci maddesinin uygulaması açıklanmaya çalışılacaktır.

1. TAHSİL EDİLEN AVUKATLIK ÜCRETİ DAĞITILIR

5393 sayılı Kanun'un 82'nci maddesi hükmüne göre, belediye lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan "tahsil" olunan vekâlet ücretleri dağıtılır. Kanun'un bu açık hükmü karşısında tahakkuka bağlandığı halde tahsil edilmeyen veya edilemeyen takipte olan avukatlık ücretinin dağıtımı mümkün değildir.

Tahsil edilen avukatlık ücreti, belediyenin kasa veya banka hesaplarına doğrudan veya mahsup yoluyla dâhil olmuş tahsilât miktarıdır.

2. AVUKATLIK ÜCRETİ VERİLECEKLER

5393 sayılı Yasa'nın 82'nci maddesi avukatlık ücretinin kimlere verileceğini düzenlemiştir. Bu düzenlemeye göre şu kişilere avukatlık ücreti verilir.

2.1. Avukatlar

5393 sayılı Kanun'un 82'nci maddesi hükmüne göre avukatlık ücreti avukatlara verilmektedir.

Belediyeler bir kadroya bağlı olarak "memur avukat", bir kadro karşılık gösterilmek suretiyle "tam zamanlı sözleşmeli avukat" veya kadro karşılık göstermeksizin "kısmi zamanlı sözleşmeli avukat" çalıştırabilmektedirler.

Avukatlık ücretinin, "memur" ve tam zamanlı kısmi zamanlı ayırımı yapılmaksızın "sözleşmeli" avukatlara verileceği konusunda bir tereddüt bulunmamaktadır. Çünkü Kanun'un 82'nci maddesi avukatlara verileceğini belirttikten sonra "49'uncu maddeye göre çalıştırılanlar dâhil" demek suretiyle 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesine göre çalıştırılan tam ve kısmi zamanlı sözleşmeli avukatları da avukatlık ücreti dağıtımına kapsamına almıştır. Bu düzenleme nedeniyle, 5393 sayılı Yasa'nın 49'uncu maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "sözleşmeli çalıştırılacak personele her ne ad altında olursa olsun sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödeme yapılmaz ve ücret mahiyetinde aynı ya da nakdî menfaat temin edilmez." hükmündeki sınırlamanın, Kanun'un 82'nci maddesindeki avukatlık ücretinin dağıtımına engel olmadığı görülmektedir.

Belediyede işçi statüsünde çalıştırılan avukatlar avukatlık ücretinin dağıtımından yararlandırılabir mi?

5393 sayılı Yasa'nın 82'nci maddesinde avukatlık ücretlerinin "avukatlara" ödeneceğini belirttikten sonra parantez içinde "49'uncu maddeye göre çalıştırılanlar dâhil" demek suretiyle avukatlık ücreti dağıtımının "memur" ve "sözleşmeli" olarak çalışan avukatları kapsadığı, işçi statüsünde çalışan avukatları kapsamadığı sonucuna varılabilir.

Ancak Kanun'da yer alan avukatlara ifadesinden sonra gelen parantez içindeki "49'uncu maddeye göre çalıştırılanlar dâhil" ifadesi, Kanun'un 49'uncu maddesindeki "sözleşmeli çalıştırılacak personele her ne ad altında olursa olsun sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödeme yapılmaz" hükmünde yer alan sınırlamaya tabi olmasını engellemek için konulduğu açıktır. Dolayısıyla 5393 sayılı Kanun'un 82'nci maddesindeki düzenlemeyi istihdam şekline bakılmaksızın "avukat" unvanı olan ve bu görevi yapan kişilere avukatlık ücreti ödenir şeklinde anlamak gerekir.

5393 sayılı Kanun'un 49'uncu ve Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine bakıldığında belediyelerde "memur" veya "sözleşmeli" avukat çalıştırılmasından bahsedilmektedir.

Buna rağmen 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu, Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerinde belediyelerde işçi statüsünde avukat istihdam edilmesini engelleyen kesin bir düzenlemede yer almamaktadır. Öte yandan uygulamada belediyelerin işçi statüsünde avukat çalıştırdıklarına da sık rastlanmaktadır.

5393 sayılı Yasa'nın 82'nci maddesi, avukatlar dışında avukatlık ücretinin dağıtımında hukuk servisinde çalışan personelin "memur" olmasını esas almışken, avukatlar için bu ücretin ödenmesinde istihdam şekline (memur, sözleşmeli ve işçi) bakmamış "avukatlara" bu ücretin ödeneceğini öngörmüştür.

Bu düzenlemeye göre, işçi statüsünde çalışmakla birlikte avukatlık ruhsatnamesine sahip ve fiilen avukatlık görevi yapan kişilere de avukatlık ücreti ödenmesi Yasa'nın 82'nci maddesi hükmüne aykırı düşmeyeceği düşünülmektedir.

Mevzuatta öngörülme-yen şekilde avukat istihdam edilmesi vekâlet ücretinin alınmasına engel teşkil etmeyecek ve yanlış istihdamdan dolayı eğer bir sorumluluk varsa, bu sorumluluk atamaya yetkili amire ait olacaktır.

2.2. Hukuk Servisinde Çalışan Personel

5393 sayılı Yasa'nın 82'nci maddesi gereği hukuk servisinde çalışan personele avukatlık ücreti verilmesi için;

- Memur olması,
- Hukuk servisinde fiilen çalışması,

Şartlarından her ikisinin birlikte olmasını aramaktadır. Yasa'nın bu düzenlemesi karşısında hukuk servisinde çalışmakla birlikte memur olmayan (işçi, sözleşmeli personel gibi) kimseler ile kadrosu hukuk servisinde gözükmekle birlikte fiilen burada çalışmayan memurlarda avukatlık ücreti verilmesi mümkün gözükmemektedir.

Bir memurun hukuk servisinde fiilen çalışıp çalışmadığının en önemli kanıtı, daha önce yetkili makamca hukuk servisinde görev yapması için yapılmış yazılı görevlendirmedir.

3. AVUKATLIK ÜCRETİNİN DAĞITIMI

5393 sayılı Yasa'nın 82'nci maddesi hükmünde avukatlık ücretinin dağıtımı, 2.2.1929 tarihli ve 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yolu ile uygulanacağını belirtmektedir.

1389 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi hükmünü belediyeye kıyasladığımızda, belediye lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekâlet ücretlerinin;

- Kadroya bağlı olarak çalışan avukatlara yüzde 70'i,
- Hukuk servisinde fiilen görev yapan memurlara yüzde 30'u,

Oranında avukatlık ücretinin dağıtımı yapılarak ödenecektir. Bir yıldan daha az süre görev yapan avukatlar ile memurlara görev yaptıkları süre ile orantılı olarak avukatlık ücreti ödenmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu durum ücretlendirmede adalet ilkesine daha uygun olacaktır.

4. AVUKATLIK ÜCRETİ DAĞITIMINDA SINIR

5393 sayılı Kanun'un 82'nci maddesi hükmünde belediye lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekâlet ücretlerinin, 1389 sayılı Kanun hükümlerinin kıyasen uygulanarak dağıtılacağı belirtilmektedir.

Bu hükme göre tahsil edilen vekâlet ücretinin tamamı dağıtılabilir mi? Yoksa bunun bir sınırı var mıdır?

5393 sayılı Kanun'un 82'nci maddesi hükmünde ve 1389 sayılı Yasa'da vekâlet ücretinin dağıtımı ile ilgili bir limit belirtilmemiştir. Ancak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 146'nci maddesi, vekâlet ücretinin yıllık tutarı,



- Hukuk müşavirleri ve avukatlar için 10.000,
- Diğerleri için 6.000,

Gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak aylık brüt tutarının on iki (12) katını geçemeyeceğini belirterek vekâlet ücretinin ödenmesine bir üst sınır getirmiştir.

Avukatlık vekâlet ücretinin dağıtımı konusunda 657 sayılı Kanun'un 146'ncı maddesinde yer alan limit (sınır) belediyede çalışan avukatları kapsayıp kapsamadığı konusu uygulamada tartışma ve tereddüt yaratmıştır.

Her ne kadar avukatlık ücretinin dağıtımıyla ilgili olarak Limit Dışı Kalan Vekâlet Ücretlerinin Dağıtım Esasları Hakkında Yönetmeliğini "amaç" başlıklı 1'inci ve "kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde belediyeler de yer almakta ise de, 5393 sayılı Kanun'un 82'nci maddesinde, 657 sayılı Kanun'un 146'nci maddesindeki sınırlamaya atıfta bulunulmaması belediye avukatlarına dağıtılan vekalet ücretinin bu limite tabi olup olmadığı tereddüte neden olmuştur.

Gaziantep 2. İdare Mahkemesiz "davacının 657 sayılı Yasa kapsamında avukat olarak davalı belediyede çalışmış ise de; vekâlet ücretleri bakımından 657 sayılı Yasa'ya tabi olmadığı, özel kanun niteliğinde olan 5393 sayılı Belediye Kanunu ve bu Kanun'un atıfta bulunduğu 1389 sayılı Kanun'a tabi olduğu görülmekte olup, 657 sayılı Yasa'nın 146'nci maddesine göre tesis olunan dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonuç ve kanaatine ulaşılmaktadır." demek suretiyle

1 657 sayılı Kanun'un 146'nci maddesine dayanılarak 22.03.1983 gün ve 83/6259 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile çıkarılmıştır.

2 Gaziantep 2. İdare Mahkemesinin 11.05.2010 tarih ve E: 2009/927, E: 2010/461 sayılı kararı.

ve bu gerekçeyle dava konusu işlemi iptal etmiş ise de, Danıştay 2. Dairesiz bu görüşü benimsememiş ve belediye avukatlarının da vekâlet ücretinin dağıtımı konusunda 657 sayılı Kanun'un 146'nci maddesindeki limite tabi olduklarını belirterek yerel mahkemenin kararını oybirliği ile bozmuştur.

Öte yandan Sayıştay Temyiz Kuruluda⁴, 657 sayılı Kanun'un 146'nci maddesinde avukatlara ödenecek vekâlet ücretine yıllık olarak sınırlama getirmiş olup, bu sınırlama kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan tüm avukatlar ve ilgili personeli kapsadığını belirterek, Sayıştay 2. Dairesinin bu konuda vermiş olduğu tazmin hükmünü onamıştır.

Belirtilen Danıştay ve Sayıştay kararları ile mevzuat hükümleri göstermektedir ki, 5393 sayılı Kanun'un 82'nci maddesine göre belediye avukatlarına ödenen vekâlet ücreti dağıtımında da 657 sayılı Kanun'un 146'nci maddesinde belirtilen limite uyulması zorunludur.

5. LİMİT DIŞI VEKALET ÜCRETİ

Bir önceki başlık altında da açıklandığı üzere 5393 sayılı Kanun'un 82'nci maddesine göre belediye avukatlarına ödenen yıllık vekâlet ücreti, 657 sayılı Kanun'un 146'nci maddesinde belirtilen limiti geçmemek üzere ödenir.

Bu şekilde dağıtılan avukatlık vekalet ücretinden artan kalan kısım ise Limit Dışı Kalan Vekâlet Ücretlerinin Dağıtım Esasları Hakkında Yönetmeliğin "hesap açmak" başlıklı 4'üncü maddesi, genel ve katma bütçeli ku-

3 Danıştay 2. Dairesinin 08.04.2011 gün ve E: 2010/3439, K: 2011/1478 sayılı kararı.

4 Sayıştay Temyiz Kurulunun, 15.12.2009 gün ve 31014 Nolu Kararı. (Sayıştay 2. Dairesinin 782 sayılı ilamı)

rumlar, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı birliklerin ve 1389 sayılı Kanun'a göre vekâlet ücreti alan tüm kamu kurum ve kuruluşlarının merkez teşkilatında bulunan merkez saymanlıkları veya saymanlık işlerini yürüten birimleri nezdinde adi emanet bölümüne bir bölüm açılacağını, "paraların toplanması" başlıklı 5'inci maddesi ise, bir mali yıl içinde kanunda öngörülen limit sınırını aşan tutarlar bütçeye gelir kaydedilmeyerek merkezdeki saymanlıklarına veya bu işleri yürüten merkez birimlerine ilgili dairelerince gönderileceği belirtilmiştir.

Yine bahse konu Yönetmeliğin 7'nci maddesinde, bu dağıtımlardan artan miktar bir sonraki yıl kullanılmak üzere adi emanet hesabında bekletileceği ve bir sonraki yıl tahsil edilen limit dışı vekalet ücreti önceki yıla ait emanet hesabındaki meblağ ile birleştirilmek suretiyle yeniden dağıtımına tabi tutulacağı belirtilmektedir.

Buna göre 657 sayılı Kanun'un 146'ncı maddesinde belirtilen limiti geçmesi nedeniyle dağıtılamayan ve limit dışı kalan avukatlık vekalet ücreti bir sonraki yıl vekalet ücretine ilave edilerek o yılki vekalet ücretinin dağıtımına esas teşkil edecektir.

6. VEKALET ÜCRETİNİN DAĞITIMI VE MUHASEBESİ

657 sayılı Kanun'un 146'ncı maddesine dayanılarak 22.03.1983 gün ve 83/6259 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile çıkarılan "Limit Dışı Kalan Vekâlet Ücretlerinin Dağıtım Esasları Hakkında Yönetmeliğin" 4'üncü maddesi hükmüne göre, tahsil edilen avukatlık ücreti

tahsil edildiği anda emanet hesabına kaydedilir ve yılsonu emanet hesabında biriken paralar limit ve oran dâhilinde ilgililere dağıtılır ve limit üstü tutarlar ise bir sonraki yıl vekalet ücreti hesabına dahil edilmek üzere emanet hesabında muhafaza edilerek devredilir.

Örnek; (A) Belediyesi bir yıl içinde bir defada 23.000.- TL avukatlık ücreti tahsil ettiğini, yılsonu itibarıyla başka bir avukatlık ücreti tahsilâtın bulunmadığını, tahsil edilen avukatlık ücretinin 12.000.-TL tutarının oran ve limit dâhilinde hak sahiplerine dağıtıldığını ve limit üstü 11.000.-TL tutarın ise emanet hesabında devredildiğini varsayalım.

Avukatlık vekalet ücreti tahsil edildiğinde muhasebe kaydı şu şekilde olacaktır;

H.Kodu	Hesabın Adı	Borç	Alacak
102-	BANKALAR HESABI	23.000,00	
	333- EMANETLER HESABI		23.000,00

Avukatlık vekalet ücreti hak sahiplerine ödendiğinde ise muhasebe kaydı şu şekilde olacaktır;

H.Kodu	Hesabın Adı	Borç	Alacak
333-	EMANETLER HESABI	12.000,00	
	103- VER.ÇEK.ve GÖNDER. EM. HS.		12.000,00

Bu iki muhasebe kaydı sonrası 657 sayılı Kanun'un 146'ncı maddesinde belirtilen limit içerisinde kalan 12.000.-TL avukatlık vekalet ücreti sahiplerine dağıtılmış olacak ve limit dışı kalan 11.000.-TL vekalet ücreti ise "333- Emanetler Hesabının" bilançoda alacak bakiyesi vermesiyle sonraki yıla devredecektir.

7. VEKALET ÜCRETİNİN DAĞITIMINA İLİŞKİN BİR ÖNERİ

Avukatlık ücretinin dağıtımı

Madde 80- (1) Belediye lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekalet ücretlerinin; avukatlara (49. maddeye göre çalıştırılanlar dahil) ve hukuk servisinde fiilen görev yapan ~~memurlara dağıtım hakkında 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücret Vekalet Hakkında Kanunu hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.~~

Avukatlık ücretinin dağıtımı

Madde 80- (1) Belediye **ve bağlı idareler** lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekalet ücretleri **bu idarelerde fiilen görev yapan** avukatlara (49. maddeye göre çalıştırılanlar dahil) ve hukuk servisinde fiilen görev yapan **personeler her türlü ödemeler dahil yıllık brüt maaş veya ücretlerinin toplam miktarlarını geçmemek üzere Türkiye Belediyeler Birliği'nce çıkarılacak yönetmelikteki usul ve esaslara göre dağıtılır.**

GEREKÇE

1136 sayılı Avukatlık Kanununa göre vekalet ücretinin avukata ait olduğu, her belediyenin ve bağlı idarenin müstakil tüzelkişiliğinin varlığı ile bölge ve ülke teşkilatına sahip olmadıkları, bu nedenle merkezi idare bünyesindeki avukatlara ödenecek vekalet ücretinin dağıtımına ilişkin 1389 sayılı Kanun belediyelere ve bağlı idarelere uygulanamayacağı, yoğun yakınmalara neden olan vekalet ücreti paylaşımına bir üst sınır getirilerek, dağıtım konusunda Türkiye Belediyeler Birliği'ne yönetmelik çıkarma yetkisi verilmek suretiyle tüm belediyelerde uygulama sağlanması amaçlanmıştır.

2008 EKONOMİK KRİZİ MAHALLİ İDARELERİMİZİ TEĞET GEÇTİ Mİ?



Burcu ARSLAN

*Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
İstatistikçi, TBB Uzmanı*

Amerika'da başlayıp kısa zamanda önce Avrupa'yı sonra küresel ekonomiyi etkileyen 2008 ekonomik krizi Türk ekonomisini ve dolayısıyla yerel yönetimlerini de etkilemiş ancak etkinin derecesi ciddi tartışma konusu olmuştur. Makalemizde güncel deyişle krizin Türk yerel yönetimlerini teğet geçip geçmediğinin mali verilere dayanarak açıklığa kavuşturulması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede çalışmada 2008 ekonomik krizinin Türkiye'nin makro ekonomik göstergelerinden ziyade yerel yönetimlerin mali yapısı üzerindeki etkileri değerlendirilecektir.

1. 2008 EKONOMİK KRİZİ ÖNCESİNDE TÜRKİYE EKONOMİSİNİN GÖRÜNÜMÜ

ABD'de başlayıp önce gelişmiş ülke ekonomilerine yayılan ardından bu ülkelerle yoğun ticaret ve sermaye ilişkisi olan gelişmekte olan ülke ekonomilerini etkileyen 2007-2008 ekonomik krizi, önce finans piyasasında başlamış sonra reel ekonomiyi etkisi altına almıştır (Ay vd, 2011:380).

Bankacılık sektörünün kuralların dışına taşarak mali sektörün hacmini reel sektöre kıyasla misliyle büyüttüğü bir ortamda konut kredisi (mortgage) almış olan Amerikalı düşük gelirli ailelerin kredi geri ödemesinde sorunlar yaşanmaya başlamasıyla önce Amerikan konut kredisi piyasası çökmüş ve bu olayın etkisiyle portföyünde çok miktarda konut ağırlıklı kredi müşterisi bulunan küresel yatırım bankalarından New York merkezli "The Bear Stearns Companies, Inc." Mart 2008'de iflas etmiştir. Bu iflası 15 Eylül 2008'de ABD tarihinin en büyük iflası olarak nitelenen "Lehman Brothers Inc." adlı bankanın iflası ve sonrasında diğer banka ve sigorta şirketlerinin iflasları takip etmiştir.



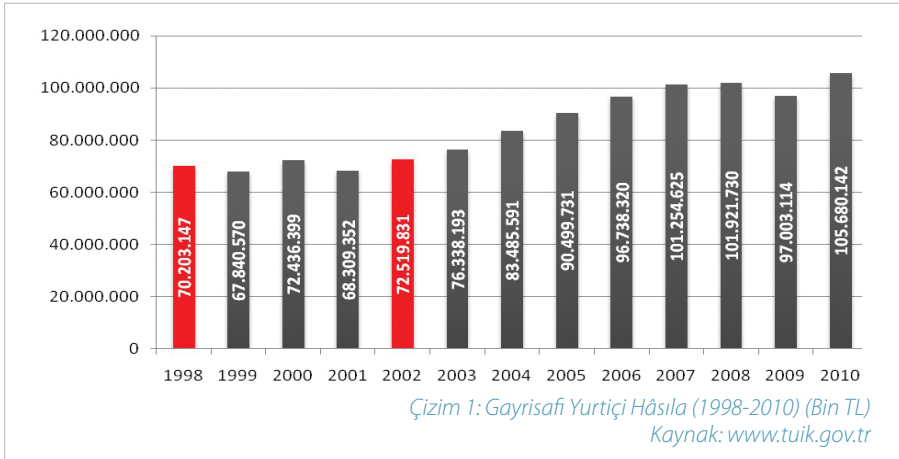
Dr. M.İlker HAKTANKAÇMAZ

*Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Daire Bşk.*

Kısa zamanda Avrupa'ya sıçrayan kriz ilk etkisini İzlanda'da göstermiş, İzlanda'nın üç büyük bankası iflas etmiş ve İzlanda Kronası Euro karşısında yüzde 40 değer kaybetmiştir. İngiltere'deki emlak piyasası da aynen ABD'deki gibi büyük bir düşüşe geçmiş, Yunanistan, İrlanda, Portekiz ve İspanya ekonomileri de krizden derin şekilde etkilenmiştir. Sonuçta, genel olarak tüm dünyada ekonomide işlerin çok iyi gittiği düşünülürken, 2008 yılında ABD konut kredisi piyasasında başlayan fırtına kısa zamanda tüm dünya piyasalarını sarsmıştır (Akın, 2011; Genç ve Karabacak, 2011:371; Bolat ve Toprak, 2010: 260-261).

Türkiye ekonomisinin, yüksek dış kaynak ihtiyacı altında gelişen bir ekonomi olması nedeniyle kırılgan bir yapı arz ettiği, bu kırılganlığın da temelde döviz sıkıntısı kaynaklı ekonomik krizler şeklinde kendini gösterdiği, cari işlemler açığının ve kamu kesimi açığının finansmanı sıkıntısının Türkiye ekonomisine ilişkin risk değerlendirmesini yükselttiği (İnsel ve Sarıdoğan, 2009) sıkça ifade edilmiştir. Yakın tarihlerde ülke içi kaynaklı olarak ülkemiz ekonomisinde yaşanan 1958 krizi, 1979 krizi, 1980 devalüasyonu, 1994 Nisan krizi, 2000 Kasım ve 2001 Şubat krizlerinin (Bırol ve Demir 2011:408) esas olarak bu nedenlerden kaynaklandığı bilinmektedir.

Çalışmamız açısından önemli olan 2001 ekonomik krizini ve sonrasında alınan tedbirleri hatırlamakta yarar vardır. Kriz öncesinde ekonomide yüksek miktarda döviz sıkıntısının bulunduğu, dış açık ve cari açığın arttığı bir ortamda yabancı bankaların vadesi gelmemiş kredilerini geri çekmeye başlamaları ile gecelik faizler ve döviz fiyatları fırlamış ve 22 Kasım 2000'de tarihe



tedbirlerle birlikte başlayan ekonomik iyileşmenin hızlanarak devam etmesindeki en önemli gelişme hiç kuşkusuz 2002 seçimlerinden sonra ülkede siyasi istikrarın sağlanması ve alınan tedbirlerin tavizsiz uygulamasının sürdürülmesi olmuştur.

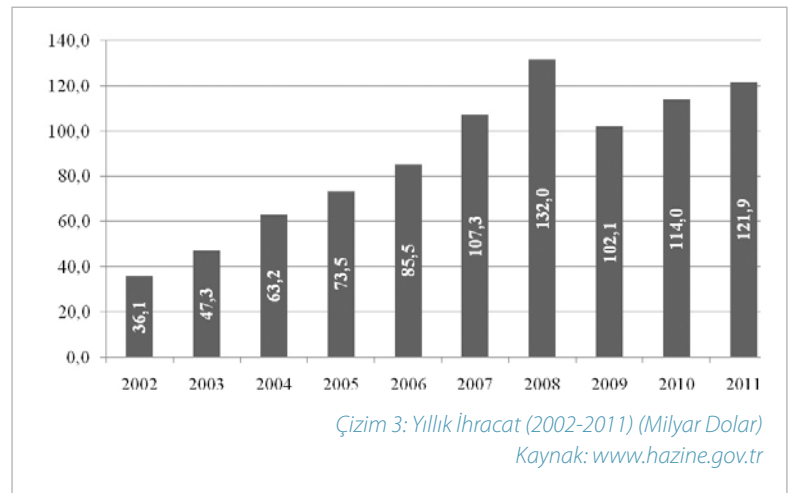
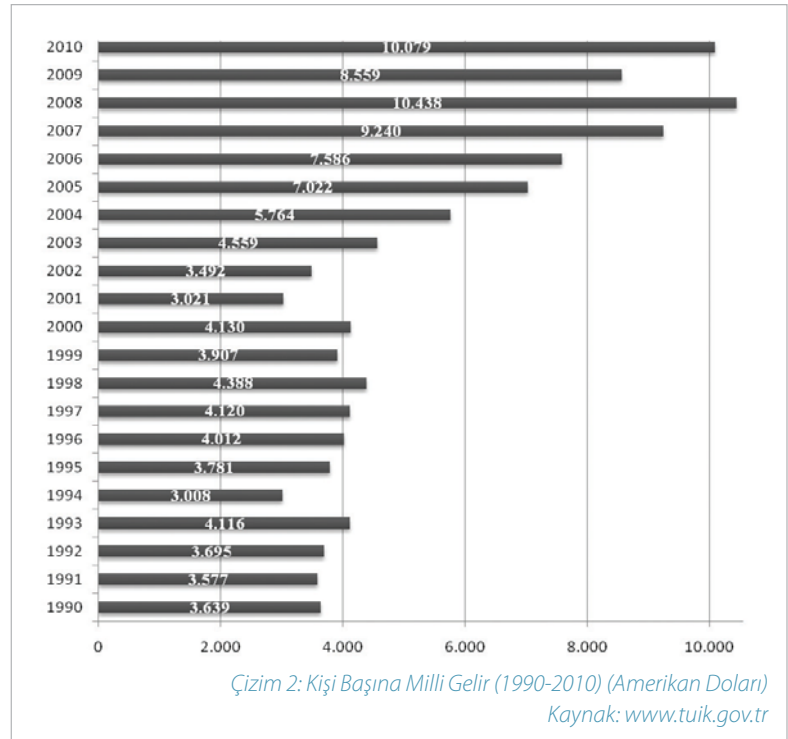
Bu tedbirlerin sonucu olarak ihracat (Çizim-3) ve yabancı sermaye girişi (Çizim-4) art-

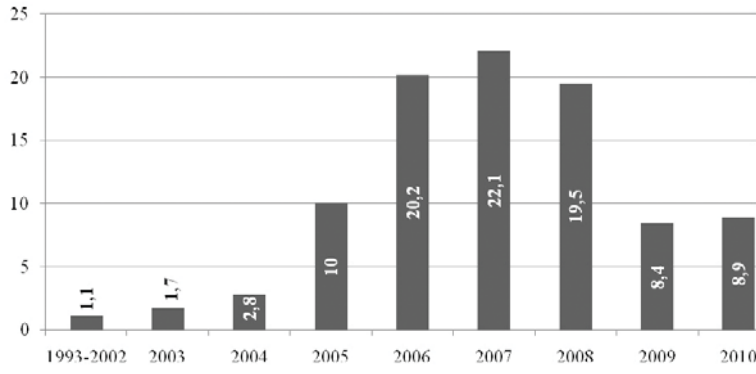
“Kara Çarşamba” olarak geçen para krizi patlamıştır. 19 Şubat 2001’de Çankaya Köşkü’ndeki MGK toplantısında Başbakan ile Cumhurbaşkanı arasında geçen tartışmanın basına açıklanmasıyla ekonomi alt üst olmuş, para piyasalarında gecelik faiz oranı yüzde 7.500’e çıkmıştır.

Çizim-1’den de görüleceği üzere krizler nedeniyle 1998 yılındaki milli gelir düzeyi ancak 2002 yılında tekrar yakalanabilmiş ve 2002’den sonra milli gelirden istikrarlı bir yükseliş gözlenmiştir.

Kişi başına milli gelir itibarıyla bakıldığında zaman zaman 1998’den itibaren Türk ekonomisinde yaşanan krizlerin etkisi daha çarpıcı bir şekilde ortaya çıkmaktadır ve krizin 2001 yılında ortaya çıkan derin etkisi sonucu 2000 yılında 4.000 \$’ın üzerinde olan kişi başına milli gelir 2001 yılında neredeyse yüzde 25 oranında azalarak 3000 \$ civarına gerilemiştir (Çizim-2).

Krizin ardından, 14 Mart 2001 tarihinde 3 aşamalı güçlü ekonomiye geçiş planı açıklanmış, bu kapsamda bir yandan bankacılık sektörü yeniden yapılandırılırken diğer yandan ekonomide özelleştirme ve rekabetin artırılması (Sinestezi E-Dergi, 2009; Birol ve Demir 2011:408), ekonomiden sorumlu kurumlar arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesi, esnek döviz kuru uygulamasına geçilmesi, kamu borçlarının ve enflasyonun kontrol altına alınması, ihracatın ve yabancı sermaye girişinin artırılması ile ilgili düzenlemelere hız verilmiştir. Bu

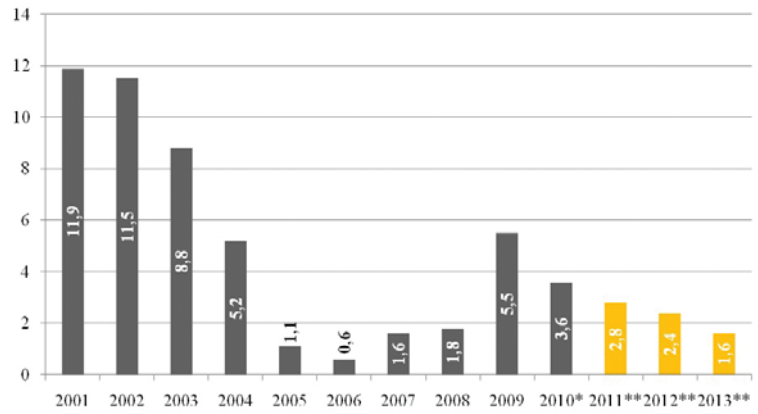




Çizim 4: Yabancı Sermaye Girişi (1993-2010) (Milyar Dolar)
Kaynak: www.hazine.gov.tr

miş, bütçe açıkları (Çizim-5) azalmış ve Türkiye milli gelir artışında Avrupa Birliği ortalamasının üzerinde bir büyüme hızı yakalamıştır (Çizim-6).

ABD'de başlayıp tüm dünyayı etkisi altına alan 2008 ekonomik krizinin Türkiye ekonomisine de olumsuz yansımaları olmuş ve krizden kredi darlığı ve yurtdışı pazarların daralması gibi nedenlerle en çok reel sektör etkilenmiştir (Genç ve Karabacak, 2011:378). Krizin Türkiye'ye etkileri 2008'in ikinci yarısından itibaren görülmeye başlanmış ve 2009 yılının son çeyreğine kadar bu durum devam etmiştir.

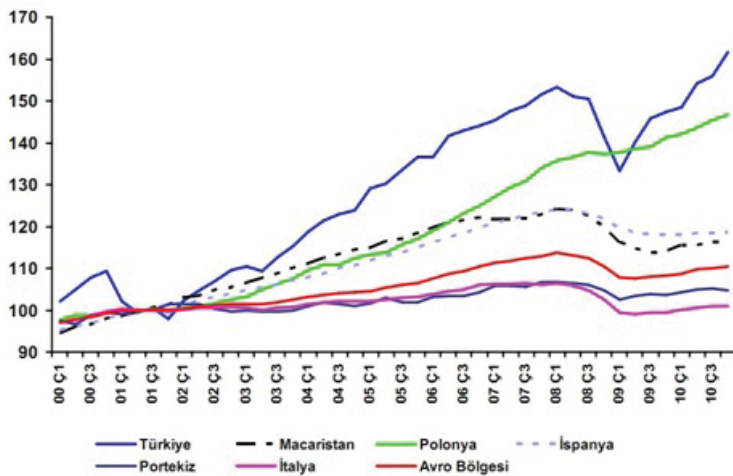


Çizim 5: Merkezi Yönetim Bütçe Açığı / GSYH (%)

*2010: Geçici Gerçekleşme

**2011-2013: Orta Vadeli Program Hedefi

Kaynak: www.hazine.gov.tr



Çizim 6: AB Ülkeleri ve Türkiye Reel GSYH (2001=100) Karşılaştırması
Kaynak: www.hazine.gov.tr

2. 2008 KRİZİ ÖNCESİNDE VE SONRASINDA TÜRK YEREL YÖNETİM SİSTEMİNDE YAPILAN İYİLEŞTİRMELER

2008 krizinin Türk yerel yönetimlerine etkilerinin kriz öncesi dönemde yerel yönetim alanında gerçekleştirilen reformlardan bağımsız olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

2004 yılından itibaren başlayan reformlarla Türk yerel yönetimlerinin bir yandan görev ve yetki bakımından diğer yandan mali ve örgütsel bakımdan güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda yapılanlara kısaca bir göz atmakta yarar vardır.

Yerel yönetimlerin görev ve yetki bakımından güçlendirilmesi: Reformlar kapsamında yerel yönetimlerle ilişkin temel ve ikincil mevzuatın yenilenerek hem yerel yönetimlere verilen görev ve yetkiler artırılıp çeşitlendirilmiş hem de daha önceden merkezi yönetimin görev alanında sayılan pek çok konuda yerel yönetimlerin de faaliyet gösterebilmeleri sağlanmıştır. Bunun yanı sıra bakanlıklar ve diğer merkezi yönetim kuruluşlarının, görev alanlarına giren bazı yatırımları kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri yerel yönetimlere aktarmak suretiyle gerçekleştirmelerine imkan tanınmıştır ki bu imkandan en çok, işlevsellik kazanmalarını ve yeni bir gelir kaynağına sahip olmalarını sağladığı için, il özel idareleri ile yerel yönetim birlikleri yararlanmıştır. Öte yandan 5286 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Kaldırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'la köye yönelik hizmetler konusunda tek yetkili idarenin il özel idareleri (İstanbul ve Kocaeli'nde büyükşehir belediyeleri) kılınması yerel yönetimlerin görev ve yetki bakımından güçlendirilmesi sürecini daha da ileri boyuta taşımıştır.

Yerel yönetimlere yönelik altyapı projeleri: Görev ve yetki bakımından güçlenen yerel yönetimlerin bu görevleri gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak üzere 2005 yılında KÖYDES Projesi uygulamaya konulmuş ve bu kapsamda 2005-2010 döneminde toplam 6,750 milyar TL kaynak il ve ilçe köylere hizmet birliklerine aktararak köylerin altyapı yatırımlarına harcanmıştır. BELDES Projesi kapsamında ise 2007 yılında nüfusu 10.000'in altında olan 2507 belediyeye 300 milyon TL kaynak aktarılmıştır.

Küçük belediyelerin kapatılması: 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'la bir yandan vatandaşların büyükşehirlerde sadece valiliklerden değil kurulan ilçe teşkilatlarından da merkezi yönetimin sunduğu hizmetleri alabilmesine imkan tanınırken diğer yandan çok güçsüz ve küçük belediyeler kapatılmak ya da birleştirilmek suretiyle örgütsel ve mali bakımdan daha güçlü yerel yönetim birimleri oluşturulması amaçlanmıştır. Dünyadaki genel eğilim de dikkate alınarak daha büyük, daha yönetilebilir, mali ve hizmet sunum kapasitesi bakımından daha güçlü yerel yönetimlerin oluşturulması için toplam belediye sayısı 3.225'dan 2.950'ye düşürülmüştür.

Merkezi bütçeden yerel yönetimlere aktarılan payın ve dağıtım sisteminin değiştirilmesi: 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'la hem merkezi bütçeden yerel yönetimlere aktarılan toplam kaynak artırılmış hem de bu kaynağın yerel yönetimlere dağıtım sistemi değiştirilmiştir. 5779 sayılı Kanun'la yerel yönetimlere yönelik gelir artışı Genel Bütçe Vergi Gelirleri (GBVG)'nden yerel yönetimlere ayrılan pay oranlarının artırılmasından ziyade pay hesabına esas gelir havuzunun genişletilmesi suretiyle sağlanmıştır. Bu çerçevede 5779 öncesinde petrol ürünleri üzerinden alınan özel tüketim vergisinin tamamı, motorlu taşıtlardan alınan özel tüketim vergisinin yüzde 28'i, alkollü ve gazlı içeceklerden alınan özel tüketim vergisinin yüzde 60'ı; özel iletişim vergisinin, özel işlem vergisinin ve şans oyunları vergisinin tamamı pay hesabının dışında iken 5779 sayılı Kanun'la vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan GBVG'nin tamamı pay hesabına esas havuza dahil edilmiştir (Karataş, 2008:40-41; Karataş, 2009:97-98).

Yıllar	GBVG	Yerel Yönetimlerin GBVG'den Aldığı Paylar
2006	137.480.292	10.735.419
2007	152.835.111	12.009.980
2008	168.108.960	14.440.255
2009	172.440.423	15.587.286
2010	210.532.315	20.212.701

Tablo 1: GBVG ve Yerel Yönetimlerin Payları (2006- 2010) (Bin TL)
Kaynak: www.muhasibat.gov.tr

Bunun yanı sıra 5779 sayılı Kanun'la yerel yönetimlerin gelirlerinin güvenceye alınması bakımından çeşitli muafiyetler de getirilmiştir. Örneğin; yerel yönetimlere 5779 sayılı Kanun'a göre aktarılan payların vergi hükmünde olduğu, yine mülga 2380 sayılı Kanun'a göre ayrılan payın tamamı borca mahsuben kesilebilmekte iken 5779'la bu paylardan yerel yönetimlerin sosyal güvenlik kurumlarına, devlete olan borçları

1 GBVG kapsamında olup halen uygulamada olan vergiler şunlardır: Gelirden Alınan Vergiler, Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, Servetten Alınan Vergiler, Motorlu Taşıtlar Vergisi, Veraset ve Intikal Vergisi, Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler, Dahilde Alınan KDV, Özel Tüketim Vergisi (Petrol Ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin ÖTV, Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin ÖTV, Kolalı Gazoz, Alkollü İç. ve Tüt. Mamül. İlişkin ÖTV, Dayanıklı Tüketim Ve Diğer Mallara İlişkin ÖTV), Akaryakıt Tüketim Vergisi, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi, Damga Vergisi, Harçlar, Özel İletişim Vergisi, Özel İşlem Vergisi, Şans Oyunları Vergisi, Dış Ticaretten Alınan Vergiler, Gümrük Vergileri, İthalde Alınan KDV, Diğer Dış Ticaret Gelirleri, Kaldırılan Vergiler Artıkları. Kaynak: http://www.gib.gov.tr/fileadmin/user_upload/VI/GBVG/Tablo_51.xls.htm

2 5779 sayılı Kanun'un geçici 2'nci maddesi ile 1/7/2008-31/12/2012 tarihleri arasında büyükşehir belediye paylarının hesaplanmasında, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan elde edilen Özel Tüketim Vergisi tutarları, bu dönemle sınırlı olmak üzere büyükşehir belediyesi pay hesabına dahil edilmemektedir.

gibi çeşitli nedenlerle yapılacak kesintilerin yüzde 40'ı aşamayacağı gibi hususlar belirtilmiştir. Yerel yönetimlere ilişkin temel kanunlarda da yerel yönetimlerin mallarının haczi konusunda sınırlamalar getirilmiş, yerel yönetimlerin mallarına karşı suç işlenmesinin müeyyidesi ağırlaştırılmıştır.

2008 ekonomik krizi öncesindeki yukarıda sıralanan düzenlemelere ilave olarak kriz sonrası dönemde de yerel yönetimlerin gelirlerini arttırıcı ya da olası giderlerini azaltıcı düzenlemeler yapılmış, bu düzenlemelerin de 2008 krizinin yerel yönetimler üzerindeki etkisinin hafifletilmesine olumlu katkıları olmuştur.

Çoğu, Türkiye Belediyeler Birliği'nin girişimleri sonucu gerçekleşen bu kapsamdaki düzenlemelerin şu şekilde özetlenmesi mümkündür:

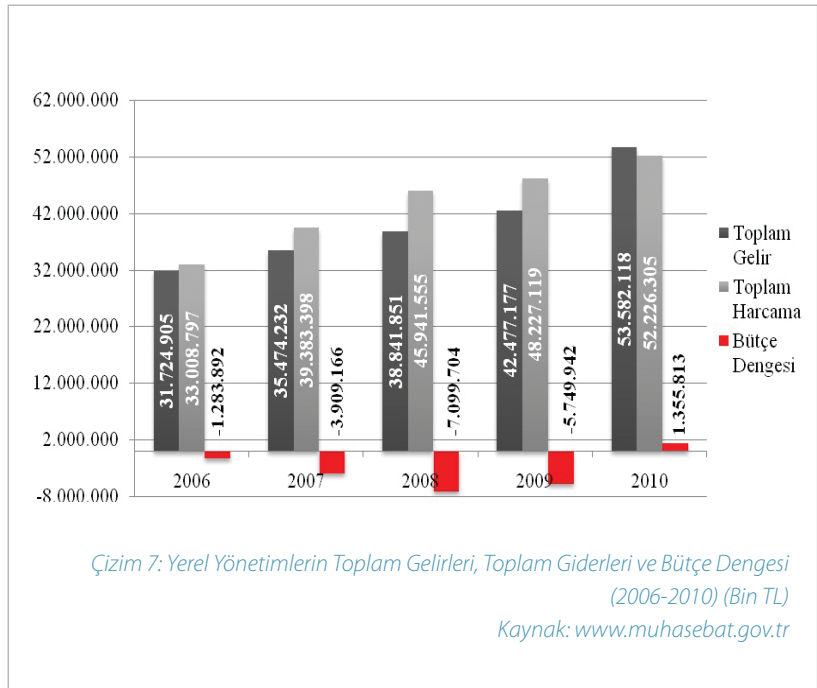
İller Bankası ortaklık payının düşürülmesi: 6107 sayılı İller Bankası A.Ş. Hakkında Kanun'la yerel yönetimler tarafından bankaya ödenmesi gereken pay hem payın hesaplanmasında kullanılan oranın yüzde 5'ten yüzde 2'ye indirilmesiyle hem de pay hesabına esas matrahın öz gelirler ve GBVG toplamı olarak değil sadece GBVG'nin esas alınarak daraltılması suretiyle azaltılmıştır. 6107 sayılı Kanun öncesinde 2010 yılı İller Bankası katkı payı olarak yerel yönetimlerden öz gelir+GBVG'nin yüzde 5'i usulüyle yıllık toplam 1.103 milyon TL kesilmişken, 2011 yılında GBVG'nin yüzde 2'si usulüyle yaklaşık 460 milyon TL kesilmiş ve sadece 2011 yılı için yerel yönetimlere 643 milyon TL ilave gelir sağlanmıştır.

Mahalli idarelerdeki ihtiyaç fazlası işçilerin nakli: 6111 sayılı Kanun ile yerel yönetimlerde çeşitli nedenlerle oluşmuş ihtiyaç fazlası personelin merkezi yönetime dahil kurumlara nakline imkan tanınmıştır. Norm kadroya göre yerel yönetimlerde (il özel idarelerinde ve belediyelerde) toplam 119.285 işçi bulunması gerekirken fiilen çalışan işçi sayısı 141.535'dir. Kanun, yerel yönetimler üzerindeki personel gideri yükünün önemli ölçüde hafifletilmesini sağlayacaktır.

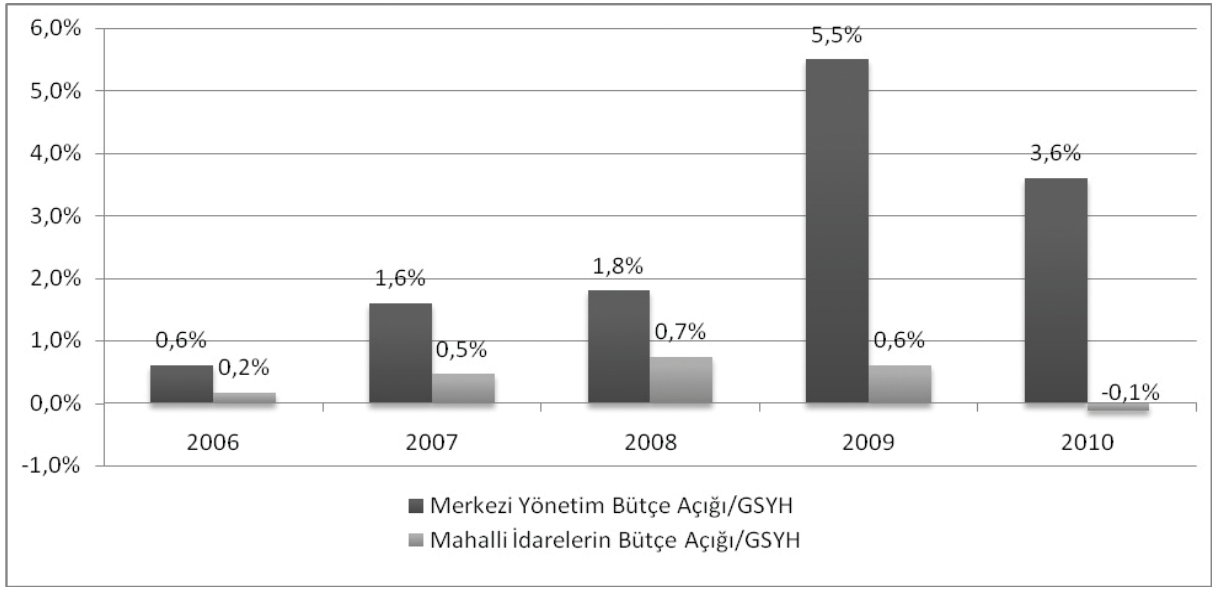
Trafik para cezalarından belediyelere pay verilmesi: 6111 sayılı Kanun'un 60'uncu maddesi ile 2918 sayılı Kara-

yolları Trafik Kanunu'na eklenen ek 16'ncı madde ile belediyelerce kendi bütçe kaynakları kullanılarak kurulmuş veya kurulacak kamera sistemlerinin trafik ihlallerinin tespiti amacıyla kullanılması durumunda, kesilen trafik cezalarının yüzde 30'u izleyen ayın sonuna kadar Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinden ilgili belediyelere sistem kullanım bedeli olarak ödenmesi hükmüne bağlanarak belediyeler için, Türk şoförlerin trafik kurallarına uymadaki hassasiyeti göz önünde bulundurulduğunda, önemli bir ek kaynak sağlanmıştır.

Yerel yönetimlerin borç ve alacaklarının yeniden yapılandırılması: 6111 sayılı Kanun'la kamuya ait bazı alacakların yeniden yapılandırılması kapsamında yerel yönetimlerin gerek merkezi yönetim kuruluşlarına borçları gerekse kişi ve kuruluşlardan alacakları için ödeme kolaylığı getirilmiştir. Bu kapsamda sosyal güvenlik mevzuatına göre belediyelerce verilen ruhsatların mevzuatta öngörülen sürede SGK'ya bildirilmemesi nedeniyle verilmiş idari para cezaları affedilerek silinmiş, yerel yönetimlerin kalkınma ajanslarına ödemiş borçlarına ödeme kolaylığı getirilmiş ve ödeme kolaylığından yararlanmak için başvuran yerel yönetimlerin kalkınma ajansları tarafından sağlanan desteklerden yararlanmasına imkan tanınmıştır. 6113 sayılı Kanun'la ise yerel yönetimlerin genel aydınlatmadan kaynaklanan borcu silinmiştir.



3 Rakamlar, İller Bankası verilerine dayanılarak tarafımızdan üretilmiştir.



Çizim 8: Merkezi Yönetimin ve Yerel Yönetimlerin Bütçe Açıklarının GSYH İçindeki Payları (2006-2010) (%)
Kaynak: www.muhasabat.gov.tr

Yukarıda sıralanan tüm bu gelişmelerden sonra Çizim-7'den de görüleceği üzere Türk yerel yönetimlerinin mali yapılarında gözle görülür iyileşme sağlanmıştır. Bu noktada, krizin etkilerinin somut olarak ortaya çıktığı dönem olması nedeniyle, çalışmamız açısından önemli olan 2008 ve 2009 yıllarında bile yerel gelirler azalmamış aksine artmaya devam etmiştir. Her ne kadar 2008 yılında yerel yönetimler bütçesinde 2007 yılına göre iki kat fazla bir açık söz konusu ise de bu durum yapısal bir sorun haline gelmemiş ve 2010 yılında yerel bütçe dengesi fazla vermiştir.

Bu sonucun ortaya çıkmasında en belirleyici faktör hiç kuşkusuz merkezi yönetimin tutumu olmuştur. Şöyle ki; Çizim-8'den de görüleceği üzere ekonomik krizin etkilerini yoğun biçimde gösterdiği 2008-2009 döneminde yerel yönetimlerden ziyade merkezi yönetimin bütçe açığı artmış yani krizin külfeti önemli oranda merkezi yönetim tarafından üstlenilmiştir.

3. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Çalışmada kullanılan mali verilerle ve tablolarla ortaya konulduğu üzere 2008 ekonomik krizini Türkiye ekonomisi deyim yerindeyse ufak sıyrıklarla atlattı, yerel yönetimler ise krizin etkilerini neredeyse hiç hissetmemişlerdir. Buna karşılık Avrupa Konseyi tarafından Konsey'e üye ülkelerden 2008-2010 dönemini kapsamak üzere toplanan verilere dayanılarak hazırla-

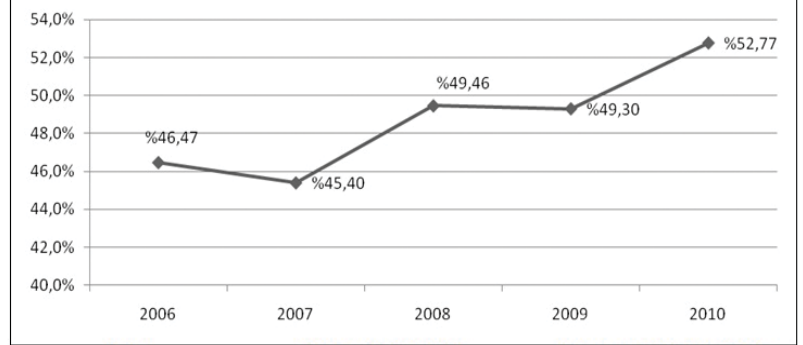
nan rapora göre yerel yönetimlerin bütçe gelirleri üye ülkelerin büyük çoğunluğunda reel olarak azalmıştır (www.coe.int, 2011:4-5).

Krizin Türk yerel yönetimlerince hissedilmemiş olması memnuniyetle karşılanması gereken bir sonuç olmakla birlikte bunun yerel özerklik açısından ne ifade ettiği göz ardı edilmemelidir.

Her şeyden önce Türk yerel yönetimlerinin merkezi yönetime bağımlılığı kriz sonrası dönemde kriz öncesi döneme göre daha da artmış, bağımlılık 2007'deki yüzde 45'lik düzeyinden 2010'da yüzde 53'e yükselmiştir (Çizim-9). Yani 2010 yılı itibarıyla ortalama her 100 TL'lik yerel gelirin 53 TL'si merkezden gönderilmektedir.



Yıllar	Öz Gelir ⁴ (Bin TL)	Toplam Gelir (Bin TL)
2006	16.981.373	31.724.905
2007	19.368.049	35.474.232
2008	19.632.503	38.841.851
2009	21.535.429	42.477.177
2010	25.309.087	53.582.118



Çizim 9: Yerel Yönetimlerin Merkezi Yönetime Bağımlılığı (2006-2010) (%)
Kaynak: www.muhasabat.gov.tr

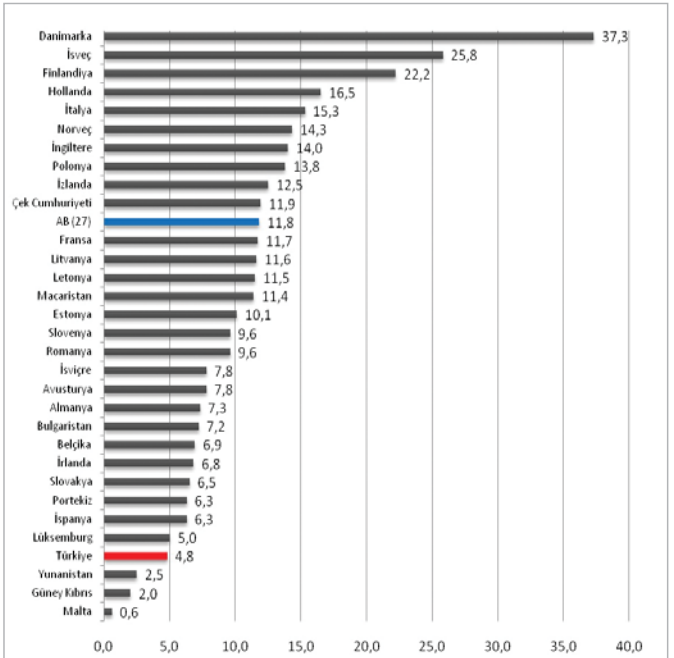
Çalışmamızda 2008 ekonomik krizinin etkilerinin değerlendirilmesine odaklanılması nedeniyle bu dönemle sınırlı mali veriler kullanılmışsa da yerel yönetimlerin merkezi yönetimlere bağımlılık oranındaki kötü gidişin daha çarpıcı bir şekilde ortaya konulması bakımından biraz daha geriye gidilmesi yararlı olacaktır. 2002 yılında GBVG'nden yerel yönetimlere aktarılan toplam pay 4.746.671 bin TL iken 2010 yılında bu rakam 20.212.701 bin TL olarak gerçekleşmiştir (www.gib.gov.tr) ki bu yüzde 330 oranında bir artış ifade etmektedir. Dolayısıyla Türkiye'de yerel yönetimlerin gelirlerini arttırma çalışmalarının bu yönetimlerin öz gelirlerinin arttırılmasından ziyade merkezden aktarılan payın arttırılmasıyla sonuçlandığını söylemek yanlış bir çıkarım olmayacaktır.

Üstelik gelir bakımından merkezi yönetime bağımlılığın pek çok yerel yönetim birimi için yüzde 53'ten çok daha yüksek düzeylerde olduğu bilinmektedir. Örneğin gelir bakımından merkezi yönetime bağımlılık oranı 2010 yılında büyükşehir belediyelerinde ortalama yüzde 63 (standart sapma=% 16), en düşük gelirli belediye grubunda ortalama yüzde 80'dir (standart sapma=% 8)5.

Öte yandan her ne kadar merkezden gönderilen payların arttırılması suretiyle de olsa yerel yönetimlerin gelirleri son yıllarda önemli miktarda artmışsa da Türkiye, yerel yönetimlerin gelirleri açısından AB ülkeleri arasında hala parlak bir yere sahip değildir.

4 Yerel yönetimlerin öz geliri Muhasebat Genel Müdürlüğü'nce EKOD-4 düzeyinde hazırlanan mali tablonun 0.0.0.0 kodunda belirtilen yerel yönetimlerin toplam bütçe geliri rakamından aynı mali tablonun 04.0.0.0 kodlu "Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler" kaleminde "04.4.0.0 kodlu "Kurum ve Kişilerden Alınan Bağış ve Yardımlar" alt kalemi hariç olmak üzere yer alan rakam ile 05.2.2.51 kodlu "Merkezi İdare Vergi Gelirlerinden Alınan Paylar kalemindeki rakam çıkarılarak hesaplanmıştır. Yani kısaca formüle etmek gerekirse: Öz gelir= (EKOD 0.0.0.0)-(EKOD 04.0.0.0- EKOD 04.4.0.0)+(EKOD 05.2.2.51)]

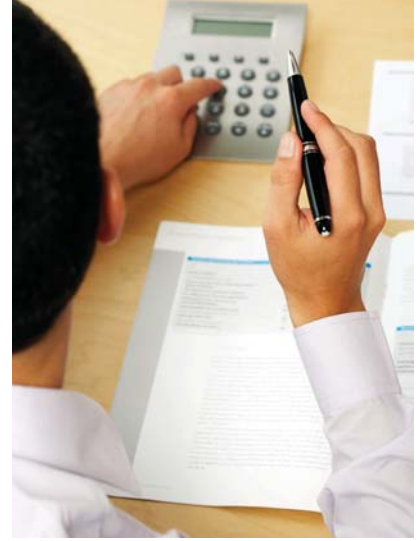
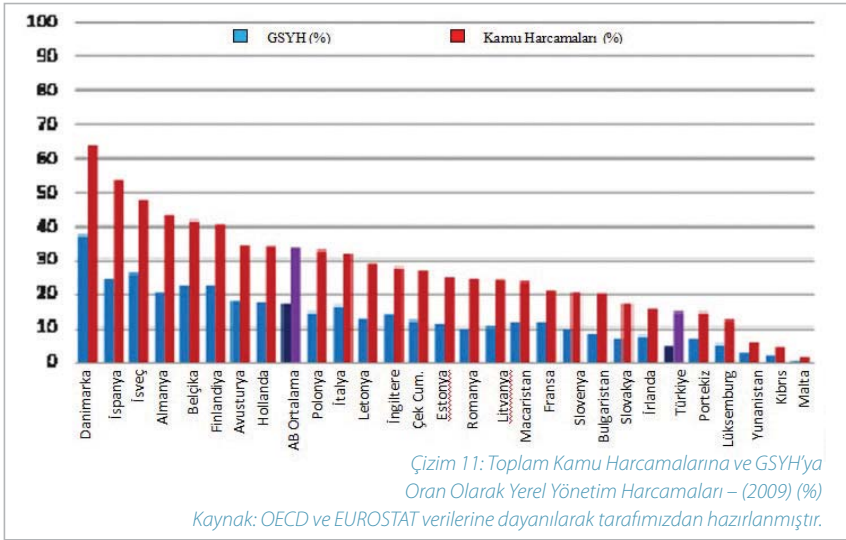
5 Bağımlılık oranları, Maliye Bakanlığı verilerine dayanılarak tarafımızdan üretilmiştir.



Çizim 10: Yerel Gelirlerin GSYH'ya Oranı (2010) (%)
Kaynak: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tec00021>

Çizim-11'den de görüleceği üzere 2010 yılı itibarıyla yerel gelirlerin GSYH'ya oranı Danimarka'da yüzde 37, AB ortalaması yüzde 16 düzeylerinde iken Türkiye'de yüzde 5'in altındadır.

Benzer durum yerel yönetim harcamaları açısından da söz konusudur ve Türkiye bu açıdan da AB ülkeleri içerisinde hiç de iyi durumda değildir. Yerel yönetimlerin toplam harcamalarının GSYH'ya ve toplam kamu harcamalarına oranı Danimarka'da sırasıyla yaklaşık yüzde 40 ve yüzde 65, AB ortalaması yüzde 20 ve yüzde 35 iken Türkiye için bu oranlar yüzde 5 ve yüzde 15 civarlarındadır (Çizim-11).



2008 ekonomik krizinin Türk yerel yönetimleri açısından ortaya çıkardığı bir diğer yapısal sorun da ekonomideki krizin aşılmasında yerel yönetimlerin içerisinde bulunduğu edilgen durumdur. Tüm dünyada yerel yönetimlerin ekonomik kalkınmadaki rolleri yoğun biçimde tartışılırken, Avrupa'da pek çok yerel yönetim birimi 2008 ekonomik krizinin aşılması için bir yandan bazı kamu hizmetlerinin sunumunu durdurma, personel sayısını azaltma ya da personel ücretlerini dondurma gibi kendilerince çeşitli tedbirler alıp diğer yandan hizmetlerin ekonomik olarak sunumu için özel sektörle işbirliği, hizmet sunumunun özelleştirilmesi, enerji tasarrufu gibi yeni yöntemler bulup uygulayarak (www.coe.int, 2011) ülkelerinde krizin aşılmasında asıl aktör gibi hareket ederken Türk yerel yönetimleri ekonomik krizin aşılması sorumluluğunu merkezi yönetimin üzerine yıkmış olmanın dayanılmaz hafifliğini yaşamıştır.

Kaynakça

- Akın, R. (2011) "2008 Ekonomik Krizine Genel Bir Bakış", (http://www.stratejikanaliz.com/ekonomi/2008_ekonomik_krizi.htm), 15/09/2011.
- Ay, A. ve diğerleri (2011) "Global Krizin Konya İmalat Sanayi Üzerine Etkisi: Bir Anket Uygulaması", içinde Üçüncü Yerel Ekonomiler Kongresi Bildiriler Kitabı, Selçuk Üniversitesi İİBF, Konya: 380-394.
- Birol, E. ve Demir, Y. (2011) "Ekonomik Krizlerin Yerel Ekonomilere Etkileri: Sivas Örneği" içinde Üçüncü Yerel Ekonomiler Kongresi Bildiriler Kitabı, Selçuk Üniversitesi İİBF, Konya:407-417.
- Bolat, S. ve Toprak, Y. (2010) "2008 Küresel Finans Krizinin Türkiye'deki İl Belediyeleri Üzerindeki Gelir Yönlü Etkisi: Aydın İl Belediyesi Örneği", içinde İkinci Yerel Ekonomiler Kongresi Bildiri Kitabı, Cumhuriyet Üniversitesi İİBF, 17-19 Haziran 2010, Sivas: 260-280.
- Genç, E. ve Karabacak, M. (2011) "Küresel Krizin Yerel Ekonomiler Üzerine Etkisi: Uşak İlinde Tekstil Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmeler Üzerine Bir İnceleme", içinde Üçüncü Yerel Ekonomiler Kongresi Bildiriler Kitabı, Selçuk Üniversitesi İİBF, Konya, 370-379.
- İnsel A. ve Saridoğan E. (2009) "Krizin Türkiye'ye Etkileri", (<http://www.virahaber.com/haber/krizin-turkiye-ye-etkileri-9649.htm>), 15/09/2011.
- Karataş, H. (2008) "Mahalli İdarelere Genel Bütçeden Aktarılan Pay Artıyor", Bütçe Dünyası, 3(30):34-43.
- Karataş H. (2009) "Türkiye'deki Mahalli İdarelerin Bütçe Süreci ve Mali Yapıları" içinde Türk ve AB Bütçelendirme Süreçlerinin Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi, Ed.Ercan Sancak, Gazi Kitabevi, Ankara, 83-106.
- Sinestezi E- Dergi (2009), "Türkiye'de Ekonomik Krizler – 1994, 1998-1999 ve 2001 Krizleri", (<http://sinestezi.wordpress.com/2009/04/04/turkiye-de-ekonomik-krizler-1994-1998-1999-ve-2001-krizleri/>), 15/09/2011.
- Yetim, A.(2008)"Küresel Krizin Anatomisi ve Türkiye'ye Etkileri", AR&GE Bülteni, İzmir Ticaret Odası, Ekim 2008, s.5-6.
- www.coe.int,
- Directorate General of Democracy and Political Affairs (2011) "Local Government: Responses to Recession Across Europe", ([https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?Ref=CDLR\(2011\)43&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=DG1-CDLR&BackColorInternet=B9BDEE&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679](https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?Ref=CDLR(2011)43&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=DG1-CDLR&BackColorInternet=B9BDEE&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679)), 15/09/2011.
- http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/data/main_tables, 15/09/2011.
- www.hazine.gov.tr, (http://www.hazine.gov.tr/irj/go/km/docs/documents/Treasury%20Web/Statistics/Economic%20Indicators/egosterge/Sunumlar/Ekonomi_Sunumu_TR.pdf), 15/09/2011
- www.muhasibat.gov.tr, https://portal.muhasibat.gov.tr/mgmportal/faces/khbDetay?birimDizini=Mahalli+%C4%B0dareler&_afLoop=3617564337761443&_afWindow-Mode=0&_adf.ctrl-state=yr09w7170_40, 15/09/2011.
- http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=SNA_TABLE11, 15/09/2011.

İHALE TEMİNATLARI VE MUHASEBELEŞTİRİLMELERİ-1



H. Bayram ÇOLAK

*Türk Telekom Genel Müdürlüğü
İç Denetim Bşk. Yrd.*

Kamu idarelerince, ihtiyaçların giderilmesine yönelik olarak gerçekleştirilen ihalelerde önem taşıyan hususlardan birisi de teminatlardır. İdarelerin yapmış oldukları ihalelerin sonuçlandırılmasında güvence sağlayan teminatlar konusunda, dikkat edilmesi gereken hususlar, ihale mevzuatımız olarak bilinen 4734 sayılı Kamu İhale Yasası, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Yasası, uygulama Yönetmelikleri ve Tebliğlerde açıklanmaya çalışılmıştır. Bunun dışında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun kabulü ve yürürlüğe girmesiyle birlikte, aralarında mahalli idarelerin de yer aldığı ve genel yönetim olarak nitelendirilen idarelerde uygulanmaya başlayan tahakkuk esaslı muhasebeyle de, çok geniş bir kapsamda teminatlarla ilgili işlemlerin muhasebeleştirilmesinde standart bir uygulama devreye girmiştir.

Genel olarak geçici ve kesin teminatların birbirinden farklı özelliklere ve esaslara sahip olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bu farklılık dışında, kamu ihale mevzuatına göre alınması gereken teminatların taşımaları gereken birtakım ortak noktalar da bulunmaktadır. Yazıda kesin ve geçici teminatların muhasebeleştirilmeleri dahil her ikisi için de ortak olan ve genel olarak bilinmesi gereken hususlar ana başlıklar itibarıyla anlatılmaya çalışılacaktır.

1. GEÇİCİ TEMİNATLAR

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında kamu idareleri tarafından yapılan ihalelerle ilgili olarak alınması gereken ilk teminat türü ihaleye teklif veren isteklilerden alınan geçici teminattır. Geçici teminatla ilgili olarak bilinmesi gereken temel hususlar aşağıda açıklanmıştır.

1.1. Geçici Teminatın Oranı

Anılan Kanun'un 33'üncü maddesine göre teminat alınması öngörülmemeyen ihaleler dışında kalan ihalelerden teklif edilen bedelin yüzde 3'ünden¹ az olmak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınması gerekmektedir. Dolayısıyla istekli teklif ettiği bedelin yüzde 3'ünden aşağı olmamak üzere daha yüksek oranlarda geçici teminat vermekte serbesttir.

Geçici teminat alınması gereken ihalelerde teklif edilen bedelin yüzde 3'ünden aşağı olmamak üzere teminat alınması gerekliliği ihale ilanlarında yer alması zorunlu hususlardandır.

1.2. Geçici Teminat Alınmayacak Durumlar

İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla, ekonomik ve mali yeterlikten ziyade kişisel ve mesleki bilgi yeterliliğine dayalı olarak yürütülen danışmanlık hizmeti ihalelerinde katılımı kolaylaştırmak amacıyla geçici teminat alınması zorunlu değildir.

Bunun dışında bir ihale usulü olmayan doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen satın almalarla da teminat alınması zorunlu değildir.

1.3. Geçici Teminatların İadesi

Geçici teminatların alınmasındaki asıl amaç, ihaleye teklif veren isteklilerin daha gerçekçi teklif vermelerini sağlamaktır. Dolayısıyla ihale gerçekleştirildikten sonra ihale üzerinde kalan istekli ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklifi veren istekliler dışında üzerinde ihale kalmayan isteklilerin geçici teminatlarının talep halinde iade edilmesi gerekmektedir.

1 4734 sayılı Kanun'da yaklaşık maliyetin gizliliği esas olduğundan daha açık bir ifade ile yaklaşık maliyetin ihaleye teklif verecek istekliler tarafından bilinmemesi nedeniyle ile, 2886 sayılı Kanun'dan farklı olarak geçici teminat oranı tahmin edilen bedel yerine isteklilerin teklif ettikleri bedel esas alınarak hesaplanmaktadır.

Üzerine ihale yapılan yüklenicinin de sözleşme yaptıktan ve kesin teminatı verdikten sonra geçici teminatının geri verilmesi gerekmektedir. Aynı çerçevede üzerine ihale yapılan isteklinin sözleşme imzalamasıyla birlikte ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin de talep etmesi halinde geçici teminatının iadesi gerekir.

Genel kuralın yanı sıra, ihalenin idarenin gerekli gördüğü veya ihale dokümanında yer alan belgelerde ihalenin yapılmasına engel olan ve düzeltilmesi mümkün bulunmayan hususların bulunduğu tespit edildiği hallerde iptal edilmesi halinde de, verilmiş olan bütün teklifler reddedilmiş sayılır ve bu teklifler açılmaksızın isteklilere iade edilir. Bu tür durumlarda tekliflerin tamamı değerlendirilmeksizin iade edileceğinden bütün isteklilere ait geçici teminatlar da iade edilmelidir.

Bunun dışında belli istekliler arasında ihale usulünde ihaleye davet edilen aday sayısının beşten az olması veya teklif sayısının üçten az olması hali ile yine pazarlık usulünün düzenlediği 21'inci maddenin (a), (d) ve (e) bentleri gereğince yapılacak ihalelerde istekli sayısının üçten az olması halinde ihalelerin iptal edilmesi durumlarında aynı şekilde isteklilere ait geçici teminatların iade edilmesi gerekmektedir.

Geçici teminatların iade edilmesi ile ilgili diğer bir husus, verilmiş olan tekliflerin belirlenen yaklaşık maliyetin çok üzerinde olması gibi nedenler ile ihale komisyonu kararı üzerine idarenin verilmiş olan bütün teklifleri reddederek ihaleyi iptal etmekte serbest olması hali ile ilgilidir. Bu takdirde ihalenin ihale yetkilisince iptal edilmesi halinde de eğer ihale Kamu İhale Kurumuna intikal ettirilmemiş ise, geçici teminatların iadesi gerekmektedir. İhalenin Kamu İhale Kurumuna intikal etmiş olması halinde ise, geçici teminatların iade edilmeyerek Kurum kararına kadar bekletilmesi uygun olacaktır.

Son olarak idarenin Kanun'da yazılı süre içinde sözleşme yapılması hususunda kendisine düşen yükümlülüğü yerine getirmemesi halinde, istekli sürenin bitmesini izleyen günden itibaren en geç beş gün içinde, on gün süreli bir noter ihbarnamesi ile bildirmek şartıyla, taahhüdünden vazgeçebilir. Bu takdirde geçici teminat geri verilir ve istekli teminat vermek için yaptığı belgelendirilmiş giderleri istemeye hak kazanır.

1.4. Geçici Teminatların Gelir Kaydedilmesi

Genel kural, teminatların iadesi olmakla birlikte bazı durumlarda geçici teminatların gelir kaydı söz konusu olmaktadır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre geçici teminat aşağıda belirtilen hallerde gelir kaydedilir:

1- Doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamayacak olan istekliler, diğer ifade ile kamu ihalelerinden yasaklı olanlar buna rağmen ihaleye katılırlarsa, ihale dışı bırakılarak geçici teminatları gelir kaydedilir. Ayrıca, bu durumun tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında tespit edilememesi nedeniyle bunlardan biri üzerine ihale yapılmışsa, kesin teminatı gelir kaydedilerek ihale iptal edilir.

2- İhale üzerinde kalan istekli kesinleşen ihale kararının öngörülen kanuni sürelerin bitmesinden veya Maliye Bakanlığının vizesi gereken hallerde bu vizenin yapıldığının bildirilmesini izleyen günden (5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle birlikte Maliye Bakanlığının taahhüt ve sözleşme tasarıları üzerindeki vize yetkisi, yönetimin kontrolü kapsamında kaldırılmış olup anılan Kanun'la birlikte sözleşme tasarılarının Maliye Bakanlığına gönderilmesi ve uygun görüş alınması söz konusu değildir. Bu konuda vize yetkisi yeni Kanun'la birlikte idarelerin bünyelerinde ihdas edilen mali hizmetler birimi tarafından yerine getirilmektedir.) itibaren üç gün içinde ihale üzerinde kalan istekliye, tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu imza karşılığı tebliğ edilir. Bu durumda üzerinde ihale kalan istekli (yüklenici) kesin teminatı vererek sözleşmeyi imzalamak zorundadır. Sözleşme imzalandıktan hemen sonra geçici teminatın iade edilmesi gerekmektedir.

Bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihale üzerinde kalan isteklinin geçici teminatı gelir kaydedilir. Bu durumda idare, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif fiyatının ihale yetkilisince uygun görülmesi kaydıyla, bu teklif sahibi istekli ile de Kanun'da belirtilen esas ve usullere göre sözleşme imzalayabilir.

Ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibinin de sözleşmeyi imzalamaması durumunda ise, bu teklif sahibinin de geçici teminatı gelir kaydedilerek ihale iptal edilir.



3- Tekliflerin değerlendirilmesinde, öncelikle belgeleri eksik olduğu veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmadığı ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmasına karar verilir. Bu değerlendirme sonucunda belgeleri eksiksiz ve teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olan isteklilerin tekliflerinin ayrıntılı değerlendirilmesine geçilir. Bu aşamada, isteklilerin ihale konusu işi yapabilme kapasitelerini belirleyen yeterlik kriterlerine ve tekliflerin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığı incelenir. Uygun olmadığı belirlenen isteklilerin teklifleri değerlendirme dışı bırakılır.

En son aşamada, isteklilerin teklif mektubu eki cetvellerinde aritmetik hata bulunup bulunmadığı kontrol edilir. Teklif edilen fiyatları gösteren teklif mektubu eki cetvelde çarpım ve toplamlarda aritmetik hata bulunması halinde, isteklilerce teklif edilen birim fiyatlar esas alınmak kaydıyla, aritmetik hatalar ihale komisyonu tarafından re'sen düzeltilir. Yapılan bu düzeltme sonucu bulunan teklif, isteklinin esas teklifi olarak kabul edilir ve bu durum hemen istekliye yazı ile bildirilir. İstekli düzeltilmiş teklifi kabul edip etmediğini tebliğ tarihini izleyen beş gün içinde yazılı olarak bildirmek zorundadır. İsteklinin düzeltilmiş teklifi kabul etmediğini süresinde bildirmesi veya bu süre içinde herhangi bir cevap vermemesi halinde, teklifi değerlendirme dışı bırakılır ve geçici teminatı gelir kaydedilir.

2. ALACAĞI BULUNAN İSTEKLİLERİN ALACAKLARINI KARŞILIK GÖSTERMEK SURETİYLE TEMİNAT VERİP VEREMEYECEKLERİ

Uygulamada sıkça karşılaşılan problemlerden birisi de, nakit yetersizliği nedeniyle ihaleyi yapan idareden

alacağını tahsil edemeyen isteklilerin aynı idarenin açmış oldukları ihalelere katılıp katılamayacaklarıdır. Bu konuda belirtilen nedenlerle alacağını tahsil edemeyen kişilerin bütçe emanetleri hesabında bekleyen alacaklarını karşılık göstermek suretiyle alacağını tahsil edemediği idarenin açmış olduğu ihalelerde sadece geçici teminat yükümlülüklerini yerine getirmeleri mümkündür.²

3. KESİN TEMİNATLAR

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan ihalelerle ilgili olarak alınması gereken teminatlardan birisi de belki de en önemlisi kesin ve devamı mahiyetinde ek kesin teminatlardır. Gerek hazırlanan idari şartnamelerde, gerekse sözleşmelerde kesin ve ek kesin teminata ait şartlar ile miktarı ve iade edilme şartlarının belirtilmesi gerekmektedir.

3.1. Kesin ve Ek Kesin Teminatlar Alınma Amacı ve Oranı

Kesin ve ek kesin teminatın alınmasındaki amaç, yüklenici tarafından taahhüdün sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamaktır. Bu bağlamda, taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan istekliden ihale bedeli üzerinden Kanun'un 43'üncü maddesi gereğince yüzde 6 oranında kesin teminat alınması gerekmektedir. Ancak, danışmanlık hizmet ihalelerinde ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, kesin teminat sözleşme yapılmadan önce alınmayabilir. Bu durumda, düzenlenecek her hakedişten yüzde 6 oranında yapılacak kesintiler teminat olarak alıkonulur.

² 15 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği

Ek kesin teminat ise, fiyat farkı ödenmesi öngörülerek ihale edilen işlerde fiyat farkı olarak ödenecek bedelin, sözleşme bedelinde artış meydana gelmesi halinde bu artış tutarının yüzde 6'sı oranında teminat olarak kabul edilen değerler üzerinden alınan teminatır. Fiyat farkı olarak ödenecek bedel üzerinden hesaplanan ek kesin teminat, yüklenicinin talebi ve idarenin uygun görmesi halinde de hak edişlerden kesinti yapılmak suretiyle de karşılanabilir.

3.2. Kesin Teminat Alınmayacak Durumlar

Pazarlık usulünü düzenleyen 4734 sayılı Yasa'nın 21'inci maddesinin f bendi gereğince idarelerin yaklaşık maliyeti yüzüymiyedibin yüzellidört Türk Lirasına kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarında, malın sözleşme yapma süresi içinde teslim edilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu değildir.

Bunun dışında bir ihale usulü olmayan doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen satın almalardan dolayı da kesin teminat alınması zorunlu değildir.

4734 sayılı Yasa'nın 43'üncü madde hükmü gereğince sözleşmeden önce kesin teminat alınmayan danışmanlık hizmet ihalelerinde sözleşmeye davet ise, kesin teminat istenilmeksizin anılan Yasa'nın 42'nci maddesinin birinci fıkrası hükümlerine göre yapılır

3.3. Kesin Teminatların İadesi

1- Taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi: Kesin ve ek kesin teminatların normal prosedür çerçevesinde ihale konusu işin sözleşme ve şartname hükümlerine göre yerine getirilmesinden sonra iade edilmesi gerekmektedir. Bu konuda, taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların;

a) Yapım işlerinde; varsa eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra yarısı, Sosyal Güvenlik Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra kalanı,

b) Yapım işleri dışındaki işlerde Sosyal Güvenlik Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirildiği saptandıktan sonra; alınan mal veya yapılan iş için bir garanti süresi

öngörülmesi halinde yarısı, garanti süresi dolduktan sonra kalanı, garanti süresi öngörülme hallerde ise tamamı, yükleniciye iade edilir.

İşin konusunun piyasadan hazır halde alınıp satılan mal alımı olması halinde, teminatın iade edilmesi aşamasında Sosyal Güvenlik Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi şartı aranmaz.

2- Mücbir Sebeplerin Varlığı Hali: 4735 sayılı Yasa'nın 23'üncü maddesine göre anılan Kanun'un 10'uncu maddesinde sayılan doğal afetler, kanuni grev, genel salgın, hastalık, kısmî veya genel seferberlik ilânı, gerektiğinde Kurum tarafından belirlenecek benzeri diğer haller gibi mücbir sebeplerden dolayı sözleşmenin feshedilmesi halinde, hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilerek, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların iade edilmesi gerekir.

3- İş Artışının Zorunlu Olması Hali: Diğer bir durum, mal ve hizmet alımlarıyla yapım sözleşmelerinde, öngörülemez durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde söz konusudur. Bu durumda, artışa konu olan işin,

- a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,
 - b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması,
- şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin yüzde 10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise yüzde 20'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir.

İşin bu şartlar dahilinde tamamlanamayacağının anlaşılması durumunda ise artış yapılmaksızın hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilerek kesin ve varsa ek kesin teminatların iadesi gerekir. Ancak bu durumda, işin tamamının ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi zorunludur.

4- Yüklenicinin ölümü: Yüklenicinin ölümü halinde, sözleşme feshedilmek suretiyle hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilerek kesin teminatları ve varsa diğer alacakları varislerine verilir. Ancak, aynı şartları taşıyan ve talepte bulunan varislere idarenin uygun görmesi halinde, ölüm tarihini izleyen otuz gün içinde varsa ek teminatlar dahil taahhüdün tamamı için gerekli kesin teminatı vermeleri şartıyla sözleşme devredilebilir.

5- Yüklenicinin Ortak Girişim Olması Halinde Ölümü: Pilot veya koordinatör ortağın ölümü halinde ise sözleşme feshedilmek suretiyle yapılmış olan işler tasfiye edilerek kesin teminat iade edilir. Bu durumların oluşunu izleyen otuz gün içinde diğer ortakların teklifi ve idarenin uygun görmesi halinde de, teminat dahil o iş için pilot veya koordinatör ortağın yüklenmiş olduğu sorumlulukların üstlenilmesi kaydıyla sözleşme yenilenerek işe devam edilebilir.

3.4. Kesin Teminat ve Ek Kesin Teminatların Gelir Kaydedilmesi

1- Prim ve Vergi Borçları: 4735 sayılı Yasa'nın 13'üncü maddesine göre yüklenicinin yaptığı iş nedeniyle idareye ve Sosyal Güvenlik Kurumuna olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintilerinin yapım işlerinde kesin kabul tarihine, diğer işlerde kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar ödenmemesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatlar paraya çevrilerek borçlarına karşılık mahsup edilir, varsa kalanı yükleniciye geri verilir.

2- Sözleşmenin İzinsiz veya Öngörülen Süreden Önce Devredilmesi: Sözleşme, zorunlu hallerde ihale yetkilisinin yazılı izni ile başkasına devredilebilir. Ancak, devir alacaklarda ilk ihaledeki şartların aranması zorunludur. Ayrıca, isim ve statü değişikliği gereği yapılan devirler hariç olmak üzere, bir sözleşmenin devredildiği tarihi takibeden üç yıl içinde aynı yüklenici tarafından başka bir sözleşme devredilemez veya devir alınamaz. İzinsiz devredilen veya devir alınan veya bir sözleşmenin devredildiği tarihi takibeden üç yıl içinde devredilen veya devir alınan sözleşmeler feshedilerek, devreden ve devir alanlar hakkında ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

3- Yüklenicinin Sözleşmeyi Feshetmesi: Sözleşme yapıldıktan sonra mücbir sebep halleri dışında yüklenicinin mali acz içinde bulunması nedeniyle taahhüdünü yerine getiremeyeceğini gerekçeleri ile birlikte yazılı olarak bildirmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

4- İdarenin Sözleşmeyi Feshetmesi: İdarenin aşağıda belirtilen hallerde sözleşmeyi feshetmesi halinde

de kesin ve ek kesin teminatların gelir kaydedilmesi gerekir:

a) Yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, ihale dokümanında belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere, idarenin en az yirmi gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi,

b) Sözleşmenin uygulanması sırasında yüklenicinin 4735 sayılı Kamu İhaleleri Sözleşmeleri Kanunu'nun 25'inci maddesinde sayılan yasak fiil veya davranışlarda⁴ bulunduğu tespit edilmesi,

Hallerinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

5- Sözleşmeden Önceki Yasak Fiil veya Davranışlar Nedeniyle Fesih: Yüklenicinin, ihale sürecinde Kamu İhale Kanunu'na göre yasak fiil veya davranışlarda bulunduğu sözleşme yapıldıktan sonra tespit edilmesi halinde, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.⁵ İhaleye katılım aşamasında haklarında yasaklama kararı bulunan isteklilerin; bu durumlarının ihale kararı onaylandıktan sonra sözleşmenin imzalanmasına kadar geçen süre içinde anlaşılması durumunda ihale kararının iptali ile duruma göre kesin teminatın veya geçici teminatın gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

6- Yüklenicinin iflas etmesi: Yüklenicinin iflas etmesi halinde, sözleşme feshedilerek yasaklama hariç

⁴ 4735 sayılı Kanun'a göre sözleşmenin uygulanması sırasında aşağıda belirtilen fiil veya davranışlarda bulunmak yasaktır:

a) Hile, vaat, tehdit, nüfuz kullanma, çıkar sağlama, anlaşma, irtikap, rüşvet suretiyle veya başka yollarla sözleşmeye ilişkin işlemlere fesat karıştırmak veya buna teşebbüs etmek.
b) Sahte belge düzenlemek, kullanmak veya bunlara teşebbüs etmek.
c) Sözleşme konusu işin yapılması veya teslimi sırasında hileli malzeme, araç veya usuller kullanmak, fen ve sanat kurallarına aykırı, eksik, hatalı veya kusurlu imalat yapmak.
d) Taahhüdünü yerine getirirken idareye zarar vermek.
e) Bilgi ve deneyimini idarenin zararına kullanmak veya 29'uncu madde hükümlerine aykırı hareket etmek.
f) Mücbir sebepler dışında, ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak taahhüdünü yerine getirmemek.
g) Sözleşmenin 16'ncı madde hükmüne aykırı olarak devredilmesi veya devir alınması.

⁵ Ancak, taahhüdün en az yüzde 80'inin tamamlanmış olması ve taahhüdün tamamlattırılmasında kamu yararı bulunması kaydıyla;

a) İvediliği nedeniyle taahhüdün kalan kısmının yeniden ihale edilmesi için yeterli sürenin bulunmaması,
b) Taahhüdün başka bir yükleniciye yaptırılmasının mümkün olmaması,
c) Yüklenicinin yasak fiil veya davranışının taahhüdünü tamamlamasını engelleyecek nitelikte olmaması,
Hallerinde, idare sözleşmeyi feshetmeksizin yükleniciden taahhüdünü tamamlamasını isteyebilir ve bu takdirde yüklenici taahhüdünü tamamlamak zorundadır. Ancak bu durumda, yüklenici hakkında 26'ncı madde hükmüne göre işlem yapılır ve yükleniciden kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların tutarı kadar ceza tahsil edilir. Bu ceza hakedişlerden kesinti yapılmak suretiyle de tahsil edilebilir.

hakkında ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

7- Yüklenicinin taahhüdünü ağır hastalık, tutukluluk veya özgürlüğü kısıtlayıcı bir cezaya mahkumiyeti nedeni ile yerine getirememesi:

Ağır hastalık, tutukluluk veya özgürlüğü kısıtlayıcı bir cezaya mahkumiyeti nedeni ile yüklenicinin taahhüdünü yerine getirememesi halinde, bu durumun oluşunu izleyen otuz gün içinde yüklenicinin teklif edeceği ve ilgili idarenin kabul edeceği birinin vekil tayin edilmesi koşuluyla taahhüde devam edilebilir. Ancak, yüklenicinin kendi serbest iradesi ile vekil tayin edecek durumda olmaması halinde, yerine ilgililerce aynı süre içinde genel hükümlere göre bir yasal temsilci tayin edilmesi istenebilir. Bu hükümlerin uygulanmaması halinde, sözleşme feshedilerek yasaklama hariç haklarında ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

8- Yüklenicinin Ortak Girişim Olması Halinde İflas, Ağır Hastalık, Tutukluluk veya Mahkumiyeti: Ortak girişimlerce yerine getirilen taahhütlerde, ortak girişimi oluşturan kişilerden birinin ölümü, iflası, ağır hastalığı, tutukluluğu, özgürlüğü kısıtlayıcı bir cezaya mahkum olması veya dağılması sözleşmenin devamına engel olmaz. Ancak, bunlardan biri idareye pilot veya koordinatör ortak olarak bildirilmiş ise, pilot veya koordinatör ortağın gerçek veya tüzel kişi olmasına göre iflas, ağır hastalık, tutukluluk, özgürlüğü kısıtlayıcı bir cezaya mahkumiyet veya dağılma hallerinde, sözleşme feshedilerek yasaklama hariç haklarında ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.



3.5. İade Edilemeyen Kesin Teminatlar

4735 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 13'üncü maddesine göre, mahsup işlemi yapılmasına gerek bulunmayan hallerde; yapım işlerinde kesin hesap ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından, diğer işlerde ise işin kabul tarihinden veya varsa garanti süresinin bitim tarihinden itibaren iki yıl içinde idarenin yazılı uyarısına rağmen talep edilmemesi nedeniyle iade edilemeyen kesin teminat mektupları hükümsüz kalır ve bankasına iade edilir. Teminat mektubu dışındaki teminatlar sürenin bitiminde Hazineye gelir kaydedilir.

4. KAMU İHALE MEVZUATINDA TEMİNATLARLA İLGİLİ GETİRİLEN GENEL DÜZENLEMELER

Bilindiği üzere kamu ihale mevzuatına göre alınması gereken teminatların farklı birtakım özelliklerinin yanı sıra taşımaları gereken birtakım ortak noktalar da bulunmaktadır. Yazının bu bölümünde gerek geçici gerekse kesin teminatların her ikisi için de ortak olan veya genel olarak bilinmesi gereken hususlar ana başlıklar itibarıyla anlatılmaya çalışılacaktır.

4.1. Teminat Olarak Kabul Edilecek Değerler

4734 sayılı Kanun hükümlerine göre teminat olarak aşağıda sayılan değerlerin kabul edilmesi mümkündür. Bu bağlamda kabul edilecek geçici, kesin veya



ek kesin teminatların aşağıda sayılı olanlardan olması yeterli olup, bunun dışında hazırlanan ihale dokümanlarında kabul edilecek teminatlarda sınırlamaya gidilmesi kanuna aykırı bir işlemdir.⁶

a) Tedavüldeki Türk Parası. Dolayısıyla döviz üzerinden verilen nakitlerin teminat olarak kabul edilmemesi ve bu şekilde geçici teminat verilmiş olan isteklilerin ihale dışı bırakılmasında herhangi bir hata söz konusu değildir.⁷

b) Bankalar ve özel finans kurumları tarafından verilen teminat mektupları.

c) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler.

İlgili mevzuatına göre Türkiye’de faaliyette bulunmasına izin verilen yabancı bankaların düzenleyecekleri teminat mektupları ile Türkiye dışında faaliyette bulunan banka veya benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantisi üzerine Türkiye’de faaliyette bulunan bankaların veya özel finans kurumlarının düzenleyecekleri teminat mektupları da teminat olarak kabul edilir.

(c) bendinde belirtilen senetler ve bu senetler yerine düzenlenen belgelerden nominal değere faiz dahil edilerek ihraç edilenler, anaparaya tekabül eden satış değeri üzerinden teminat olarak kabul edilir.

⁶ 2003/UK.Z-646, RG:08.12.2003,25310
⁷ 2003/UK.Z-409, RG:11.10.2003,25246

4.2. Teminatların Teslim Alınması ve İadesi

Teminat mektupları dışındaki teminatlar ihale komisyonlarınca teslim alınamaz. Bunların saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine yatırılması zorunludur.

İhale üzerinde kalan istekli ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekliye ait teminat mektupları ihaleden sonra saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine teslim edilir. Diğer isteklilere ait teminatlar ise hemen iade edilir. İhale üzerinde kalan istekli ile sözleşme imzalanması halinde, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibine ait teminat sözleşme imzalandıktan hemen sonra iade edilir.

4.3. Teminat Alınmayacak Haller

Kural olarak yapılan satın almalara ait ihalelerden teminat alınması gerekmektedir. Ancak Kanun bazı hallerde geçici ve kesin teminat alınması hususunda idareleri serbest bırakmıştır.

4.3.1. Geçici Teminat Alınmayacak Satın Almalar

- Bu düzenlemelerden birisi doğrudan temin ile ilgili olarak gerçekleştirilen satın almalar. 4734 sayılı Yasa’nın 22’nci maddesine göre doğrudan temin usulü uygulanmak suretiyle yapılan satın almalarla ilgili geçici teminat alınması zorunlu değildir.

- Diğer bir düzenleme, anılan Yasa’nın 33’üncü maddesine göre ihale dokümanında belirtilmesi şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınmamasıdır.

4.3.2. Kesin Teminat Alınmayacak Satın Almalar

- Bu düzenlemelerden birisi yukarıda da belirtildiği üzere, doğrudan temin ile ilgili olarak gerçekleştirilen satın almalar. 4734 sayılı Yasa’nın 22’nci maddesine göre, doğrudan temin usulü uygulanmak suretiyle yapılan satın almalarla ilgili da kesin teminat alınması zorunlu değildir.

- Kesin teminatları ilgilendiren diğer bir düzenleme, sözleşmeden önce alınması gereken kesin teminatın ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla danışmanlık hizmet ihalelerinde, sözleşme yapılmadan önce alınmayabileceğidir.

- Kesin teminat alınması zorunlu olmayan diğer bir satın alma ise, pazarlık usulünün uygulanması halidir. 4734 sayılı Yasa’nın 21/f maddesine göre malın sözleşme yapma süresi içinde teslim edilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu değildir.

4.4. Teminat Olarak Verilen Değerlerin Teminat Olarak Kabulü Mümkün Değerlerle Değiştirilip Değiştirilemeyeceği

Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir. Örneğin kesin teminat olarak TL nakit veren bir yüklenici, teminatını teminat olarak kabul edilecek değerlerden herhangi biriyle değiştirebilir. Bu bağlamda nakdi teminatını, banka teminat mektubu veya özel finans kurumları tarafından verilen teminat mektubu veya Devlet İç Borçlanma senedi ile değiştirebilir. Hatta banka teminat mektubunu, aynı bankanın başka bir şubesi tarafından düzenlenmiş teminat mektubuyla değiştirebilir. Önemli olan husus, teminat olarak sunulan değer mevzuat kapsamında teminat olarak kabul edilecek değerlerden olması gerektiğidir.

4.5. Teminatların Haczedilip Haczedilemeyecekleri

Yasa kapsamında gerçekleştirilen ihalelerde alınan teminatların diğer önemli ortak bir özelliği de, yapılan ihaleler için idarece alınan teminatların her ne suretle olursa olsun haczedilemeyeceği ve üzerine ihtiyati tedbir konulamayacağıdır. Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan ihalelerde idarece alınan teminatların idarede bulunduğu sürece haczi söz konusu olmayıp, bu teminatların yükleniciye iadesi sırasında (banka teminat mektupları verildiği amacın dışında paraya çevrilemeyeceğinden bu mektuplar hariç) haciz uygulanabilecektir.⁸

4.6. Teminat Mektuplarının Düzenlenme Esas ve Usulleri

Teminat mektuplarının düzenlenmesinde standart sağlamak amacıyla 4734 sayılı Kanun kapsamında daha açık bir ifade ile kamu alımları için verilecek teminat mektuplarının kapsam ve şeklini tespite Kamu İhale Kurumu yetkili kılınmıştır. Bunun dışında yani satın almalar dışında 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre satış, kiraya verme gibi gelir getirici ihalelerde 2886 sayılı Kanun uyarınca teminat mektuplarının kapsam, şekil ve miktarını tespit etmek görevi Maliye Bakanlığı tarafından yerine getirilecektir.

Kanun'da yer alan hüküm gereğince, 4734 sayılı Yasa'nın 32'nci maddesine göre belirlenen tekliflerin geçerlilik süresinden en az otuz gün fazla süreli olmak

kaydıyla, geçici teminat mektuplarında süre belirtilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla istekliler tarafından en az 30 gün fazla süreli olmak kaydıyla daha uzun süreleri içeren geçici teminat mektuplarının da kabul edilmesi gerekmektedir. Bu konuda idarelerin 30 günlük sürenin üzerine çıkarak örneğin tekliflerin geçerlilik süresinden en az 45 gün fazla süreli geçici teminat mektuplarını istemeleri mümkün değildir. İstekliler asgari süre olan 30 günlük süreyi ihtiva etmesi şartıyla geçici teminat mektuplarında daha uzun süreleri içeren mektuplar verebilirler. Bu bağlamda süresiz geçici teminat mektuplarının da kabul edilmesi gerekmektedir.⁹ Teklif geçerlilik süresinin uzatılması halinde, geçici teminat mektuplarının süresi de aynı süre ile uzatılır.

Kesin teminat mektuplarının süresi ihale konusu için bitiş tarihi dikkate alınmak suretiyle idare tarafından belirlenir.

4.7. Limit İçi-Limit Dışı Teminat Mektuplarının Kabul Edilip Edilmeyeceği

Kamu İhale Kurumu tarafından 4734 sayılı Kanun'un 35'inci maddesi çerçevesinde teminat mektuplarının kapsam ve şekli belirlenerek bunlara ilişkin olarak standart belirlemeler yapılmaktadır. Ancak bu amaçla belirlenen standart formlarda teminat mektuplarına ilişkin limit bilgilerine yer verilmemesi uygulamada bazı mektupların "limit içi" ve limit dışı" ifadelerini taşıması nedeniyle idarelerin bu teminat mektuplarını değerlendirmeye alıp almayacakları konusunda tereddüde neden olmaktadır

Teminat mektuplarında önemli olan husus ilgili mektubun risk gerçekleştiği anda paraya çevrilip çevrilemeyeceğidir. Bu bağlamda teminat mektuplarında yer alan "limit içi" ve "limit dışı" ibareleri, mektubun geçerliliği ve kapsamı ile teminat mektuplarında öngörülen riskin gerçekleşmesi halinde idarenin alacağının tahsiline ilişkin bir etkisinin olmadığı şeklinde bir değerlendirmeye götürdüğünden "limit içi" ve limit dışı" ibaresi taşıyan teminat mektuplarının kabul edilmesinde herhangi bir mahzur bulunmamaktadır. ¹⁰ Önem taşıyan husus, yukarıda da belirtildiği üzere teminat mektubunun nakde dönüştürülmesi aşamasında engelleyici bir düzenlemeye yer verilmemiş olması, taahhüdün yerine getirilmemesi halinde mektubun paraya çevrilmesinin sağlanabilmesidir.

⁸ Gelirler Genel Müdürlüğü'nün 2005/2 Seri Numaralı Tahsilat İç Genelgesi

⁹ 2004 Yılı Kamu İhale Kanunu Genel Tebliği

¹⁰ 2004 Yılı Kamu İhale Genel Tebliği

BELEDİYELERDE HUZUR HAKKI ÖDEMESİ



Zekeriya AYDIN

Sayıştay Uzman Denetçisi

Halkın mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişilerinden biri olan belediyelerle ilgili 1580 sayılı Belediye Kanunu yürürlükten kaldırılarak 2005 yılında 5393 sayılı Belediye Kanunu (13.7.2005 tarih ve 25874 sayılı R.G) yürürlüğe girmiştir.

Belediye Kanunu'nda temel olarak üç organ düzenlenmiştir. Bunlar belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanlığıdır. Yazımızda belediye meclis üyelerine huzur hakkı ödemesi incelenmekle birlikte encümen ve belediye başkanlığı ödeneği hakkında da bilgi verilmiştir.

- Seçimle iş başına gelen belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir.

Belediye başkanı seçildiği tarihten itibaren görevinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamayacağı gibi profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.

Belediye başkanına verilecek ödenek konusu 5393 sayılı Belediye Kanunu'ndan önce tartışmalı olmuştur. Ancak 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediye başkanlarına verilecek ödenekler belli kıstaslara göre belirlenmiş olması nedeniyle tartışmalı durum sona ermiştir.

Yapılan düzenlemeye göre nüfusu,

- a) 10.000'e kadar olan beldelerde 70.000,
- b) 10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde 80.000,

c) 50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde 100.000,

d) 100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde 115.000,

e) 250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde 135.000,

f) 500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde 155.000,

g) 1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde 190.000,

h) 2.000.001'den fazla olan beldelerde 230.000,

gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilecektir. Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde ise ödeneğin hesaplanmasında 100.000 gösterge rakamı esas alınmalıdır.

- Belediye encümeni büyükşehir ve diğer belediyelerde farklı oluşmaktadır. Büyükşehir harici diğer belediyelerde ikili bir ayırım yapılarak bu ayırımın sonucunda kişi sayısı duruma göre beş veya yedi olabilmektedir.

Büyükşehir harici diğer belediyelerde belediye encümeni,

- İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, mali hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,

- Diğer belediyelerde başkanının başkanlığında, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl

için gizli oyla seçeceği iki üye, mali hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden, oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi encümene başkanlık edecektir.

Belediye encümeni başkan ve üyelerine, nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde (3.500), nüfusu 10.001-50.000'e kadar olan belediyelerde (4.500), 50.001-200.000'e kadar olan belediyelerde (6.000) ve 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise (7.500) gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine ise bulunan tutarların yarısı ödenecektir.

Büyükşehir Belediyelerinde belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında belediye meclisinin kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur. Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık etmekte, Büyükşehir belediye encümeninin başkanı ve seçilmiş üyelerine (12.000) gösterge rakamının Devlet memur aylıkları için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek, encümenin memur üyelerine ise bu miktarın yarısının ödenmektedir.

Büyükşehir belediyelerinde başkanın olmadığı zamanlarda encümene başkanlık eden genel sekretere ödeneğin seçilmiş üyeler gibi ödenip ödenmeyeceği konusunun irdelenmesi gerekir.

Encümen üyelerine ödeneğin tam veya yarım olarak verilmesinde ki temel kriterin üyenin memur(atanmış) veya seçilmiş olmasına göre belirlendiği anlaşılmaktadır. Belediye başkanı ve seçilmiş üyeler memur olmadığı için tam ödenek, diğer üyeler memur olduğu için yarım ödenek almaktadırlar. Bu ayırım Yasa ko-

yucu tarafından bilerek yapılmıştır. Ayrıca "encümen başkanlık ödeneği" şeklinde bir ödeme de söz konusu değildir.

Mali mevzuatta bir ödemenin yapılıp yapılmayacağına izin veren bir kanunun olması gerektiği bilinen kuraldır. Kanaatimce Kanun koyucu Encümen başkanının olmadığı durumlarda memur olan ve başkana vekalet eden genel sekretere vekalet halinde seçilmiş üyeler gibi ödeme yapmayı amaçlasa idi Kanun'da bununla ilgili düzenleme yapardı. Böyle bir düzenleme olmadığı gibi başkana vekalet eden genel sekretere seçilmiş üyeler gibi ödenek verileceğine ilişkin bir düzenleme de bulunmamaktadır. Diğer taraftan ödeneğin aylık olarak verildiği dikkate alındığında başkanın olmadığı zamanlarda encümene başkanlık eden genel sekretere ödeneğin seçilmiş üyeler gibi verilmemesi gerektiği düşünülmektedir.

Belediye encümenlerinin oluşumuna baktığımızda atanmış olarak değişmez ve asli unsurun mal hizmetler müdürü olduğunu açıkça görülmektedir.

1. BELEDİYE MECLİS ÜYELERİNE ÖDENECEK HUZUR HAKKININ HESAPLANMASI

Seçimle gelen üyelerden oluşan belediye meclisi belediyenin karar organıdır. Meclis üyelerine yaptıkları iş karşılığında huzur hakkı ödenmektedir.

Aşağıda kimlere ne kadar huzur hakkı verilebileceği konusu açıklanmaya çalışılmıştır.



Huzur hakkının ne kadar olacağı belediye başkanı ödeneğine bağlanmıştır. Belediye başkanlarına bel-
denin nüfusuna göre belirlenen katsayıların memur
maaş katsayısı çarpımı sonucu aylık brüt ödenek ve-
rilmektedir.

Meclis başkan ve üyelerine ödenecek huzur hakkı
belediye başkanına ödenen aylık brüt ödeneğin bir
günlük tutarının 1/3'ünü geçmemek üzere meclis
tarafından belirlenen tutarda olacaktır. Huzur hakkının
ne kadar olacağını belirlemeye yetkili organ beledi-
ye meclisi olup , bu yetki başka bir organ tarafından
kullanılamaz. Bir günlük huzur hakkının nasıl hesap-
landığını örnekle açıklayalım. Nüfusu 70.000 olan bir
ilçenin belediye başkanının alacağı ödenek $100.000 \times 0,06446$ memur maaş katsayısı = 6.446.-TL'dir. Ödene-
cek huzur ücretinin günlük tutarı en fazla $6.446: 30 = 214,86:3 = 71,62$.-TL'dir. Meclis bu rakamın üzerinde
huzur hakkı belirleyemez. Ancak meclis bu rakamın
altında 50, 60 vb.gibi herhangi bir rakamı belirleye-
bilir. Meclis kararı olmadan otomatik olarak aylık brüt
ödeneğin bir günlük tutarının 1/3'ü verilemez. Meclis
huzur hakkı olarak aylık brüt ödeneğin bir günlük tu-
tarının 1/3'ünün ödeneceğini kararlaştırmış ise her yıl
karar almaya gerek olmadan huzur hakkının ödenme-
si mümkündür.



2. HUZUR HAKKININ ÖDENEİLECEĞİ SÜ- RELER

- Meclis toplantılarındaki süre:

5393 sayılı Kanun'da belediye meclisinin her ay top-
lanması esası getirilmiştir. Belediye meclisi her ayın ilk
haftasında, Büyükşehir belediye meclisi, her ayın ikin-
ci haftasında toplanmaktadır.

Belediye meclisi her yıl bir ay tatil kararı alabilir.

Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok
yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gün-
dür.

Buradan tüm sürelerin tamamının kullanıldığı bir du-
rumda en fazla 75 gün meclis toplantılarından dolayı
huzur hakkının ödenebileceği görülmektedir.

3. İHTİSAS KOMİSYONLARI YAPISI VE YAPI- LACAK ÖDEMELER

Belediyelere meclisin görüşeceği konuların daha iyi
anlaşılabilmesini temin için teknik olarak alt yapısının
hazırlanmasını sağlamak üzere ihtisas komisyonları
kurma hakkı verilmiştir.

Belediye meclisinin kuracağı ihtisas komisyonları ken-
di üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluş-
turabilir. Büyükşehir belediyelerinde ise bu sayı en az
beş en çok dokuz meclis üyesinden oluşur.

Komisyonların ne kadar süre ile kurulacağı da aynı
meclis kararında belirtilir. Komisyonların süresi her
halükarda bir yılı geçemez. Belediye Meclisi, komis-
yonlara kimlerin üye olacağına dair seçimi yapma-
dan öncelikle hangi komisyonun kurulacağını ve bu
komisyonların kaç üyeden oluşacağını belirlemelidir.
Ancak il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000 in üye-
lerinde olan belediyelerde her halükarda plan ve bütçe
komisyonu ile imar komisyonunun kurulması zorun-
ludur.

Komisyonlarda yer alacak üyeler siyasi parti grupları
veya bağımsız üyelerin meclisteki üye sayılarının mec-
lis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur.

Bir kişinin birden fazla komisyonda görev almasında
bir sakınca bulunmamaktadır.

Komisyon üyeliklerinde her hangi bir nedenle azal-
ma olduğu takdirde kalan süreyi tamamlamak üzere
yeni üye seçimi yapılmalıdır. Komisyon toplantılarına
üst üste üç defa mazeretsiz olarak katılmayan üyenin
üyeliği meclis kararı ile düşürülebilir.



İmar ve bütçeye ilişkin konular hakkında meclis tarafından karar alınmadan önce ilgili komisyonlarda görüşülmesi zorunludur.

İmar ve bayındırlık komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü toplanarak kendisine havale edilen işleri sonuçlandırmalı ve raporunu meclise sunmalıdır. Rapor Kanun'da öngörülen sürenin sonunda meclise sunulmadığı takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

Komisyonlar Kanun'da belirtilen süreden fazla toplanamayacakları gibi, toplanılan fazla süreye ilişkin huzur hakkı da alamazlar.

Komisyonlarda görev alacak meclis üyelerine ne kadar süreyle huzur hakkı verilebileceği, yapılan komisyon toplantıları, komisyon toplantılarının aynı gün olup olmadığı veya komisyon toplantılarının meclis toplantısıyla aynı gün olup olmadığına göre değişebilecektir.

4. DENETİM KOMİSYONUNUN OLUŞUMU VE YAPILACAK ÖDEME

Yürürlükten kalkan 1580 sayılı Belediye Kanunu'nda " Meclis lüzum görürse içlerinden bir kaç âzayı hesabat ve mumelâtı teftişe memur edebilir. Bu teftiş heyeti hariçteki mütehasıslardanda istifade edebilir. Neticei teftişat nihaet ertesi içtimain bidayetinde belediye reisinin de mütalâası alındıktan sonra meclise arz olunur." hükmü ile zorunlu olmayan isteğe bağlı bir sistem öngörülmüştü.

Ancak yürürlükten kalkan Kanun'da zorunlu olmayan bu durum yeni kanun ile zorunlu hale getirilmiştir.

İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, her yıl için Ocak ayı toplantısında meclis, kendi üyeleri arasından gizli oyla üçten az ve beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturmak zorundadır.

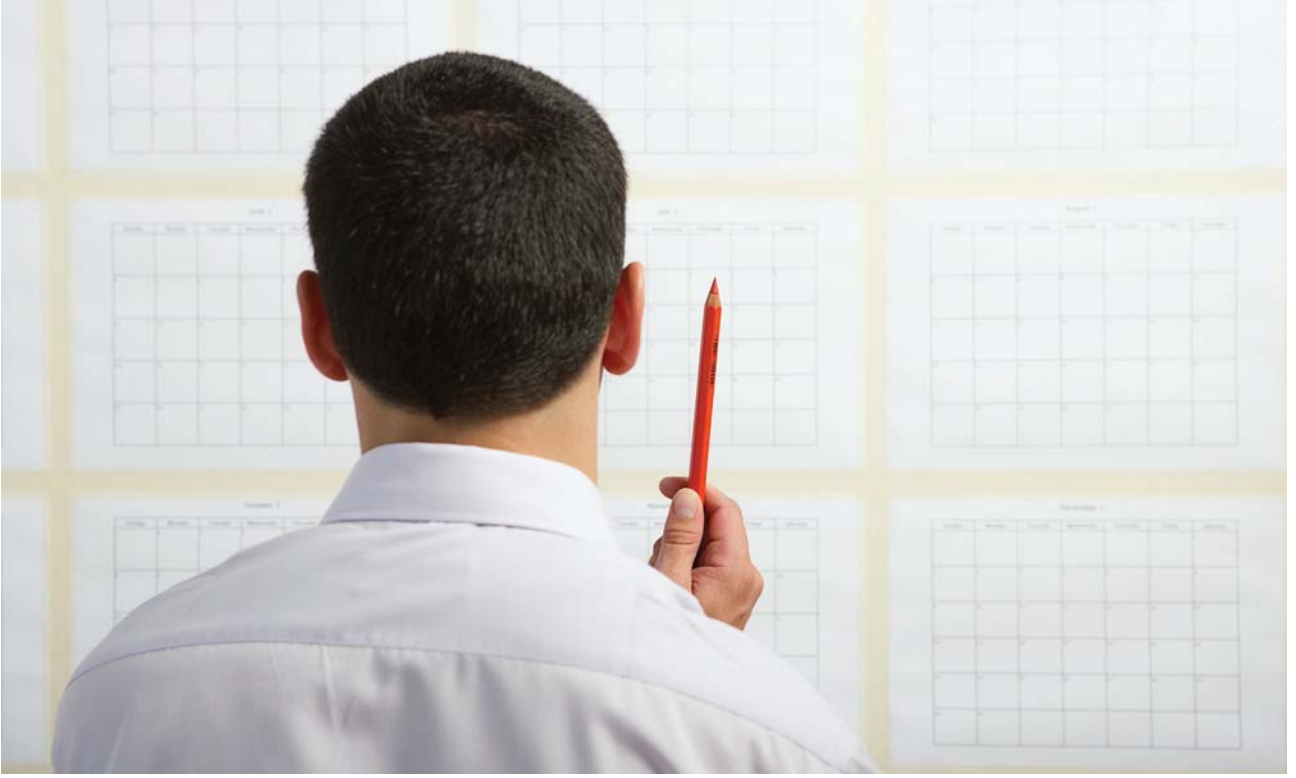
Denetim komisyonundaki üye sayısı siyasi parti gruplarının ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısına oranına göre oluşur.

Denetim komisyonu kendi arasından bir başkan, bir başkan vekili seçer. Denetim komisyonu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır.

Denetim komisyonu, belediye binası içinde belediye başkanı tarafından belirlenen yerde çalışır ve Denetim komisyonu belediye başkanı tarafından belirlenen belediye binası içinde ki yerde incelemelerini yapacaktır. Denetim komisyonu çalışmalarında uzman kişi ve kuruluşlardan yararlanabileceği gibi kamu kuruluşları personelinden de yararlanabilir.

Burada denetim komisyonunun uzman kişilerden yararlanması öngörülmüş olmakla birlikte bu kişilerin belli nitelikleri taşıması gerekir. Bunları şöyle sayabiliriz.

a) Kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilecek kişilerde; kamu kurum ve kuruluşlarında denetim ele-



manı veya en az beş yıl kurumlarının gelir, gider veya bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin yürütüldüğü birimde çalışıyor olması,

b) Kamu personeli dışındaki kişilerde; kamu kurum ve kuruluşlarının gelir, gider veya bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin yürütülmesinde en az beş yıl çalışmış olmak ya da maliye, muhasebe, işletme, iktisat, kamu yönetimi veya benzer alanlarda en az lisans düzeyinde eğitim almış ve denetim yapabilecek bilgi ve tecrübeye sahip olması gerekir.

Siyasi partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde teşkilatlarında halen görevli olan kişiler, denetim komisyonlarında uzman olarak görevlendirilemez.

Komisyon belediye birimleri ve bağlı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir. Bu istekler ilgililer tarafından gecikmeksizin yerine getirilmelidir.

Komisyon tarafından istenen bilgi ve belgelerin iade edilmek üzere verilmesi zorunludur.

Komisyon, çalışmasını kırk beş işgünü içinde tamamlamakla ve buna ilişkin raporunu da Mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunmakla yükümlüdür. Belediye Başkanı ise Nisan ayı meclis toplantısında denetim raporunu okutmak suretiyle meclisi bilgilendirir.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulması da mümkündür.

Denetim komisyonunda görev alacak meclis üyeleri ve uzmanlara ödenecek ücretin hesabı birbirinden farklı esaslara göre belirlenmiştir.

Denetim komisyonu üyelerine yukarıda belirtildiği üzere ödenecek huzur hakkı belediye başkanına ödenen aylık brüt ödeneğin bir günlük tutarının 1/3'ünü geçmemek üzere meclis tarafında belirlenen tutardır.

Denetim komisyonunda uzman olarak görevlendirilen kişilere gelince,

Denetim komisyonu toplantılarına, belediye ve bağlı kuruluşları dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilenlere (1.000); kamu personeli dışındaki diğer uzman kişilere büyükşehir belediyelerinde (3.000), diğer belediyelerde (2.000) gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, belediye meclisince belirlenecek miktarda günlük ödeme yapılır. Denetim komisyonunun emrinde görevlendirilecek kişilerin kaç kişi olacağı ve kaç gün görev yapacakları belediye meclisince belirlenir.

Kanun'da "*Komisyon, çalışmasını kırkbeş işgünü içinde tamamlar*" ifadesine göre komisyonun tatilde çalışmasının mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

-Hem Büyükşehir Bağılı İlçe Belediyesinde hem de Büyükşehir belediyesinde görev alan meclis üyelerine ödenecek huzur hakkı nasıl olmalıdır?

Büyükşehirlere bağılı ilçe belediyeleri meclis üyelerinden bazıları aynı zamanda Büyükşehir Belediye meclis üyesi olabilmektedirler. Bu kişiler hem kendi belediyelerinin meclis ve komisyon toplantılarına hem de büyükşehir belediyesinin meclis ve komisyon toplantılarına katılabilmektedirler. Toplantıya katılmanın karşılığında hem kendi belediyelerinden hem de Büyükşehir Belediyesinden huzur hakkı almaktadırlar. Şüphesiz bu toplantıların farklı günlerde olmasında durumunda iki taraftan da huzur hakkı almalarında hiç bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak gerek ilçe gerekse büyükşehir meclis ve komisyon toplantılarının aynı güne rastlaması halinde huzur hakkı nasıl ödenmelidir?

Büyükşehir Kanunu'nda, *"Belediye Kanunu ve diğer ilgili Kanunların bu Kanun'a aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir, büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediyeleri hakkında da uygulanır."* denildiğinden Büyükşehir Kanunu'nda hüküm bulunmayan hallerde Belediye Kanunu'na bakılarak orada var olan düzenlemelere göre işlem tesis edilecektir.

Büyükşehir Belediye Kanunu'nda huzur hakkı ödemesi ile ilgili olarak bir düzenleme var olsa idi, aynı günde de olsa iki huzur hakkı ödenebileceği söylenebilirdi. Çünkü iki Kanun'da iki farklı ödeme olduğundan Kanunun almasında bir sakınca olmadığı ifade edilmesinde hiçbir sakınca görülmemektedir.

Büyükşehirlere bağılı ilçe belediyeleri meclis üyelerinden bazıları aynı zamanda Büyükşehir Belediye meclis üyesi olabilmektedirler.

Ancak Büyükşehir Kanunu'nda huzur hakkı konusunda düzenleme olmadığına göre, huzur hakkı hususunda tek düzenlemenin olduğu belediye kanununa bakılması gerekir.

Belediye Kanunu'nda "meclis üyelerine aynı gün için birden fazla huzur hakkı ödenemez." denildiğine göre tek huzur hakkı ödenmesi gerekir. Ancak Büyükşehir

belediyesinde ki komisyon ve meclis huzur hakkı (Büyükşehir belediye başkanının ödeneği göstergesi x katsayı) ilçe belediyesine (ilçe belediye başkanı ödeneği göstergesi x katsayı) göre fazladır. Bu nedenle aynı güne rastlayan komisyon ve meclis toplantılarında büyükşehirdeki alacağının ödenmesi, buna karşılık ilçe belediyesinden aynı günler için huzur hakkının ödenmemesi gerekir.

5. SONUÇ

Yukarıda yapılan açıklamaların sonucunda şunları söyleyebiliriz.

a- Büyükşehir belediyelerinde başkanın olmadığı durumlarda encümene başkanlık eden genel sekretere verilecek ödenek (12.000 gösterge x Devlet memur aylıkları için belirlenen katsayı) / 2 = Tutar olmalıdır.

b- Aynı gün için bir huzur hakkı ödendiği için, meclis ve komisyon toplantılarının aynı gün yapılması durumunda tek huzur hakkı ödenmelidir.

c- Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyesinin meclis ve komisyon toplantılarının aynı gün yapılması halinde tek huzur hakkı verilmeli, ancak büyükşehir belediyesinden alınacak huzur hakkı ilçe belediyesinden alınacak huzur hakkından fazla olduğu için aynı güne rastlayan komisyon ve meclis toplantılarında büyükşehirdekinin ödenmesi, buna karşılık ilçe belediyesinden aynı günler için huzur hakkının ödenmemesi gerekir.

d- Denetim komisyonunun en fazla kırk beş iş günü toplanabileceği, bu komisyonun tatilde çalışmasının mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

e- Denetim komisyonu üyelerine belediye başkanına ödenen aylık brüt ödeneğin bir günlük tutarının 1/3'ünü geçmemek üzere meclis tarafından belirlenen tutarda huzur hakkı ödenecektir.

Ancak komisyonda görev alacak uzmanların belediye ve bağılı kuruluşları dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilmeleri halinde (1.000); kamu personeli dışındaki diğer uzman kişilere büyükşehir belediyelerinde (3.000), diğer belediyelerde (2.000) gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, belediye meclisince belirlenecek miktarda günlük ödeme yapılacaktır.

TAM SÜRELİ ÇALIŞAN İŞÇİLERİN YILLIK İZİNLERİ



Arif TEMİR

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Baş İş Müfettişi

Yıllık ücretli izin anayasal bir haktır. İzin hakkından feragat edilememektedir. Yıl boyunca çalışanların bir süre dinlenmeleri, beden ve ruh sağlığı bakımından gerekli olduğu gibi izin sonrası verimliliği ve motivasyonu da olumlu yönde etkilemektedir.1

1. YILLIK ÜCRETLİ İZNE HAK KAZANMA

Yıllık ücretli izine hak kazanmak için gerekli sürenin hesabında işçilerin, aynı işverenin bir veya çeşitli işyerlerinde çalıştıkları süreler birleştirilerek göz önüne alınır. Bu kuralın iki istisnası vardır. Bunlar, işyerinin devri, intikali ya da başka bir surette bir işverenden başka bir işverene geçmesi ile kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan işçilerin değişik kurumlardaki çalışma sürelerinin toplanarak hesap edilmesidir.

Bir işverenin 4857 sayılı Kanun kapsamına giren işyerinde çalışmakta olan işçilerin aynı işverenin işyerlerinde 4857 sayılı Kanun kapsamına girmeksizin geçirmiş bulundukları süreler de hesaba katılır. Bu sürelerin toplamının bir yıl olması gerekir.

Bir yıllık süre içinde 55'inci maddede sayılan haller dışındaki sebeplerle işçinin devamının kesilmesi halinde bu boşlukları karşılayacak kadar hizmet süresi eklenir ve bu suretle işçinin izin hakkını elde etmesi için gereken bir yıllık hizmet süresinin bitiş tarihi gelecek hizmet yılına aktarılır(4857/54.md.).

İşçinin gelecek izin hakları için geçmesi gereken bir yıllık hizmet süresi, bir önceki izin hakkının doğduğu günden başlayarak gelecek hizmet yılına doğru ve yukarıdaki fıkra ve 55'inci madde hükümleri gereğince hesaplanır.

Yıl boyunca çalışanların bir süre dinlenmeleri, beden ve ruh sağlığı bakımından gerekli olduğu gibi izin sonrası verimliliği ve motivasyonu da olumlu yönde etkilemektedir.

İşçi yukarıdaki fıkralar ve 55'inci madde hükümlerine göre hesaplanacak her hizmet yılına karşılık, yıllık izni gelecek hizmet yılı içinde kullanır.

2. YILLIK İZİN BAKIMINDAN ÇALIŞILMIŞ GİBİ SAYILAN HALLER

4857 sayılı Yasa'nın 55'inci maddesi uyarınca aşağıdaki süreler yıllık ücretli izin hakkının hesabında çalışılmış gibi sayılır:

- İşçinin uğradığı kaza veya tutulduğu hastalıktan ötürü işine gidemediği günler (Ancak, 25'inci maddenin (I) numaralı bendinin (b) alt bendinde öngörülen süreden fazlası sayılmaz.).
- Kadın işçilerin 74'üncü madde gereğince doğumdan önce ve sonra çalıştırılmadıkları günler.
- İşçinin muvazzaf askerlik hizmeti dışında manevra veya herhangi bir kanundan dolayı ödevlendirilmesi sırasında işine gidemediği günler (Bu sürenin yılda 90 günden fazlası sayılmaz.).
- Çalışmakta olduğu işyerinde zorlayıcı sebepler yüzünden işin aralıksız bir haftadan çok tatil edilmesi

1 Şükrü Kızılot, Tatil Dönemi Başlıyor, 5 Haziran 2004 Hürriyet Gazetesi.



sonucu olarak işçinin çalışmadan geçirdiği zamanın onbeş günü (işçinin yeniden işe başlaması şartıyla).

e) 66'ncı maddede sözü geçen zamanlar. (çalışma süresinden sayılan haller)

f) Hafta tatili, ulusal bayram, genel tatil günleri.

h) İşçilerin arabuluculuk toplantılarına katılmaları, hakem kurullarında bulunmaları, bu kurullarda işçi temsilciliği görevlerini yapmaları, çalışma hayatı ile ilgili mevzuata göre kurulan meclis, kurul, komisyon ve toplantılara yahut işçilik konuları ile ilgili uluslararası kuruluşların konferans, kongre veya kurullarına işçi veya sendika temsilcisi olarak katılması sebebiyle işlerine devam edemedikleri günler.

ı) İşçilerin evlenmelerinde üç güne kadar, ana veya babalarının, eşlerinin, kardeş veya çocuklarının ölümünde üç güne kadar verilecek izinler.

j) İşveren tarafından verilen diğer izinler ile 65'inci maddedeki kısa çalışma süreleri.(burada kastedilen izinler ibaresi ücretli izinler ile kısa süreli ücretsiz izinlerdir.)

k) Bu Kanun'un uygulanması sonucu olarak işçiye verilmiş bulunan yıllık ücretli izin süresi.

3. YILLIK ÜCRETLİ İZİN SÜRELERİ

İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir. Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez(4857/53.md.).

Niteliklerinden ötürü bir yıldan az süren mevsimlik veya kampanya işlerinde çalışanlara bu İş Kanunu'nun yıllık ücretli izinlere ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Ancak onsekiz ve daha küçük yaştaki işçiler ile elli ve daha yukarı yaştaki işçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi yirmi günden az olamaz. Yıllık izin süreleri iş sözleşmeleri ve toplu iş sözleşmeleri ile artırılabilir. Örneğin kıdemi bir yıl olan bir işçi için 30 günlük yıllık ücretli izin verilebilir.²

İşçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi, hizmet süresi;

- Bir yıldan beş yıla kadar (beş yıl dahil) olanlara ondört günden,
- Beş yıldan fazla onbeş yıldan az olanlara yirmi günden,
- Onbeş yıl (dahil) ve daha fazla olanlara yirmialtı günden, Az olamaz.

² Arif Temir, İş Hukukunda Yıllık İzinler, 2. Baskı, Yaklaşım Yayınları Ankara 2010.



4. YILLIK ÜCRETİ İZNİN UYGULANMASI

Yıllık ücretli izin işveren tarafından bölünemez.

Bu iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesi zorunludur.

Ancak, 53'üncü maddede öngörülen izin süreleri, tarafların anlaşması ile bir bölümü on günden aşağı olmamak üzere en çok üçe bölünebilir.

Çocuk ve genç işçilerin izinleri ise çocuk ve genç işçinin talebi doğrultusunda en fazla ikiye bölünebilir.

İşveren tarafından yıl içinde verilmiş bulunan diğer ücretli ve ücretsiz izinler veya dinlenme ve hastalık izinleri yıllık izne mahsup edilemez.

Yıllık ücretli izin günlerinin hesabında izin süresine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz(4857/56.md.). Bu süreler izin süresine ayrıca eklenir.

5. ÜCRETSİZ YOL İZNİ

Yıllık ücretli izinleri işyerinin kurulu bulunduğu yerden başka bir yerde geçirecek olanlara istemde bulunmaları ve bu hususu belgelemeleri koşulu ile gidiş ve dönüşlerinde yolda geçecek süreleri karşılamak üzere işveren toplam dört güne kadar ücretsiz izin vermek zorundadır(4857/56.md.).

Yol izni alanlar bu süreyi kullanmadan işe dönerlerse, işveren bunları sürenin bitiminden önce işe başlatmayabilir (İzin Yönetmeliği 8.md.). Ücretsiz yol izninin, izin parçalı kullanılsa da toplam olarak 4 gün kullanılması gerekir. Bunun aksine görüşlerde vardır.

6. YILLIK İZİN ÜCRETİ

İşveren, yıllık ücretli iznini kullanan her işçiye, yıllık izin dönemine ilişkin ücretini ilgili işçinin izine başlamasından önce peşin olarak ödemek veya avans olarak vermek zorundadır.

Yıllık ücretli izin süresine rastlayan hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücretleri ayrıca ödenir(4857/57.md.).

İzin ücretinin belirlenmesinde; fazla çalışma karşılığı alınacak ücretler, primler, sosyal yardımlar ve işyerinin devamlı işçisi olup, normal saatler dışında hazırlama, tamamlama, temizleme işlerinde çalışan işçilerin bu işler için aldıkları ücretler hesaba katılmaz.

7. İZİNDE ÇALIŞMA YASAĞI

Yıllık ücretli iznini kullanmakta olan işçinin izin süresi içinde ücret karşılığı bir işte çalıştığı anlaşılırsa, bu izin süresi içinde kendisine ödenen ücret işveren tarafından geri alınabilir(4857/58.md.).

8. İŞ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNDE İZİN ÜCRETİ

İş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücreti, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödenir. Bu ücrete ilişkin zamanaşımı iş sözleşmesinin sona erdiği tarihten itibaren başlar. Zaman aşımı süresi beş yıldır. Yargıtay bir kararında yıllık izin ücretinin akdin sona erdiği tarihte ki ücret üzerinden tüm süre dikkate alınarak hesap edileceğini belirtmiştir³

İş sözleşmesi hangi nedenle sona ererse ersin işçinin hak edip de kullanmadığı yıllık izinlerin ücretleri akdin feshedildiği tarihteki ücret üzerinden hesap edilerek ödenecektir. Örneğin bir işçinin 2001 yılı iznini kullanmadan 2003 yılı Temmuz ayında iş sözleşmesi feshedilmiş olsun. İşçinin 2001 yılına ait yıllık izin ücreti, 2003 Temmuz ayındaki ücreti üzerinden hesaplanacaktır.⁴

Bir yıldan artan süreler için işçilere bu süreye orantılı olarak yıllık izin ücreti ödenmez. Örneğin işyerinde bir

buçuk yıl çalışıp sözleşmesi sona eren bir kapıcıya 1 yıllık izin ücreti verilir.⁵

İşveren tarafından iş sözleşmesinin feshedilmesi halinde 17'nci maddede belirtilen bildirim süresiyle, 27'nci madde gereğince işçiye verilmesi zorunlu yeni iş arama izinleri yıllık ücretli izin süreleri ile iç içe giremez(4857/59.md.).

9. YILLIK İZİNDE SİGORTA PRİMLERİNİN ÖDENMESİ

01.10.2008 tarihine kadar iş kazaları ve meslek hastalıkları primi yıllık izin kullanma döneminde kesilmekteydi. Ancak 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile birlikte iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortası kesilmeye başlanmıştır. Bunun nedeni 5510 sayılı Kanun'un 80'inci maddesinin (c) fıkrasında yer alan "diğer kanunlarda aksine hüküm bulunsa da bu Kanun'un uygulanmasında dikkate alınmaz" hükmüdür.



³ Yarg.9HD E:1998/10138, K:1998/12399, T:09.07.1998

⁴ Arif Temir, Ücret, Ücret Çeşitleri, Ücretin Ödenmesi ve Ücretin Ödenmemesinin Sonuçları, Yaklaşım Dergisi Sayı: 131 Kasım 2003, s.255.

⁵ Arif Temir, Apartman Yönetimi ve Kapıcılar, 2.Baskı, Yaklaşım Yayınları, Ankara 2009.

BELEDİYELERİN TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARINA İLİŞKİN HİZMETLERİNDE KDV İSTİSNASI



Rızkullah ÇETİN

Maliye Bakanlığı
Vergi Müfettiş Yrd.

KDV Kanunu'nun 17'nci maddesinin 2'nci fıkrasına 5226 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesiyle eklenen (d) bendinde, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları'nın Koruma Kanunu kapsamındaki tescilli taşınmaz kültür varlıklarının rölöve, restorasyon ve restitüsyon projelerine münhasır olmak üzere, bu projelerden yararlananlara verilen mimarlık hizmetleri ile projelerin uygulanması kapsamında yapılacak teslimlerin katma değer vergisinden istisna olacağı hükme bağlanmış, istisna kapsamına girecek mal ve hizmetler ile bunların asgari standartları ve bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Bu yetkiye dayanılarak söz konusu istisna uygulamasının usul ve esasları 96, 97 ve 100 Seri No'lu KDV Genel Tebliği ile açıklanmıştır. KDV Kanunu'nda Sosyal Amaç Taşıyan İstisnalar arasında yer alan bu istisnanın özelliklerinin açıklanması makalemizin konusunu oluşturmaktadır.

1. İSTİSNA KAPSAMINA GİREN MAL VE HİZMETLER

Bu istisna kapsamına, tescilli taşınmaz kültür varlıklarının sadece rölöve, restorasyon ve restitüsyon projelerine ilişkin olarak, bu projelendirmelerden yararlananlara verilen mimarlık hizmetleri ile projelerin uygulanması kapsamında yapılacak mal teslimleri girmektedir.

Tescilli taşınmaz kültür varlıklarına ilişkin bu istisna uygulanmasından yararlanabilmek için bu varlıkların sahibi olmak şart değildir.



1 27. 07. 2004 tarih ve 25535 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2 23. 07. 1983 tarih ve 18113 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3 Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan Güncel Türkçe Sözlükte; rölöve "bir yapının bütün boyutlarını ölçerek plan, kesit ve görünüşünü yeniden çıkarma", restorasyon "yenileme" ve restitüsyon "yeniden tasarılama" olarak tanımlanmıştır.



11. 06. 2005 tarih ve 25842 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Koruma, Uygulama ve Denetim Büroları, Proje Büroları ile Eğitim Birimlerinin Kuruluş, İzin, Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik”te tanımlanan 1. grup yapılar hariç olmak üzere, tescilli taşınmazların fonksiyon ve konfor şartları gereği kullanıma yönelik donanımı ve proje hizmetleri (klima, jakuzi, yangın hassas algılama, kapalı devre kamera sistemi, tefriş elemanları vb.) istisna kapsamına dahil değildir.

Yukarıda belirtilen projelerin uygulanması için iktisap edilseler dahi, tabiat ve kültür varlıklarının satın alınmasında da istisna uygulanmayacaktır. Ancak iktisap edilen tabiat ve kültür varlıklarına uygulanacak projeler kapsamındaki işlemlerde bu bölümdeki açıklamalar çerçevesinde istisna uygulanacağı tabiidir.

Tescilli taşınmaz kültür varlıklarına ilişkin bu istisna uygulanmasından yararlanabilmek için bu varlıkların sahibi olmak şart değildir. Sponsorluk vb sözleşmelerle kültür varlıklarının rölöve, restorasyon veya restitüsyon projelerini gerçekleştirecek olanlar da bu istisnadan yararlanabilecektir. İstisna bu eserler için yapılacak işlemler için söz konusudur.

Örnek: Taşınmaz kültür varlığı olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü adına tescil edilmiş olan bir Caminin, çeşmenin, konutun yapılan bir sözleşme ile X Belediyesi tarafından restore edilmesi işleminde, ilgili Belediyenin bu bölümde belirtilen mal ve hizmet alımlarında istisna uygulanabilecektir.

2. İSTISNA KAPSAMINA GİREN İŞLEMLERDE ALT SINIR

İstisna kapsamında satın alınacak mal ve hizmet bedellerinin asgari tutarı, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu’nun 232’nci maddesinde öngörülen ve ilgili dönemde uygulanmakta olan fatura düzenleme sınırı olarak tespit edilmiştir. 2011 yılı için alt limiti 700, 00 TL’dir.

Aynı faturada istisna kapsamına giren birden fazla mal veya hizmetin yer alması ve bunların bedelleri toplamının fatura düzenleme sınırını aşması halinde vergi hesaplanmayacaktır. Aynı belgede istisna kapsamına giren ve girmeyen işlemlerin birlikte yer alması halinde ise her bir işlem, tür ve tutar itibarıyla ayrı ayrı gösterilecek, istisna kapsamına giren işlemlere ait bedeller toplamının fatura düzenleme sınırından fazla

olması halinde sadece istisna kapsamına girmeyen işlem bedellerinin toplamı üzerinden vergi hesaplanacaktır.

3. İSTİSNA UYGULAMASININ USUL VE ESASLARI

İlgili Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü veya Tapu Sicil Müdürlüğünden tescil kaydı alınan taşınmaz kültür varlığına ait rölöve, restorasyon, ve restitüsyon projeleri ile proje kapsamındaki işlerde kullanılacak malzemeler liste halinde ilgili Belediye tarafından hazırlanacaktır. Hazırlanan proje ve analizler, Valiliğe onaylatılarak koruma bölge kuruluna sunulacaktır. Koruma bölge kurulunca, tescilli taşınmaza ait projenin uygun bulunması halinde onaylanacak malzeme listesi proje ile birlikte ilgili Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğüne incelenmek üzere verilecektir. Malzeme listesinin projeye uygunluğu tesbit edildikten sonra ilgili Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü projeden yararlanacak olana hazırlayacağı istisna belgesini verecektir.

Bu belgenin ekinde yer alan listede, istisna kapsamında işlem görecektir mal ve malzemeler sıra numarası verilmek suretiyle cins ve miktar (adet, kg, m3 vb.) olarak açıkça belirtilecektir. İstisnadan yararlanacak olanlar istisna belgesi ve listeyi mal aldığı satıcılara ibraz ederek bu işlemlerde KDV uygulanmamasını talep edecektir. Satıcılar bu kapsamda teslim ettikleri malların listedeki sıra numarasını, cinsini ve teslim ettikleri miktarı listenin arka yüzüne yazarak imzalamak



Taşınmaz kültür varlığı olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü adına tescil edilmiş olan bir Caminin, çeşmenin, konutun yapılan birsözleşme ile X Belediyesi tarafından restore edilmesi işleminde, ilgili Belediye bu bölümde belirtilen mal ve hizmet alımlarında istisna uygulayabilecektir.

ve kaşe basmak suretiyle onaylayacak ve bu şekilde yapılan satışlarda KDV uygulanmayacaktır.

Kendilerine istisna belgesi ibraz edilen satıcıların, talep edilen malın listedeki miktarı ile bu maldan daha önce ne kadar satın alındığını listenin arka yüzündeki şerhlerden kontrol etmesi, kendilerinden talep edilen malın listedeki miktarı aşması halinde aşan kısmı için istisna kapsamında işlem yapmayıp KDV uygulaması gerekmektedir. İstisna belgesi ile arka tarafına satıcı tarafından şerh düşülmüş listenin alıcı tarafından onaylanmış bir örneği satıcıya verilecektir. Satıcıların bu örnekleri VUK'un muhafaza ve ibraz hükümlerine göre saklamaları gerekmektedir.

4. MALZEME VEREN SATICILARIN ÖZEL DURUMLARI

KDV Kanunu'nun 30/a ve 32'nci maddeleri gereğince, vergiye tabi olmayan veya 32'nci maddede sayılanlar hariç olmak üzere vergiden istisna edilmiş bulunan malların teslimi ve hizmet ifası ile ilgili alış vesikalarında gösterilen veya bu mal ve hizmetlerin maliyetleri içinde yer alan KDV, mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan KDV'den indirilememektedir.

KDV Kanunu'nun 17/2-d maddesinde yer alan bu istisna aynı Kanun'un 32'nci maddesinde sayılan hizmet ve işlemlerden olmadığından, yukarıda belirtilen mal teslimleri ile mimarlık hizmetini yapan mükellefler bu işlemlerle ilgili alış



ve giderler dolayısıyla ödemiş oldukları KDV, indirim konusu yapılamayacak, indirilemeyen vergi, gelir ve kurumlar vergisi matrahlarının tesbitinde işin mahiyet-

tine göre gider, maliyet ya da kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacaktır.

Belediyelerin bu istisna kapsamında yaptıracakları mal alım ve hizmet ifası işlemlerinde ihale aşamasında teknik ya da idari şartnameye bu mal alım veya hizmet ifası işleminin KDV'den istisna olduğunu belirtmeleri daha sonra satıcı ile ortaya çıkabilecek sorunları önleyebilecek ve satıcılar da bu duruma göre tekliflerini verebileceklerdir.

5. SONUÇ

KDV Kanunu'nda Sosyal Amaç Taşıyan İstisnalar arasında yer alan bu istisna Taşınmaz Kültür Varlıklarının korunmasını sağlamak, yıpranmasını önlemek amacıyla uygulanmaktadır. Bu istisnadan yararlanmak için, ilgili Taşınmazın Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü veya Tapu Sicil Müdürlüğünde tescilli taşınmaz kültür varlığı olduğuna dair kayıt olması gerekmektedir. Daha sonra hazırlanacak proje Koruma Bölge Kuruluna sunulacak, kurulun onayıyla Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından istisna belgesi verilecektir. Bu belge ile Belediyeler hizmet ya da mal satın alarak KDV ödemediği tescilli taşınmaz kültür varlıklarının rölöve, restorasyon ve restitüsyon işlemlerini yapabileceklerdir.

Belediyelerin bu istisna kapsamında yaptıracakları mal alım ve hizmet ifası işlemlerinde ihale aşamasında teknik ya da idari şartnameye bu mal alım veya hizmet ifası işleminin KDV'den istisna olduğunu belirtmeleri daha sonra satıcı firma ile ortaya çıkabilecek sorunları önleyebilecek ve satıcılar da bu duruma göre tekliflerini verebileceklerdir.

YEREL YÖNETİMLERİN KÜRESEL İDDİALARI VE KÜRESEL KENTLER



Hayati ÜNLÜ
Şırnak Üniversitesi
İİBF Araştırma Görevlisi

1648 Westphalia Anlaşması'nın imzalanmasından bu yana, dünya düzeninin tek aktörü olarak ulus-devletler kabul edile gelmiştir. Ancak içerisinden geçtiğimiz küreselleşme süreci, gerek küresel ekonomi politikaları ile gerekse de yeni aktörlerin dünya düzeninde kendilerine yer bulmaları ile devletlerin sahip oldukları egemenliklerini zayıflatmış ve devletlerin tek aktör olma özelliklerini yitirmelerine neden olmuştur. Bu yeni dönemde artık uluslararası örgütler, çok uluslu şirketler ve küresel sivil toplum örgütleri gibi dünya siyasetini etkileyebilen yeni aktörler, sahip oldukları büyük bütçeler ve etki alanları ile ortaya çıkmakta ve dünyada var olan problemlere karşı çözüm önerileri geliştirerek inisiyatif almaya çalışmaktadırlar. Bu durumda hiç şüphe yoktur ki, yerel yönetimler de hem sahip oldukları ekonomik güçleri ile hem de dünya siyasetini etkileyen postmodernizm, konstruktivizm gibi siyasal teorilerin yerel motiflere, farklılıklara, norm ve değerlere önem veren yaklaşımları ile küresel bir aktör haline gelmiş ve küresel meselelerde yer alma kapasite ve yeteneklerini geliştirerek dünya siyasetine yön vermeye başlamıştır.

Yerel yönetimlerin bu şekilde küresel iddiaya sahip olmaları ve küresel konuların içerisine aktif bir şekilde sokulmaları hiç şüphesiz küreselleşme fenomenin etkisi ve küresel kent kavramının ortaya çıkmasıyla mümkün olmuştur. Dünyanın her yerinde geçerli olması gerektiğine inanılan neo-liberal politikaların temelini oluşturduğu "küresel kent" kavramının teorik çerçevesi ise Friedmann ve Sassen gibi isimlerin çalışmalarıyla oluşmuştur. Günümüzde bahsedilen bu kentlerin küreselleşmesi olgusu, çerçevesini daha



da genişleterek daha kapsamlı ve daha fazla faktör tarafından etkilenen bir kavram haline gelmiştir. Bu çerçevede artık kentlerin küresel bir aktör olma iddiasının yanında, bazı farklı özelliklere de sahip olmaları gerekmektedir. Bu şekilde kentler sahip oldukları gerek coğrafi ve kültürel özellikleriyle gerekse de siyasal, ekonomik ve sosyal gelişmeleriyle bulundukları ülkelere de büyük bir güç katmaktadırlar. Bu doğrultuda Türkiye gerek Afro-Avrasya karasının merkezinde yer alan jeopolitik konumuyla gerekse de birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan tarihinin sağladığı kültürel gücüyle merkez bir ülke olarak, birçok uluslararası çalışmalarda aktif rol oynayabilecek kente sahiptir ve bu kentlerin merkezi konumlarından yararlanarak stratejik kazanım elde etmek zorundadır.

Bütün bunları esas alacak olursak, çalışmamız ilk olarak tarihten günümüze dünya siyasetindeki aktörlerin nasıl ve hangi aşamalardan geçerek değiştiğini hem teorik anlamda ele alacak hem de pratik olaylardaki yansımalarını ortaya koyacaktır. Akabinde ise "Küresel Kent" kavramının küreselleşme çağında sınır tanımayarak uluslararası düzlemde söz sahibi olmaya başlamasıyla birlikte, dünya siyasetinde nasıl yer edebileceği ve girişeceği aktif politikalarla gerek ülke içerisinde gerekse de ülkelerin bölgesel veya küresel iddialarına ulaşmadaki katkısının ne olabileceği üzerinde durulacaktır. Son olarak ise, tüm bu gelişmelerin ve Küresel Kent kavramının Türkiye için ne ifade etmesi gerektiği ve Türkiye'nin bu konu üzerinde izlemesi gereken alternatif politikalar üzerinde durulacaktır.

1. DÜNDEN BUGÜNE KÜRESEL SİSTEMDEKİ AKTÖR ANALİZİ

Çok eski dönemlerden günümüze baktığımızda gerek Antik dönemde var olan şehir devletleri, gerek daha sonra sınırsız topraklara sahip olan imparatorluklar gibi dünyanın gelişimi içerisinde belli bir düzen kurmaya çalışan aktörler daima var olmuş ve küreselleşme çağı olarak adlandırdığımız günümüzde de bu aktörler çeşitlenerek sistemdeki gelişmelere yön vermeye devam etmişlerdir. Ancak çağlar boyunca bütün aktörler devlet ile özdeşleştirilmiş ve bütün ilişkiler de devletlerarası ilişkiler olarak tanımlanmıştır. Küreselleşme süreci ile büyük değişim yaşayan dünyada ise bu algılama zamanla değişmiş ve yeni aktörler ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda devletlerin sistemin genel aktörü olarak resmen kabul edildiği 1648

Westphalia Anlaşması sonrası ve devletlerin dışında küresel sistem içerisinde ortaya çıkan yeni aktörlerin görüldüğü küreselleşme sonrası dönemler ele alındığı takdirde yeni dönem daha iyi kavranacaktır.

1.1. Westphalia Sonrası Dönem

Westphalia Anlaşması modern zamanların bir başlangıcı kabul edilmekte ve bu anlaşma sonucunda sağlanan barış ile günümüz küresel sistemin ilk temelini atıldığı iddia edilmektedir. Westphalia Anlaşması sonrası dönemde bir kere her şeyden önce sistemdeki ilişkiler devletlerarası ilişkiler olarak görülmüş ve bunun en önemli sebebi ise bu dönemde tek aktör olarak ulus-devletlerin görülmesidir. Yani temel aktör ulus-devlettir ve siyasal bütün ilişkileri de bu devletler yürütmektedir. Anlaşmanın imzalanmasından sonra bu devlet merkezli sistemin temel ilkeleri olarak kabul edilebilecek kimi ilkeler de ortaya çıkmıştır. Belirli bir toprağa ve bu toprak üzerinde belirli bir nüfusa sahip olan bir devletin, devlet olarak görülebilmesi için kendi toprakları ve nüfusu üzerinde egemen konumda olması gerektiği iddia edilmiştir. Bu şekilde sistemin tek aktörü olan devletin bağımsızlığı ve egemenliği sistemin devamı için büyük önem arz etmiştir.² Kendi sınırları içinde egemen konumu ile her şeyi yapabilme kapasitesine sahip olan devletlerin varlıkları sınırları dışındaki mekânlarda ise "yasal eşitlik" ilkesi üzerine kurulmuş ve diğer tüm aktörlerin birbirlerinin varlıklarını kabul ederek onayladıkları bir devletler sistemi oluşturulmuştur. Bu sistemde tüm devletler birbirleriyle sosyal, ekonomik, kültürel ilişkilere girebileceklerken, kendi iç meselelerine başka devletlerin karışmaması prensibi de sistemin devamı için büyük önem arz etmiştir.

1.2. Küreselleşme ve Sonrası Dönem

Özellikle 1980 sonrasında ortaya çıkan küreselleşme olgusu, kamusal mülkiyet anlayışını reddetmiş, buna karşı sermaye hareketlerinin ulus-üstü boyuta taşınması gerektiğini ve bu sermayenin sınırsız hareket serbestine sahip olması gerektiğini ifade eden bir düşünceye sahiptir. Neo-liberal yaklaşımın ürünü olan küreselleşme anlayışı, devletin yukarıda bahsettiğimiz egemen konumunun korunması gerektiğine, ancak bu egemenliği sermaye dolaşımının dışında tutulmasını arzulayan bir anlayıştır.³ Ancak sermayenin küreselleşmesi amacıyla başlayan bu olgu, tek ve

1 Moses N. Kiggundu, *Managing Globalization In Developing Countries and Transition Economies*, Greenwood Publishing Group, 2002, s. 19.

2 Charles W. Kegley, *World Politics: Trends and Transformation*, Wadsworth Cengage Learning, 2009, s. 12.

3 Ulrich Beck, *What is Globalization?*, Polity Press, 2000, s. 5.

homojen bir dünyanın oluşturulması amacına kadar ilerlemiş ve sosyal, kültürel birçok konunun içerisine dâhil olarak ulus-devletin egemenliğini çok boyutlu bir şekilde sarsmıştır. Bu durum da ulus-devletin bir kriz içerisinde olduğu ve yeni devlet-dışı aktörlerin ortaya çıktığı tartışmalarını gündeme taşımıştır.

Küreselleşme süreci ile birlikte artık devletlerin dünyadaki gelişmelerden bağımsız bir şekilde hareket etmesi imkânsız hale gelmiş ve devletin faaliyetlerine etki eden, yani devletin tek başına egemenliğini tehdit eden üç temel aktörden söz edilmiştir. Bu aktörler ise ilk etapta uluslararası kuruluşlar, çok uluslu şirketler ve küresel sivil toplum örgütleri olarak sayılmıştır. Bu aktörleri incelediğimiz zaman, bunlar bir taraftan küreselleşme sürecinin meyveleri olarak ortaya çıkmış bulunmaktayken, diğer taraftan da küresel sistemin şekillenmesinde büyük rol oynayan aktörler haline gelmişlerdir.

Küreselleşme süreci ile birlikte sermayenin uluslararası alandaki hareket yeteneğinin büyük boyutlara ulaşmasının sonucu olarak ortaya çıkan devlet-dışı aktörler çok uluslu şirketlerdir.⁴ İlk etapta sadece ekonomik amaç güden ve politikayla bir ilgisi yokmuş gibi görünen çok uluslu şirketler, belirli kar ortalamaları yakalama amaçları için kimi durumlarda politika içerisine dâhil olabilmektedirler. Devletlerin sistemdeki otoritelerinin sarsıldığını gösteren başka bir aktör örneği de uluslararası kuruluşlardır.⁵ Her ne kadar daha çok dış egemenlikle ilgili olsa da, devletler uluslararası hukuk aracılığıyla ortaya çıkan uluslararası normların etkisiyle ulus-üstü örgütlere üye olarak kendi egemenliklerini az da olsa sınırlama yoluna gitmişlerdir. Bu şekilde ortaya Avrupa Birliği, NATO, İslam Konfederasyonu, IMF, Dünya Bankası gibi uluslararası örgütler ortaya çıkmıştır. Birçok ulus-devletin üyeliği ile ortaya çıkan, dolayısıyla hepsinin gücünün tek bir potada toplandığı bu uluslararası örgütler, sahip oldukları bu uluslararası güç ile birlikte küresel boyut taşıyan sorunlara yönelik mücadelede büyük söz sahibi olmuşlar ve eylemlerini daha kolay kabul ettirebilmişlerdir. Küresel bir aktör olma yolunda özellikle son 15 yılda büyük yol kat eden bir diğer örnek de küresel sivil toplum örgütleridir.⁶ Demokrasi ve insan haklarının tüm dünyaya yayılmaya başlaması ve buna karşın

tüm dünyada adalet, azgelişmişlik, açlık ve yoksulluk gibi sorunların da dile getirilmeye başlanması küresel sivil toplum örgütlerinin çatısı altında örgütlü insani bir mücadeleyi de beraberinde getirmiştir. Dünyada mevcut kimi sorunlara karşı küresel ölçekte kamuoyu oluşturan ve bu sorunlara karşı mücadele ortaya koyan küresel sivil toplum örgütleri için en güzel örneklerden biri geçen yıl Gazze Meselesi'nde İsrail'i kınayan ve bir tepki ortaya koyarak Ortadoğu siyasetinde tüm dengeleri alt üst eden İnsani Yardım Vakfı'dır.

Tüm bu yeni aktörlerin yanında bize göre günümüz dünyasında yerel yönetimler de sahip oldukları büyük bütçeler ve etki alanları ile ortaya çıkmakta ve dünyada var olan problemlere karşı çözüm önerileri geliştirerek inisiyatif almaya çalışmaktadırlar. Zaten günümüz demokrasi anlayışında yerel yönetimlerin uluslararası rolü giderek artmaktadır ve dünya nüfusunun yüzde 75'inin kentlerde yaşadığı günümüz dünyasında hiçbir küresel problem yerel yönetimlerin yardım ve katkıları olmadan çözülememektedir. Örneğin yoksulluk, işsizlik, doğal afetler, çevre, güvenlik ve göç sorunları gibi küresel nitelikli sorunların tamamı bütün dünya kentlerinin sorunları olarak tüm dünyayı ilgilendirmektedirler ve tüm bu meselelerde devletlerin yanında yerel yönetimler de inisiyatif almaktadırlar. İşte bu sebeptendir ki kanaatimizce yerel yönetimler günümüz küresel siyasetinde artan bir etkiye sahip olacak ve giderek de iddialarını ve vizyonlarını büyüteceklerdir.

2. YENİ AKTÖR OLARAK KÜRESEL KENTLER

Açık bir şekilde anlaşılabileceği üzere devlet-dışı aktörler gibi yerel yönetimler de küresel siyasette ve uluslararası forumlarda etkin bir şekilde yer alabilmekte ve görünürlüklerini arttırabilmektedirler. Bu durumun en stratejik örneği ise küresel sermaye için ulus-dışı platformlar oluşturan ve dünyanın her tarafından insanı bir araya getiren "küresel kent" düşüncesidir. Küresel kentler arası giderek artan işlem yoğunluğu ulus-devletleri aşan stratejik bir sınır ötesi coğrafya ortaya çıkarmakta ve bu coğrafya üzerinde bulunan yönetimler dünya siyasetinde yer alan meselelerde söz sahibi olabilmek için güç kazanmaktadır.

Küresel Kent düşüncesine tarihsel bir açıdan bakacak olursak 19. Yüzyılın başlarında Alman Goethe'nin kentlere siyasal ve kültürel önem atfetmesiyle başlamış ve 1915'te Patrick Geddes kentler için en önemli iş olanaklarının olduğu mekânlar olarak özel önem at-

⁴ Muhittin Ataman, "The Impact of Non-State Actors on World Politics: A Challenge to Nation-States", *Alternatives, Turkish Journal of International Relations*, Volume 2, Number 1, Spring 2003.

⁵ Peter J. Katzenstein, Robert O. Keohane, Stephen D. Krasner, "International Organization and The Study of World Politics," *The IO Foundation and the Massachusetts Institute of Technology*, Autumn 1998, s.645.

⁶ John Keane, *Global Civil Society*, Cambridge University Press, 2003, s.1.

fetmiştir.⁷ 1966'da ise Peter Hall "The World Cities" adlı çalışmasında şehirlerin ekonomik yanlarına vurgu yapmıştır.⁸ Küresel kent söylemi daha sonra küreselleşme söylemi içerisinde ortaya çıkmış ve akademik çerçevesi de Friedmann ve Wolff tarafından 1986'da oluşturulmuştur. Küresel Kent hipotezi olarak hatırlanan çalışmada, küresel kentlerin ortaya çıkışı yeni bir küresel ekonominin ortaya çıkmış olmasıyla izah edilmektedir. Bu çerçevede küresel kentler, bölgesel, ulusal ve uluslararası ekonomilerin eklemlenerek uluslararası sermayenin yoğunlaştığı ve uluslararası sermaye birikiminin gerçekleştiği mekânlar olarak tanımlanmıştır. Friedmann'a göre bölgesel, ulusal ve küresel sermaye akışlarının birbirleriyle eklemlendiği yer artık ulus-devletler değil küresel kentlerdir. Ulus-devletler de küresel ekonomiye entegre olabilmek ve küreselleşmenin nimetlerinden faydalanabilmek için küresel kentlere ihtiyaç duymaktadırlar.

Friedmann genel olarak bir kentin dünya kenti olabilmesi için gerekli gördüğü koşulları 7 maddede toplamaya çalışmıştır. Bunlar;⁹

1-) Küresel kentler uluslararası sermayenin toplandığı ve uluslararası sermaye akışının sağlandığı ana mekanlardır.

2-) Bir kentin küresel ekonomiyle entegrasyonunun şekli ve kapsamı dünyadaki yeni mekansal iş bölünmesini ve dünya ekonomisinde ortaya çıkan yapısal değişimleri belirler.

3-) Küresel sermaye tarafından kullanılan dünya çapında büyüyen bu anahtar kentler üretim ve piyasaların eklemlendiği mekânlar olarak hiyerarşik bir şekilde sıralanırlar. Yani küresel ekonomi ile entegre olmak veya olmamak kentler arasında bir hiyerarşi ortaya çıkarmaktadır.

4-) Küresel kentlerin sahip olduğu küresel kontrol ve hükmetme fonksiyonları üretim sektörleri ve istihdamın yapısı ve dinamiğini yansıtmaktadır.

5-) Küresel kentler değişimi gerek ekonomik açıdan gerekse de sosyal açıdan gelişmiş mekanlar kastedilmiş olması sebebiyle yerel ve uluslararası göçlerin tamamına yakınının yöneldiği toplanma noktalarıdır.

6-) Küresel kentlerin almış olduğu büyük göçler sonucunda mekansal ve sınıfsal kutuplaşma ortaya çı-



karken endüstriyel kapitalizmin büyük çelişkiler odağı haline gelmektedirler.

7-) Böylece de küresel kentlerin büyümesi için sarf edilen çabalar ulus-devletlerin mali kapasitelerini aşacak oranda sosyal maliyetlere neden olurlar.

Bu kapsamda görüldüğü üzere Friedmann'a göre küresel kentler küresel ekonomi içerisinde bölgesel, ulusal ve uluslararası ekonomilerin birbirleriyle eklemlenmesinde açık rol oynamaktadır ve küresel kentler küresel ekonomik sistemin organize parçaları olarak görev yapmaktadırlar. Bu kentlerin etki alanı ise hiçbir şekilde kapalı olmamakla birlikte fiziki sınırları da siyasi ve idari kriterler ile tanımlanmamaktadır. Bir başka önemli nokta da küresel kentler ortak ekonomik çıkarların paylaşıldığı ortak kozmopolit kültüre ve tüketim ideolojisine sahip sosyal bir sınıf ortaya çıkarmaktadır. Küresel kentlerin Friedmann'a göre dikkat edilmesi gereken son özelliği ise küresel ekonominin hüküm ve kontrol merkezleri olarak ekonomik güç temelinde hiyerarşik olarak sıralanmalarıdır. Örneğin çoğu çalışmada New York, Los Angeles, Londra ve Tokyo gibi kentler bu sıralamada en üst sıralarda yer almakta ve birinci dereceden küresel kent olarak görülmektedir. Bu hiyerarşik sıralanma ise statik değil dinamik nitelik taşımaktadır. Yani bir kent sıradan bir kent iken küresel bir kent haline gelebilmektedir. Friedmann'ın bu düşüncesinin teorik alt temeli ise "Bağımlılık" ve "Dünya Sistemleri Teorisi"nden kaynağını almıştır. Bu teorilerle alakalı olarak nasıl ülkeler gelişmişlik düzeylerine göre sınıflandırılabilirlerse şehirler de aynı şekilde sınıf-

⁷ Bkz. Patrick Geddes, *Cities In Evolution*, Williams and Nogate, London, 1915.

⁸ Peter G. Hall, *The World Cities*, McGraw-Hill, London, 1969.

⁹ John Friedmann, *The World City Hypothesis*, *Development and Change*, 1986, s.70-77.

landırılabilir. Yani gelişmiş ülkeler nasıl “merkez ülke” olarak azgelişmiş ülkeler ise “çevre ülke” olarak tanımlanıyorsa, kentler de gelişmişlik düzeylerine göre “merkez-çevre” bağlamında ele alınabilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerdeki küresel kent olmaya doğru giden kentler ise “yarı çevre” kent olarak görülmektedir.

Friedmann’ın yanında Sassen ise dünya kentlerini Friedmann’ın söylediği gibi sadece kontrol ve yönetim merkezleri olarak değil, bunun yanında ticaret ve hizmet sektörü ile finansal yeniliklerin üretiminin gerçekleştiği mekânlar olarak tanımlayarak küresel kent anlayışına yeni bir boyut kazandırmıştır.¹⁰ Türkiye de dâhil dünyanın birçok ülkesinde “küresel kent” söylemi etkili bir politika aracı olarak kullanılmıştır. Gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeler kendi coğrafyalarında küresele hitap eden kentler ortaya çıkararak ülkesini küresel ekonomiye daha fazla entegre etmeye çalışmışlardır. Bize göre ise siyasi kadrolarla yönetilen günümüzdeki küresel kentler, şehir merkezli ekonomiden ve şehir merkezli ekonomik bölgelerden daha fazlasını ifade etmektedir. Bu kapsamda 21. yüzyıldaki küresel kentler eski tanımlamalara göre daha geniş

analiz edilip daha geniş tanımlanacaklardır. Dünya ölçeğinde merkez mekânlar olarak görülebilecek yeni dönemdeki bu kentler önemli jeopolitik ve jeoekonomik pozisyonlarıyla jeostratejik bir öneme sahip olacaklardır.

21. yüzyılda küresel iddiaya sahip olacak bu kentlerin özelliklerini tanımlamadan önce belirtilmesi gereken nokta, bu kentlerin kendi vizyonlarını, bilgilerini, motivasyonlarını, yaratıcılıklarını, stratejik hedeflerini kapsayan, geçiş dönemindeki dünyanın gidişatını kavrayan ve kurulacak yeni düzendeki ihtiyaçlara göre hareket eden yeni bir perspektife ihtiyaç duyulduğudur. Bu kapsamda tanımlanan kentlerin sahip olmaları gereken altı farklı özelliğinden bahsedilebilir. Bunlar; kentlerin entelektüel ve sosyal niteliği, demokratik niteliği, kültürel niteliği, çevresel niteliği, teknik ve finansal niteliğidir.

- Entelektüel ve Sosyal Kent; Kentlerin entelektüel ve sosyal açıdan nitelikli olması kent üzerine çalışan tüm akademisyen ve düşünürlerin önemli buldukları noktalardan birisidir. Bilgi ekonomisinde bir kent sınırları içerisinde yaşayan insanlar, sahip oldukları bilgi,



¹⁰ Saskia Sassen, *The Global City: Introducing a Concept*, *Brown Journal of World Affairs*, 2005.

yetenek ve kabiliyetleriyle bir şehrin merkez mekân olabilmesi için niteliğini arttırabilme konusunda fark yaratabilirler. Bunun örneğini gösterebilmek çok zor olmakla birlikte, gerçekten de çok az kent yöneticisi bu tarz politikayı açık bir girişim olarak ortaya koymuştur. Ancak yeni dönemde kent yöneticilerinin yapmaları gereken en önemli şeylerden birisi, 21. yüzyılın ekonomisinde kültür endüstrisi anlayışının moda olduğu bu günlerde kentlerine dinamizm getirebilecek yetenekli ve girişimci kişilere destek olarak kentlerini bir cazibe merkezi haline getirebilecek politikaları desteklemektir. Bir kentin çekiciliğini arttıran anahtar itici güçlerden birisi de farklı kültürdeki insanların farklılıklarını ortadan kaldırarak birbirlerini daha yakın hissedebilecekleri bir alan oluşturmaktır. Bir başka deyişle var olan sosyal sermayeye yatırım yaparak kent içerisindeki uyum duygusunu güçlendirmektir. Bu şekilde sosyal yönü ağır olan kentler farklı kültürler arası veya zengin fakir arası bölünmelere engel olarak kent halkının güvenliğine de büyük katkı sağlamaktadırlar.

- Finans Kenti; Friedmann ve Sassen'in söyledikleri gibi yeni dönemde de merkez mekân iddiasındaki kentler aynı zamanda finans merkezleri olarak ortaya çıkacaklardır. Ancak sadece ekonomiyi tek faktör olarak ele almak yapılacak analizleri zayıf bırakacaktır. Bu nedenle siyasal, sosyal ve kültürel faktörlerin de ele alınması bir gerekliliktir. Diğer yandan kentler günümüz dünyasında birçok ortak finansal zorluklarla karşı karşıya kalmışlardır. Kentlerin bütçeleri kentsel ihtiyaçların yoğun baskısı altındadır ve aynı zamanda halk daha fazla vergi vermek istemeden daha fazla hizmet talep etmektedir. Bildik ikilem olan daha az ile daha fazlasına sahip olma isteği günümüz dünyasında kentlerin en büyük sorunlarından. Kentlerin bu konuda ise onların finansal durumlarını belgeleyen ve anlaşılmasını kolaylaştıran hesap politikalarını ve analizlerini ortaya koymaları gerekmektedir.

- Demokratik Kent; Kent yöneticilerinin kentin geleceğe olan yolculuğunda tüm kent sakinlerinin bağlılıklarını elde edebilmek için daha fazla hesap verebilir bir yönetim kurmaları ve vatandaşları ile diyalog içerisinde yönetimde şeffaflığı arttırmaları gerekmektedir. Bu kapsamda işbirliği ve katılımın merkeze alındığı demokratik kentler yeni dönemin merkez mekânlarını teşkil edeceklerdir.

-Kültürel Kent; Kuşkusuz kentler arası yarış da hala günümüzde şiddetini korumaktadır ve bir kentin kültürel gücü kentin potansiyellerinin görünürlüğünü en

üst düzeye çıkarmak için güçlü bir silahtır. Bu şekilde bir şehir sahip olduğu farklı kültürel kimliği ile bir nitelikler dizisi oluşturur ve bir çekim merkezi yaratarak farklı kültürdeki insanları ve küresel pazar içerisinde yer alan aktörleri o mekânda bir araya getirir. Sonuç olarak kültürel bir marka haline gelen kent, kendi etki alanını oluşturarak büyük bir aktör haline gelmektedir.

- Çevresel konular da kentlerin günümüz dünyasında gündeminde yer almaktadır. Bu kapsamda kentin bünyesinde bulunanların yaşam kaliteleri ve standartları kentle ilgili önemli bir veri olmaktadır, kentin güvenliği, temizliği ve yeşilliği gibi çevresel koşullarda kent sakinleri tarafından sağlanması gereken koşullardan sayılmaktadır.

- Kentlerin alt yapıları üzerine var olan talepleri sürekli olarak değişmekte ve gelişmektedir. Tüm kentler kendi vatandaşlarının değişen ihtiyaçlarını destekleyebilen fiziksel ve teknolojik gereksinimleri sağlamak zorundadır. Bu zorluklar ile başa çıkabilmek için, tüm kentler kentsel planlama yöntemlerini entegre bir şekilde ele alarak daha bütünsel yaklaşımları benimsemek zorunda kalmışlardır. Bu şekilde kent yönetimleri tüm bu gereksinimleri karşılamak için yeni yollar arayarak ortaklıklar ve yeni işbirliği oluşumları çabası içerisinde girmişlerdir. Kamu-özel sektör ortaklıkları günümüzde bu ihtiyaçları karşılayan ve riskleri ortak bir şekilde paylaşan yeni başvuru noktalarıdır.

Görüldüğü üzere küresel hedeflere sahip olan kentlerin yukarıda belirtilen özelliklere sahip olmaları gerekmektedir, diğer yandan günümüz dünyası kentlerinin kendi eşsiz kimliklerine ve kendine özgü durumlarına sahip olmaları durumunda bile, hepsinin de sınırsız ortak zorluğa ve ortak problemlere sahip olduğu da bir gerçektir. Tüm dünyayı sarmış olan küresel problemler, aslında tüm kentlerin ortak problemlerini teşkil etmelerinin yanında ortak çözüm ihtiyacını da ortaya çıkaran nedenleri teşkil etmektedirler. Bu meydan okuyan sorunlara cevap verebilmek için kentlerin beceri ve yeteneklerinin geniş bir yelpazesine ihtiyaç duyulmaktayken, kentlerin ortak hareket etmeleri de problemlerin çözümünde büyük önem arz etmektedir. İşte tam da bu noktada kentlerin bu birlikte hareket etmelerini gerektirecek olan politikaları, Türkiye'nin tüm dünyada ve özellikle de kendi bölgesinde izlemiş olduğu politikalarla uyum sağlaması küresel iddiaya sahip kentlerin Türkiye için önemini göstermektedir.

3. KÜRESELLEŞEN KENTLERİN TÜRKİYE AÇISINDAN ÖNEMİ

Kentlerin küreselleşme ve küresel siyaset içerisinde söz sahibi olacak olmasını söylemek, mevcut üniter devlet yapısını zayıflatacağından gerçekte değil Türkiye herhangi bir ulus-devlet için bile kabul edilemez görülmektedir. Ancak gerek dünyanın bir geçiş döneminden geçiyor olması gerekse de Türkiye'nin yıllardır takip etmiş olduğu politikalardan farklı bir çizgide politika gütmesi bu konuda Türkiye'nin istisna menfaatini ortaya koymaktadır. Nitekim Türkiye izlemiş olduğu yeni aktif politikalarıyla ulaşmayı amaçladığı hedeflerini gerçekleştirebilmesi için kimi stratejik coğrafyalarından güç almayı arzulamaktadır. Bu doğrultuda da görülmektedir ki gerek dünyanın değişen şartları gerekse de Türkiye'nin stratejik kentlerine verdiği önem ve onlardan beklentileri bu yeni coğrafyaların stratejik değerlerini arttırmakta ve onları küresel siyasete daha fazla entegre ederek daha fazla aktörleştirmektedir. Bu durum da karşılıklı bir çıkar ilişkisi ortaya çıkarmakta ve ülkenin kentleri gelişip daha fazla etkin rol oynamaya başladıkça Türkiye'nin nüfuzu da o oranda artmaktadır.

Küresel iddiaya sahip kentlerin Türkiye'ye neler katabileceğini tartışmadan önce ülkenin son dönemlerde geçirmiş olduğu değişimden ve bu değişim ile beraber takip etmiş olduğu farklı ve iddialı siyasetten kısaca bahsetmek tartışmamızın amacına ulaşması açısından daha yararlı olacaktır. Bu kapsamda Türkiye'nin 2002 sonrasında yeşermeye başlayan ve 2007 sonrası dönemde iyice belirginleşen pro-aktif politikasına baktığımız zaman, kendi bölgesinde ve bütün dünyada var olan problemleri tüm tarafların görüşlerine önem vererek diyalog yoluyla çözmeye çalışan bir anlayışa sahip olduğunu görmekteyiz. Türkiye bu şekilde sadece kendi ülkesinde değil tüm dün-

yada çatışma ve problemlerin sona erdirilerek barışın ve istikrarın hâkim olmasını destekleyen küresel adaleti temel alan bir düzenin savunucusu olarak kendisini konumlandırmaktadır. Türkiye'nin coğrafyasından ve tarihinden aldığı güçle dünyanın her yerinde bu anlayışla inisiyatif alması ve etki kurmaya çalışması onun yumuşak gücünü daha da arttırmakta ve devletlerin de ötesinde geniş halk kitleleri tarafından da büyük ilgiyle karşılanmaktadır. ¹¹

Türkiye'nin bu noktadaki önceliği merkez ülke olarak gördüğü kendi coğrafyasını ortak tarihe ve kültüre sahip diğer coğrafyalarla tekrar bir araya getirerek büyük bir çekim merkezi oluşturmaktır. Bu şekilde tüm bu coğrafyada yer alan ve ortak bir geçmişe sahip



¹¹ Meliha Benli Altunışık, "The Possibilities and Limits of Turkey's Soft Power in the Middle East", *Insight Turkey*, Vol.10, No.2, 2008, s.41-54.

olan halkların sahip olduğu ortak sorunlara da ortak gelecek vizyonu altında çözümler bulunacaktır. İşte bu sebepten dolayıdır ki yeni dönemde tarihe tanıklık etmiş, barışın ve birlikteliğin simgesi olmuş mekânlar Türkiye'nin bu hedefleri için büyük önem arz etmektedir. Nitekim İstanbul, Konya, Mardin, Gaziantep, Kayseri gibi kentlerin birçok medeniyete ev sahipliği yapmış kadim kültürlerinden yararlanarak yeni bir dinamizm yaratmaya çalışan Türkiye'nin bu çabaları tam da bu doğrultudaki çabalardandır. İşte bu yüzden İstanbul'un "Medeniyetlerin Beşiği" olduğu daha fazla dillendirilmekte, bu yüzden Konya ve Mevlana'nın hoşgörü kültürü Afganistan'da anılmakta, bu yüzden Antep ve Halep arası ilişkiler eski canlılığına kavuşturulmakta ve bu yüzden Mardin'in kadim kültürü bütün Ortadoğu'da bir arada yaşamanın örneği olarak gösterilmektedir. Bütün bu parçaları bir araya getirdiğimiz zaman yeni dönemde bu kentlerin uluslararası ve bölgesel siyaset için ne kadar önemli olduğu daha iyi anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu kentlerin gerek başında bulunan yerel yöneticileriyle gerekse de vatandaşlarıyla bir bütün olarak küresel bir vizyona sahip olmaları ve bu amaç doğrultusunda bütünleşmeleri gerekmektedir.

4. SONUÇ

Küreselleşme sürecinin etkisini yoğun bir şekilde gösterdiği günümüz dünyasında artık uluslararası sistem de bu süreçten etkilenecek değişmiştir. Uluslararası sistemin değişmesiyle birlikte küresel dengeler hatta bölgesel dengeler de değişmektedir. Uluslararası politikaya etki eden yeni aktörler ortaya çıkmakta, kimi devletler eskisinden daha aktif roller oynamakta veya devlet dışı aktörler de eskisinden daha fazla dünyanın gidişatına müdahale edebilmektedir. Dünyanın gidişatı bu şekilde şekillenirken Türkiye hem eskisinden daha fazla isminden duyurmakta hem de ortaya yeni çıkan aktörleri lehine kullanarak etki alanını genişletmektedir. Bu doğrultuda ortaya çıkan yeni aktörler olarak küresel kentler Türkiye'nin bu yolculuğunda ona eşlik edecek yeni oyuncular olarak dikkat çekmektedir. Dünyanın geçiş döneminde gerek finans merkezi olarak gerek kültürel alanlar olarak merkez mekânlar haline gelerek güçlenen küresel iddia sahibi kentler ve dolayısıyla da onları yönetenler eskisinden çok daha fazla politikada etkin rol oynayacak güce sahip görünmektedirler. Kamu diplomasisinin küresel düzlemde yerel seviyeye inmesi, kent diplomasisi gibi politikaların dünyada var olan problemlerin

çözümü için kullanılması kentlerin gücünü eskisinden daha fazla arttırmaktadır. Çünkü bütün kentlerin problemleri ortak sorunları teşkil etmekte ve bu sorunları çözmek için yerel halkların ve yönetimlerinin tecrübelerine eskisinden daha fazla ihtiyaç vardır. Bugün Ankara'nın sorunu aynı zamanda Bağdat'ın sorunudur, İstanbul'da patlayan bombalar aynı zamanda Tahran'da da patlayabilir, Şam'ın işsizlik sorunu aynı zamanda Beyrut'un işsizlik sorunudur. Güvenlik, istihdam açlık, yoksulluk gibi ortak sorunlar bütün dünyanın ortak sorunları olarak ortaya çıkmaktadır ve ortak çözümler gerektirmektedir. Yerelin sesi işte bu yüzden eskisinden daha fazla çıkmakta ve dünyaya hitap edebilmektedir.

Kaynakça

- Altunışık, Meliha Benli; "The Possibilities and Limits of Turkey's Soft Power in the Middle East", Insight Turkey, Vol.10, No.2, 2008.
- Ataman, Muhittin; "The Impact of Non-State Actors on World Politics: A Challenge to Nation-States", Alternatives, Turkish Journal of International Relations, Volume 2, Number 1, Spring 2003.
- Bech, Ulrich; What is Globalization?, Polity Press, 2000.
- Friedmann, John; The World City Hypothesis, Development and Change, 1986.
- Geddes, Patrick; Cities In Evolution, Williams and Nogate, London, 1915.
- Hall, Peter G.; The World Cities, McGraw-Hill, London, 1969.
- Katzenstein, Peter J., Keohane, Robert O.; Krasner, Stephen D.; "International Organization and The Study of World Politics," The IO Foundation and the Massachusetts Institute of Technology, Autumn 1998.
- Keane, John; Global Civil Society, Cambridge University Press, 2003.
- Kegley, Charles W.; World Politics: Trends and Transformation, Wadsworth Cengage Learning, 2009.
- Kiggundu, Moses N.; Managing Globalization In Developing Countries and Transition Economies, Greenwood Publishing Group, 2002.
- Sassen, Saskia; The Global City: Introducing a Concept, Brown Journal of World Affairs, 2005.

STRATEJİK YÖNETİM VE İÇ KONTROL SİSTEMİ UYGULAMALARINI ETKİNLEŞTİRECEK BİR YÖNETİM MODELİ



Özgür AKKAVAK

*İzmir Büyükşehir Belediyesi
Endüstri Mühendisi*

5018 sayılı Yasa ile kurulması zorunlu hale getirilen Stratejik Yönetim ve İç Kontrol Sistemi, aynı hedefe odaklanmış yeni bir yönetim modelini ön gören sistem çalışmalarıdır. Stratejik Planlar, kurumun projelerini, kurumsal amaç ve hedefler doğrultusunda belirleyip, sistemli takibini amaçlarken, İç Kontrol Sistemi, kurum faaliyetlerine süreç odaklı yaklaşıp, hizmet kalitesini artırmaya yoğunlaşmıştır. Ancak, bu sistemler çok yeni olduğu ve birçok noktada yeni bir yönetim anlayışı getirdiği için, merak uyandırmış ve çokça tartışılır olmuştur.

Uygulanması istenen yeni model, Stratejik Yönetim ve İç Kontrol Sistemi kurulum çalışmalarının başlamasıyla beraber bazı sorunları beraberinde getirmiş, ayrıca önceden beri bilinen bazı eksikliklerin de daha belirgin hale gelmesini sağlamıştır. Gerek bu konularla ilgili düzenlenen seminer ve konferanslar sunumlarında, gerekse yayımlanan makalelerde¹ değinildiği üzere, ortaya çıkan bu sorunların bazıları bahsedilen modelle geçişi çok uzun bir döneme yayacak hatta belki de imkânsızlaştıracak sorunlardır. Dolayısı ile kurumların öncelikle bu temel sorunların varlığını samimiyetle kabul edip Stratejik Yönetim ve İç Kontrol Sistemi çalışmalarını tekrar ele alması gerekmektedir. Öncelikle bu bahsedilen sorunları sıralayacak olursak:

- Belediyelerin dikey ve kalabalık organizasyon yapısı bu yönetim sisteminin sahiplenilmesi ve uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Kurum personellerinde de bu yönetim anlayışının değişimine karşı bir direnç oluşacağı tahmin edilmektedir.
- Hazırlanan Stratejik Planlar, Performans Programları ve İç Kontrol Eylem Planları yasa ve yönetmelikler-

Bu yazı, hemen her kamu kurumunda ortaya çıkan sorunları ve eksiklikleri azaltacak uygulanabilir bir yönetim modelini açıklamaktadır.

deki yönlendirme de denetim eksikliğinden ötürü sadece “plan” olarak kalmakta, dolayısıyla uygulama, değerlendirme ve iyileştirme adımları gerçekleştirilememektedir.

- Bu plan ve programlar çerçevesinde yapılacak olan çalışmaların çoğu veri tutulması ve analizini gerektirmektedir. Ancak klasik yönetim anlayışından ötürü kamu kurumlarında sağlıklı veri takibi yapıp, bu verilerin analizinin ışığında karar alacak bir çalışma kültürü tam olarak yerleşmiş değildir.
- Faaliyetlere yönelik performans ve süreç hedeflerinin belirlenmesi işlemi, alt birimlerde sağlıklı olarak yapılamamakta ve dönemsel değerlendirmelere tabi tutulmamaktadır.
- Özellikle İç Kontrol Sistemi çalışmaları doğrultusunda oluşturulması gereken dokümanlar (iş akışları, çalışma yönergeleri, görev tanımları vs.) genellikle bu çalışmaları koordine etmekle yükümlü küçük bir grubun işi olarak kalmakta, tüm personele duyurulmasında ve güncelliğinin sağlanmasında sıkıntı çekilmektedir.



- Birçok kamu kurumunda bu çalışmaları sürdürmek için her birimden görevli personeller belirlenmektedir. Ancak bu personeller, tüm bu çalışmaları kendi müdürlüğündeki görevine ek olarak yürütmeye çalıştığı için istenen verim alınamayacaktır. Ayrıca tabana yayılmamış bir yönetim sistemi çalışması birçok yerde yönetici ve personel tarafından tepki gördüğü için, sisteme ait çalışmalar bazı birimlerde neredeyse hiç yapılmamaktadır.

Yukarıda da bahsedildiği gibi İç Kontrol Sistemi ve Stratejik Yönetim çalışmaları kamu kurumlarında çağdaş bir çalışma modelini zorlamaktadır. Dolayısı ile kurumların kendi içinde yapacağı bazı düzenlemelerle bahsedilen yeni çalışma modeline geçiş yapmak bir zorunluluk haline gelmiştir. Ancak kamu kurumlarının yıllardır bilinen ve neredeyse kanıksanan hantal yapısı bu geçişi zorlaştırmaktadır. Bu yüzden, mevcut yapıyı daha çağdaş bir yönetim modeline dönüştürmek ancak bir dizi kararlı adımlar atmaya gerektirir. Bu çalışma modeline geçişi sağlayabilecek ön adımları ise şöyle sıralayabiliriz:

1. STRATEJİK YÖNETİM MODELİ KURULUM ADIMLARI

1.1. Stratejik Yönetim, İç Kontrol Sistemi ve Veri Analiz Çalışmalarını Yürütecek Bir Personele Ait Görev Tanımı Oluşturulması

Stratejik Yönetim ve İç Kontrol Sistemi kapsamında yapılan çalışmalar aynı hedefe odaklanmış ve ciddiylet üzerinde durulması gereken çalışmalardır. Belirtilen plan ve programlar dahilinde yapılması istenen bu çalışmalar, bir çok birimde, o birim çalışanının kendi

işine ek olarak yapılabilecek seviyeyi çoktan geçmiştir. Dolayısı ile o kuruma bağlı müdürlüklerde/birimlerde yalnızca bu çalışmaları yürütecek bir **“Performans ve Analiz Sorumlusu”** bu soruna bir çözüm olabilir. Bu personelin görev tanımının ana hatlarını sıralayacak olursak:

- Müdürlüğe bağlı olan birimlerdeki tutulması gereken veri türlerini belirlemek ve tutulmuş olan verileri belli dönemlerde ilgili personelden temin etmek.
- Müdürlüğün, Stratejik Plan, Faaliyet Raporu, Performans Programı gibi dokümanlara ait verilerini temin ve takip etmek. Bu verilerle ilgili güncellemeleri periyodik olarak Strateji Geliştirme Birimine iletmek.
- Müdürlüğün İç Kontrol çalışmaları çerçevesinde gerçekleştirilmekte olan risk analizlerini yapmak, kontrol faaliyetlerini izlemek ve süreçlere ait performans hedeflerinin belirlenmesine yardımcı olup, ilerlemelerini takip etmek.
- İç Kontrol Şube Müdürlüğü ve Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü tarafından yapılan çalışma ve toplantılara katılmak, bu çalışmalar kapsamında hazırlanması istenen tüm dokümanları (iş akışı, çalışma yönergesi, görev tanımı) hazırlamak, hazırlamak ve güncel tutulmasını sağlamak. Güncelliği sağlayabilmek için düzenli olarak Resmi Gazete’yi takip etmek.

Böyle bir görev tanımıyla çalışacak olan personelin sahip olması gereken nitelik çalıştığı birime göre esneklik gösterebilir. Hatta Hukuk Müşavirliği, Protokol, Yazı

İşleri, Maaş Tahakkuk gibi proje bazında işlere rastlanmayan ve yapılan işlerin çok fazla değişkenlik göstermediği şube müdürlüklerinde bu çalışmalar yine mevcut durumda olduğu gibi belirlenmiş bir personelin ek işi olarak devam ettirilebilir. Ancak doğrudan halka yönelik hizmet üreten, projeli işlerle çalışan ya da büyük ölçüde verilerle hareket eden birimlerde böyle bir personelin çalışması büyük kolaylık sağlayacaktır. Bu görev tanımına her ne kadar mühendislik ya da istatistik unvanlı personeller uygun gibi görünse de, çalıştığı birimin süreçlerine hakim ve ortalamanın üstünde veri hakimiyetine sahip bir personel de bu görevi rahatlıkla yürütebilir. Dolayısı ile çalışılan birimin görev alanına göre, bir çevre mühendisi, bir mimar, harita teknikeri, sosyolog, işletme ya da halkla ilişkiler mezunu da **Performans ve Analiz Sorumlusu** olarak çalışabilir.

1.2. Müdürlüğün Faaliyetlerine İlişkin Hedeflerin, O Müdürlüğün Tüm İdari Personelinin Katılımıyla Belirlenmesi

Müdürlüklerin faaliyetlerinin etkin, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilebilmesi için faaliyetlerine ilişkin hedeflerini gerçekçi olarak belirleyebilmesi şarttır. Dolayısı ile Performans Programı'na konulan performans hedefleri ve İç Kontrol Çalışmaları kapsamında belirlenecek olan süreç hedefleri, birim müdürünün öncülüğünde, o müdürlükte çalışan tüm idari personelin görüşü alınarak belirlenmelidir. Bu hedef değerlerin belirlenmesinde daha önce bahsedilen Performans ve Analiz Sorumlusu'nun geçmişe yönelik tuttuğu veriler ve yaptığı analizler de önemli bir rol oynayacaktır.

Müdürlüklerin faaliyetlerinin etkin, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilebilmesi için faaliyetlerine ilişkin hedeflerini gerçekçi olarak belirleyebilmesi şarttır.

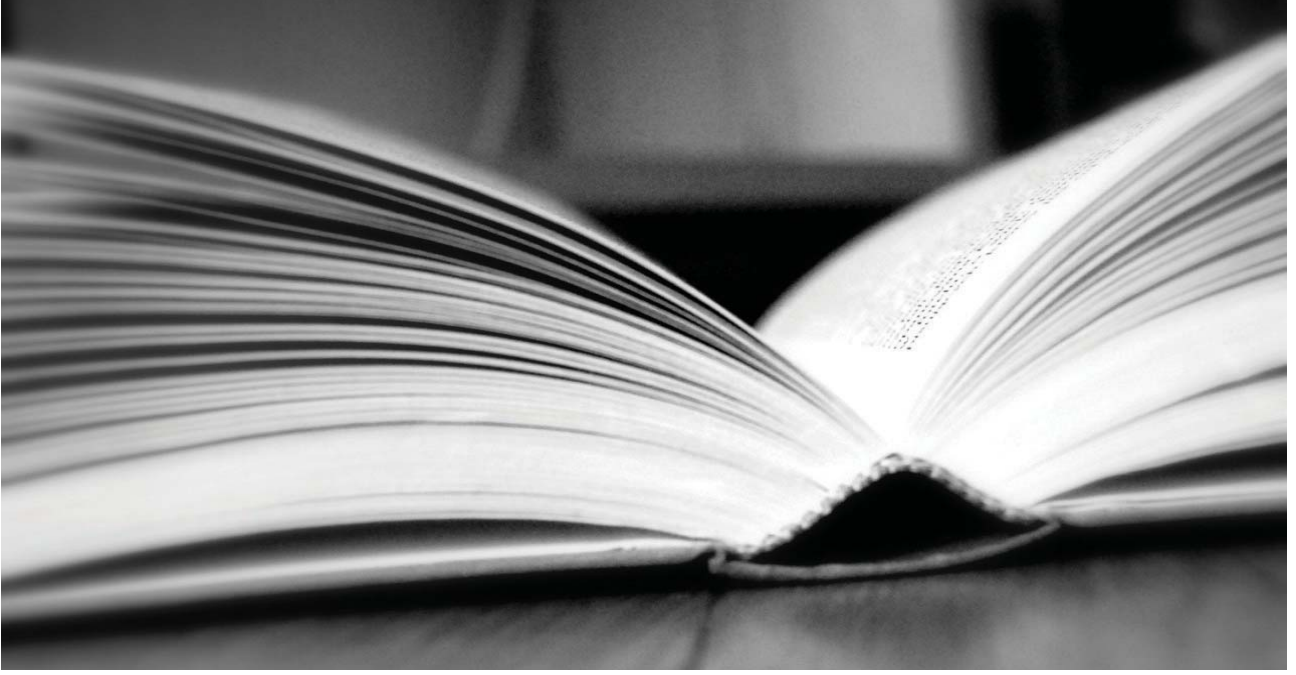
1.3. Süreçlere İlişkin Risk Analizlerinin Yapılması ve Dönemsel Bazda Değerlendirilmesi

Risk analizlerini yapmak da süreç ve performans hedefleri belirlemek kadar önemli bir konudur. Müdürlükler, görev aldıkları sürece ve yapacakları projelere ilişkin risk analizlerini de, güncel iş akışlarının ya da proje planlarının üzerinden, yine personelin katılımını da sağlayarak yapmalı ve bu risklere ilişkin kontrol önlemlerini de belirlemelidir. Alınan bu kontrol önlemlerinin uygulanıp uygulanmadığı ise kurumdaki iç denetçilerin üzerinde duracağı önemli konu başlıklarından biri olacaktır.

1.4. Müdürlüğün Faaliyetlerine İlişkin Hedef Değerlerin İlerleme Durumlarının Belirli Aralıklarla Değerlendirilmesi

Müdürlükler belirledikleri hedefleri ilgili birimlere ilettikten sonra takibini aksatmamalı ve kendi içinde yapacağı dönemsel toplantılarla ilerleme durumlarını değerlendirmelidir. Performans ve Analiz Sorumlusu-





nun bu noktada yapacağı görev bu değerlendirme toplantısı zamanına kadar geçen süredeki ilerleme değerlerini belirlemektir. Bu toplantının ana gündem maddesi belirlenmiş hedefe göre gelinen nokta ile gelinmesi gereken nokta arasındaki farkın nedenlerinin değerlendirilmesi ve buna yönelik kararların alınmasıdır. Bu sayede o yıla ait hazırlanan Faaliyet Raporu'ndaki gerçekleşme değerlerinde görülen abartılı sapmaların önüne geçilecek ve kamuoyuna daha gerçekçi, şeffaf ve doğru bilgi verilebilecektir. Bu değerlendirme toplantısının sonuçları da mutlaka üst yöneticilere iletilmeli ve bu konuda bilgilendirme sağlanmalıdır.

Kamu kurumlarının yaptığı
plan ve programların
uygulanabilir hale gelmesi için
önerilen adımlar gerçekleştirildiği
takdirde daha etkin ve şeffaf
bir yönetim modeli
oluşturmanın da adımları
atılmış olacaktır.

2. SONUÇ

Kamu kurumlarının yaptığı plan ve programların uygulanabilir hale gelmesi için önerilen adımlar gerçekleştirildiği takdirde daha etkin ve şeffaf bir yönetim modeli oluşturmanın da adımları atılmış olacaktır. Dolayısı ile birimler için yapılması kimi zaman bir yük haline gelen Stratejik Yönetim ve İç Kontrol Sistemi uygulamaları, olması gerektiği kaliteli hizmet üretmenin bir aracı haline gelecek, hem de bu çalışmalar tek bir görev tanımı üzerinden yürütüldüğü için, müdürlüklerde, biriminin tüm süreçlerini bilen, o süreçlere ait doküman oluşturabilen, veri analizi yapabilen, tamamen sistem iyileştirmeye odaklanmış uzman bir personel elde edilecektir. Bu sayede İç Denetim Birimi'nin yapacağı İç Kontrol Sistemi denetimlerinde de, gelen denetçi, konuyla ilgili bilgilerin çoğunu bu personelden alabilecektir.

Kaynakça

- <http://strateji.erciyes.edu.tr/duyurular/i%C3%A7%20kontrol%20ve%20%C3%B6n%20mali%20kontrol%20Makale.doc>, 15.09.2011
- IŞIK Halil ve AYPAY Ahmet, "Eğitimde Stratejik Plan Geliştirme Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar: Çanakkale İlinde Yapılan Bir İnceleme", GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı 3 (2004), sf. 357-358-359
- TEKİN Tahir, "Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı", İller ve Belediyeler Dergisi, Sayı 731-732 (2009), sf 39

YENİ KURULAN ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞINA SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK NOKTASINDA BAKIŞ



Ahmet SANDAL

Orman ve Su İşleri Bakanlığı İç Denetçisi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kurulmasına ilişkin 644 sayılı KHK 04.07.2011 tarih ve 27984 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten itibaren Çevre ve Orman Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığı kaldırılmış olup bu Bakanlıkların çevre, imar, yapı, izin ve planlama konusundaki tüm yetki ve görevleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülecektir. Bu yeni Bakanlığın Ülkemiz için hayırlı olmasını dilerim. Hem çevre ve hem de şehircilik günümüzün ve geleceğin en mühim ve popüler konuları arasında öncelikli yere sahiptir. Artık şehircilikte klasik ve eski yaklaşımların terk edildiği, çevre odaklı ve planlı şehirciliğin geçerli olduğu, kaçak yapılarla ve gecekondulara yer verilmediği, şehirli insanın huzur ve sükûnunu esas alan yeşil şehirlerin planlanıp gerçekleştirildiği yeni çevre ve şehircilik anlayışı geçerlidir.

Bu yazıda yeni kurulan Çevre ve Şehircilik Bakanlığında sürdürülebilir çevre ve şehircilik noktasında bakılacaktır. Önce sürdürülebilir çevre ve şehircilik kavramı üzerinde duralım. Sonra Bakanlığın yeni yapısını ve Bakanlığa verilen görev ve yetkileri görelim.

1. SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK

1.1. Sürdürülebilir Çevre

2872 sayılı Çevre Kanunu’nun tanımlar başlıklı 2’nci maddesinde sürdürülebilir çevre şöyle tanımlanmaktadır. Sürdürülebilir çevre; “gelecek kuşakların ihtiyaç duyacağı kaynakların varlığını ve kalitesini tehlikeye atmadan, hem bugünün hem de gelecek kuşakların çevresini oluşturan tüm çevresel değerlerin her alanında (sosyal, ekonomik, fizikî vb.) ıslahı, korunması ve geliştirilmesi sürecini ifade eder.”

Sürdürülebilir çevre kavramının temelinde bir denge vardır. O denge bugünkü kuşaklarla gelecekteki kuşakların hak ve hukukunu birlikte korumaktır. Sürdürülebilir şehircilik anlayışı da dengeye esas almaktadır.

Sürdürülebilir şehircilikten önce şehirleşme (kentleşme) kavramı üzerinde birkaç söz söylemek doğru olacaktır.

1.2. Şehirleşme

Şehirleşme dar ve geniş anlamı bulunan bir kavramdır. Dar anlamda şehirleşme, “şehirlerde yaşayan nüfusun ve şehir sayısının artmasıdır.” Şehirleşme olgusu sosyolojik, teknolojik, ekonomik ve siyasal faktörlerin etki ettiği karmaşık bir süreçtir. Şehirleşme bu faktörlerin etkisiyle bir ülkenin her bölgesinde aynı biçimde gerçekleşmemektedir.¹ Geniş anlamda kentleşme dediğimizde ise kentlerin hem nüfusunun ve sayısının artması ve hem de kentlerde bazı gelişmelerin yaşanması anlaşılmaktadır. Buna göre geniş anlamda şehirleşmeyi şöyle tanımlayabiliriz. Sanayileşme ve ekonomik gelişmeye bağlı olarak kent sayısının artması ve bugünkü kentlerin büyümesi sonucunu doğuran, toplum yapısında, artan oranda örgütlenme, işbölümü ve uzmanlaşma meydana getiren, insan davranış ve ilişkilerinde kentlere özgü değişikliklere yol açan bir nüfus birikim sürecidir.²

Dünyada ve Ülkemizde şehirli nüfusun genel nüfusa olan oranı her geçen gün artmaktadır. Cumhuriyetin ilk yıllarında şehirli nüfusun genel nüfusa oranı yüzde 25 iken, bugün bu oran yüzde 65’lerdedir. Cumhuriyet dönemindeki şehirleşme hızındaki bu artış şu

¹ <http://homepage.uludag.edu.tr/~serkan/sustainable.pdf> s.2

² Metin Erten, *Nasıl Bir Yerel Yönetim*, Anahtar Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1999, s.32

gerçeğe işaret ediyor. İnsanlar akın akın şehirlere göç etmektedir. Klasik deyimdir. "Köyler boşalmakta, şehirler dolmaktadır." Hatta sırf köyler değildir boşalan, kasabalar ve küçük ilçe merkezleri de nüfus kaybına uğramaktadır. Bu gelişmenin ana nedeni ekonomiktir. Köylerde, kasabalar ve küçük ilçe merkezlerinde iş imkanları bulamayan kitleler şehirlere doğru taşınmaktadır. Şehirlere bu ölçüde ağır ve sürekli göç hareketi beraberinde birçok sorun getirmektedir. Bu sorunların başında gecekondular ve çevre sorunları gelmektedir. Bilindiği üzere, çarpık şehirleşme ve yanlış sanayileşme sürecinde, tabi kaynakların hor kullanımı neticesinde, hava, su, gürültü, toprak, ve katı atıklar kirliliği ve yeşil alanların azlığı gibi sorunlar özellikle büyük şehirlerde baş göstermiştir. Bu etkenler tabi çevre üzerinde olumsuz etkiler meydana getirmiştir. Bu olumsuzlukların giderilmesinin ana şartı sürdürülebilir şehircilik anlayışını uygulamaya sokmak ve gerçekleştirmektir.

1.3. Sürdürülebilir Şehircilik

Sürdürülebilir şehircilik yaklaşımı 20. yüzyıldan sonra ortaya çıkmış bir kavramdır. Bu kavramın içerisinde, başta sürdürülebilir çevre ve şehir olmak üzere, sosyal adalet ve sürdürülebilir ekonomi gibi konular bulunmaktadır. Bu kavram esasında, şehirlerde yaşayan insanların sağlık hizmeti, istihdam ve konut gibi temel sosyal ihtiyaçlara eşit biçimde ulaşmasını, şehirlerde ekonomik gelişme sağlanırken su, hava, toprak gibi tabi kaynakların korunmasını içermektedir. Gelişmiş Ülkelerde şehirler bu kavram doğrultusunda dizayn edilmekte ve planlanmaktadır. Burada altını özenle çizerek belirtmek gerekir ki, sürdürülebilir şehircilik dediğimizde, işin içerisinde başta çevre unsuru yer almaktadır. Bu unsur doğrultusunda şehirler planlanırken, ekolojik planlama (çevresel planlama) etkin bir şekilde öne çıkmakta ve önem kazanmaktadır.

Burada belirtmekte fayda vardır ki, uluslararası nitelikteki pek çok teşkilat, (başta Birleşmiş Milletler

(BM) ve Avrupa Birliği olmak (AB) üzere) sürdürülebilir şehircilik ilkesinin yaygınlaşması için öncülük etmektedir. Brezilya'nın Başşehiri Rio'da 2000 yılında gerçekleştirilen BM Sürdürülebilir Şehir Konferansı'nda sürdürülebilirlik şehircilik şu şekilde açıklanmıştır. "Sürdürülebilirli şehircilik, şehir ve bölgesinin, toplumun arzu ettiği yaşam kalitesi düzeylerinde işlevlerini sürdürmeye devam etmesi, ancak bunu yaparken mevcut ve gelecek nesillerin seçeneklerini kısıtlamaması ve şehir sınırları içinde ve dışında olumsuz etkilere neden olmaması anlamına gelmektedir."³

Avrupa Birliği Komisyonunun sürdürülebilir şehircilik tanımında; şehirlerde ekonomik refahın ve istihdamın güçlendirilmesi, eşitliğin, sosyal katılımın teşvik edilmesi, çevrenin korunması ve geliştirilmesi, yerel yönetim kapasitesinin artırılması etkin bir şekilde yer almaktadır.

Sürdürülebilir şehircilikte üç boyut önem taşımaktadır. Birincisi çevresel boyut, ikincisi sosyal boyut ve üçüncüsü ekonomik boyuttur. Bu üç boyut birlikte dikkate alınmalı ve uygulanmalıdır. Sürdürülebilir şehircilikte, her türlü plan ve politika belirlenirken çevresel, sosyal ve ekonomik boyutların birlikte düşünülmesi gerekmektedir.



³ Keiner, M. Keiner, M. "Sustainability oriented urban development: A General Introduction with Case Studies from Gaborone, Johannesburg and Santiago de Chile".

1.4. Şehirlerde Çevresel (Ekolojik) Planlama ve Yeşil Şehirler

Çevresel planlama (ekolojik planlama) şehirlerin su, hava, toprak, yeşil alan gibi çevre değerlerinin korunması temelinde yapılan planlamadır. Planlamada çevre faktörünü esas alan bu yaklaşıma göre, şehirselleştirilen alanlar, çevre kaynaklarının (su, toprak, hava gibi) dengeli kullanımı, kalkınma için planlanan faaliyetlerin çevreye olan etkilerinin hesap edilerek, olumsuz etkilerin en aza indirilmesini hedeflemek zorundadır. Gerçekten de, çevresel planlama tüm bu sorunların ortaya çıkmamasını amaçlayarak, buna ilişkin gerekli plan, proje, program ve etüdlerin zamanında hazırlanmasına yöneliktir. Örneğin, hava kirliliğinin yaşanmaması için şehrin hakim rüzgarlarının yönünün saptanması, konutların bu rüzgarların önüne engel teşkil etmemesi için belli aralıklarla inşa edilmesi, binalarda belirli estetik şartının aranması, yapılacak her toplu konut inşaatı için yeşil alan zorunluluğu çevresel planlama içindedir. Böyle bir planlama sonrasında, şehirlerde hava, su, gürültü, görüntü, toprak kirliliğinin mevcut olmaması ya da en az düzeyde olmaması, katı atıkların (çöplerin) toplanması, taşınması ve bertarafında hiçbir sorun yaşanmaması gerekir. Böyle bir planlama sonrasında şehirlerde yeşil alan azlığının söz konusu olmaması gerekir. Ancak, böyle bir planlama geçmişte yapılamadığı için şehirlerimizin birçoğu maalesef beton yığına dönüşürülmüştür.

İşte yeşil şehirler yaklaşımı bu beton yığınlarına dur diyecek bir modeldir. Yeşil şehirler modeli, şehirleri tabii kaynakları korumak ve şehirleri tabiatla en uygun biçimde bütünleşecek şekilde tasarlamak temeli üzerinde yükselir. Yeşil şehirler, ekonomik, sosyal, kültürel, sağlık ve çevresel faaliyetleri kendi iç dinamikleri ile gerçekleştirmeyi ön görür. Yeşil şehirlerde arazi kullanımında çeşitlilik olsa da açık alanlara ve yeşil alanlara daha çok yer verilmektedir. Yeşil şehirlerde bu hususların yanı sıra, en az enerji tüketimine imkan verecek düzenlemeler esastır. Şehir bu noktalar itibarıyla planlanmaktadır. Yeşil şehir modeli insan merkezli bir bakış açısına sahiptir.

Yeni kurulan Çevre ve Şehircilik Bakanlığının şehirlerde ekolojik planlamayı sağlayarak yeşil şehirleri gerçekleştirmesini Millet olarak beklemekteyiz ve umutluyuz. Bu noktada, yeni kurulan Çevre ve Şehircilik Bakanlığını incelemeye başlayalım.

2. YENİ KURULAN ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

2.1. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

04.07.2011 tarih ve 644 sayılı KHK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kurumuştur. (Ardından 17.08.2011 tarih ve 648 ve 17.09.2011 tarih ve 653 sayılı KHK'ler ile anılan Bakanlığa yeni görev ve yetkiler verilmiştir. 648 sayılı KHK ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kaldırılmış Bakanlık ana hizmet birimleri içerisine Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü eklenmiştir) Bu Bakanlığın kurulmasıyla, mevzuatta Bayındırlık ve İskan Bakanlığında yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanlığına, Bayındırlık ve İskan Bakanına yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanına; bu Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Çevre ve Şehircilik Bakanlığında devredilen görevleriyle ilgili olarak Çevre ve Orman Bakanlığında yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanlığında, bu görevlerle ilgili olarak Çevre ve Orman Bakanına yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanına; Bayındırlık Kuruluna yapılmış olan atıflar Yüksek Fen Kurulu Başkanlığında yapılmış sayılır. Ayrıca, mevzuatta 13/12/1983 tarihli ve 180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile bu Kanun Hükmünde Kararnameyle kurulan Çevre ve Şehircilik Bakanlığında devredilen görevlerle ilgili olarak 1/5/2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'a ya-





pılmış olan atıklar bu Kanun Hükmünde Kararnameye yapılmış sayılır. Söz konusu KHK ile, 180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kurulmasını düzenleyene 644 sayılı KHK'den önce 3/6/2011 tarihli ve 636 sayılı Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlüğe girmiş olsa da, bu da uygulanmadan ve hiç uygulama fırsatı olmadan 04.07.2011 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır.

2.2. Bakanlığın Görev ve Yetkileri

04.07.2011 tarih ve 644 sayılı KHK'nin 2'nci maddesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri sayılmıştır. (17.08.2001 tarih ve 648 sayılı ve 17.09.2011 tarih ve 653 sayılı KHK'ler ile yapılan değişiklikler işlenmiş olarak aşağıda sıralanmıştır.)

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri şunlardır:

- a) Yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair imar, çevre, yapı ve yapım mevzuatını hazırlamak, uygulamaları izlemek ve denetlemek, Bakanlığın görev alanı ile ilgili mesleki hizmetlerin norm ve standartlarını hazırlamak, geliştirmek, uygulanmasını sağlamak ve ilgililerin kayıtlarını tutmak.
- b) Çevrenin korunması, iyileştirilmesi ile çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik prensip ve politikalar tespit etmek, standart ve ölçütler geliştirmek, programlar hazırlamak; bu çerçevede eğitim, araştırma, projelendirme, eylem planları ve kirlilik haritalarını oluşturmak, bunların uygulama esaslarını tespit etmek ve izlemek, iklim değişikliği ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek.
- c) Faaliyetleri sonucu alıcı ortamlara katı, sıvı ve gaz halde atık bırakarak kirlilik oluşturan veya oluşturması muhtemel her türlü tesis ve faaliyetin, çevresel etkilerini değerlendirmek; alıcı ortamlar ile ilgili ölçüm ve izleme çalışmalarını yapmak; bahse konu tesis ve

faaliyetleri izlemek, izin vermek, denetlemek ve yürütmenin kontrol edilmesini sağlamak.

ç) Her tür ve ölçekteki fiziki planlara ve bunların uygulanmasına yönelik temel ilke, strateji ve standartları belirlemek ve bunların uygulanmasını sağlamak, Bakanlar Kurulunca yetkilendirilen alanlar ile merkezi idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı, milli güvenliğe dair tesisler, askeri yasak bölgeler, genel sığınak alanları, özel güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesislerine ilişkin etütleri, harita, her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini resen yapmak, yaptırmak, onaylamak ve başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarelerce ruhsatlandırma yapılmaması halinde resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermek.

d) Mekânsal strateji planlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle hazırlamak ve mahalli idarelerin plan kararlarının bu stratejilere uygunluğunu denetlemek.

e) Milli Savunma Bakanlığının inşaat milli ve NATO alt yapı hizmetleri ile Ulaştırma Bakanlığına bağlı genel müdürlüklere kanunlarla yapım yetkisi verilmiş olan özel ihtisas işleri hariç kamu kurum ve kuruluşlarına ait bina ve tesislerin ihtiyaç programlarını hazırlamak, her türlü etüt, proje ve maliyet hesaplarını yapmak veya yaptırmak, onaylamak veya onaylanmasını sağlamak, inşa, güçlendirme, tadil ve esaslı onarımlarını yapmak, yaptırmak ve denetlemek veya denetlenmesini sağlamak.

f) Yapı denetimi sistemini oluşturmak ve yapılarda enerji verimliliğini artıran düzenlemeleri yapmak, yönetmek, izlemek; yapı malzemelerinin denetimine ve uygunluk değerlendirmesine ilişkin iş ve işlemleri yapmak.

g) Konut sektörüne ilişkin strateji geliştirme ve programlama iş ve işlemlerini yürütmek, yapı kooperatifçiliğinin gelişmesini sağlayacak tedbirleri almak ve 5543 sayılı İskân Kanunu uyarınca Bakanlığa verilen görevleri yapmak.

ğ) Gecekondulu, kıyı alanları ve tesisleri ile niteliğinin bozulması nedeniyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarında idarelerce uyulacak usul ve esasları belirle-

mek, Bakanlar Kurulunca belirlenen bu nitelikteki uygulamalar ile finans merkezleri ve benzeri özel proje alanları ve özel yapım gerektiren yapılaşmalar ile 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı ve yapı projelerini yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırma, ruhsat ve yapım işlerini gerçekleştirmek, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulmasını sağlamak.

“h) Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan veya mülkiyeti Hazineye, kamu kurum veya kuruluşlarına veya gerçek kişilere veyahut özel hukuk tüzel kişilerine ait olan taşınmazlar üzerinde kamu veya özel sektör tarafından gerçekleştirilecek olan yatırımlara ilişkin olarak ilgililerince hazırlandığı veya hazırlatıldığı halde yetkili idarece üç ay içerisinde onaylanmayan etüt, harita, her tür ve ölçekteki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini ilgililerinin valilikten talep etmesi ve valiliğin Bakanlığa teklifte bulunması üzerine bedeli mukabilinde yapmak, yaptırmak ve onaylamak, başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarece verilmemesi halinde bedeli mukabilinde resen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermek.

i) Depreme karşı dayanıksız yapılar ile imar mevzuatına, plan, proje ve eklerine aykırı yapıların ve bunların bulunduğu alanların dönüşüm projelerini ve uygulamalarını yapmak veya yaptırmak.

i) 657 sayılı Harita Genel Komutanlığı Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi'nin kurulmasına, kullanılmasına ve geliştirilmesine dair iş ve işlemleri yapmak, yaptırmak, mahalli idarelerin planlama, harita, altyapı ve üstyapıya ilişkin faaliyetleri ile ilgili kent bilgi sistemlerinin kurulması, kullanılması ve Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi ile entegre olmasını desteklemek.

j) Bakanlığın görev alanına giren konularda mahalli idarelerin idari ve teknik kapasitesinin geliştirilmesi için çalışmalarda bulunmak ve bunlara teknik destek sağlamak.

k) Bayındırlık ve iskân işleri ile ilgili şartname, tip sözleşme, yıllık rayiç, birim fiyat, birim fiyatlara ait analiz ve tarifleri hazırlamak ve yayımlamak.

l) Küresel iklim değişikliği ve bununla ilgili gerekli tedbirlerin alınması için plan ve politikaları belirlemek.

m) Bakanlığın görev alanına giren konularda uluslararası çalışmaların izlenmesi ve bunlara katkıda bulunulması amacıyla ulusal düzeyde yapılan hazırlıkları ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde yürütmek.

n) Mevzuatla Bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

2.3. Bakanlığın Merkez ve Taşra Teşkilatı

Yukarıda sayılan bu görevleri gerçekleştirmek üzere Bakanlık, merkez ve taşra teşkilatı bulunmaktadır. 81 İl'de Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri mevcuttur. Merkezde ise aşağıda isimleri belirtilen ana hizmet bi-



rimleri de yukarıda sayılan görev ve yetkileri gerçekleştirmek üzere kurulmuştur.

a) Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü.

b) Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü.

c) Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü.

ç) Yapı İşleri Genel Müdürlüğü.

d) Altyapı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (17.08.2011 tarih ve 648 sayılı KHK ile İmar ve Kent-sel Altyapı Genel Müdürlüğü kaldırılmış ve ismi bu şekilde değiştirilmiştir)

e) Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü.

f) Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü.

g) Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü. (17.08.2011 tarih ve 648 sayılı KHK ile eklenmiştir)

Ayrıca, Bakanlıkta Yüksek Fen Kurulu ile Yüksek Çevre Kurulu mevcuttur. İllerde de Mahalli Çevre Kurulları Bakanlığın görev ve yetkileri konusunda çalışma yapmaktadır. Öte yandan, 644 sayılı KHK ile Çevre ve Şehircilik Şûrası da gerektiğinde görev icra etmek üzere oluşturulmuştur. Bunlarla birlikte, Bakanlık, görev alanına giren konularda çalıştırılmak üzere Çevre ve Şehircilik Uzmanlığı ihdas edilmiştir.

3. BAKANLIĞIN MERKEZ VE TAŞRA TEŞKİLATINA SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK NOKTASINDA BAKIŞ

Bakanlığın merkezdeki ana hizmet birimlerinden Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Altyapı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü ve Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü sürdürülebilir çevre ve şehirciliği gerçekleştirmede ve yeşil şehirler idealine ulaşmada fonksiyon ve görevleri bulunan birimlerdir. Özellikle mekansal planlama ve altyapı hizmetlerinin bir bütün olarak gerçekleştirilmesi, şehirlerinin geleceğe ilişkin olarak çevresel yönden (ekolojik) planlanması ile gerekli izin ve denetim-



lerin yerine getirilmesi konumuz açısından büyük bir öneme sahiptir.

Bu hizmet birimlerinin sürdürülebilir çevre ve şehircilik noktasında sahip oldukları görev ve yetkileri aşağıda sıralanmıştır.

3.1. Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğünün görevleri 644 sayılı KHK'nin 8'inci maddesinde belirtilmiştir.

Buna göre anılan Genel Müdürlük;

-Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü ile ilgili mevzuatı hazırlamak, standart geliştirmek, ölçüm, tespit ve kalite ölçütlerini belirlemek; alıcı ortam özelliklerine göre çevre kirliliği yönünden görüş vermek, hava kalitesinin korunması, hava kirliliği, gürültü ve titreşimin azaltılması veya bertaraf edilmesi için hedef ve ilkeleri belirlemek; temiz hava eylem planları yapmak ve yaptırmak; konuyla ilgili kurum ve kuruluşlarla koordineli çalışmalar yapmak, ölçüt ve standartları belirlemek, temiz üretim ve entegre kirlilik önleme çalışmalarına yönelik politika ve stratejileri belirlemek ve ilgili mevzuatı hazırlamak, yenilenebilir enerji kaynakları başta olmak üzere, temiz enerji kullanımını teşvik etmek, yakıtların hava kirliliğine yol açmayacak şekilde kullanılabilmesi için hedef ve ölçütleri belirlemek,

-Serbest bölgeler dâhil olmak üzere, ülke genelinde çevreye olumsuz etkileri olan atık ve kimyasallar ile hava kirliliği, gürültü ve titreşim ile ilgili ölçütleri belirlemek,



- Etkili bir çevre yönetimi gerçekleştirmek, atık ve kimyasalların çevre ile uyumunu sağlamak üzere gerekli ekonomik araçları belirlemek ve bu konuda standartlar geliştirmek.

-Motorlu kara taşıtlarının egzoz emisyonlarının kontrolü için idari, mali ve teknik usul ve esaslar ile standartları belirlemek.

-Yeraltı ve yerüstü sularının, denizlerin ve toprağın korunması, kirliliğin önlenmesi veya bertaraf edilmesi maksadıyla hedefleri, ilkeleri ve kirlетici unsurları belirlemek, kirliliğin giderilmesi ve kontrolüne ilişkin usul ve esasları tespit etmek, acil müdahale planları yapmak ve yaptırmak.

-Atık ve kimyasalların yönetimine ilişkin hedef, politika ve ölçütleri belirlemek, atık bertaraf tesisleri ile kimya sınai tesisleri ve deniz kirliliğine yönelik acil müdahale planları yapmak ve yaptırmak, atıkların kaynağında en aza indirilmesi, sınıflara ayrılması, toplanması, taşınması, geçici depolanması, geri kazanılması, bertaraf edilmesi, yeniden kullanılması, arıtılması, enerjiye dönüştürülmesi ve nihai depolanması konularında politika ve strateji belirlemek ve mevzuat oluşturmak,

-Ulusal çevre stratejisi ve eylem planlarını yürütmek ve koordine etmek, küresel iklim değişikliği ve ozon tabakasının incelenmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasına yönelik plan, politika ve stratejileri belirlemek amacıyla diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyon sağlamak,

Şeklindeki görevlere sahiptir.

3.2. Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kuruluşunu düzenleyen 644 sayılı KHK'nin 9'uncu maddesine göre, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü,

-Çevresel etki değerlendirmesi ve stratejik çevresel değerlendirme çalışmalarını yapmak ve bu konuda gerekli kararları almak, izlemek ve denetlemek, çevre kirliliğini önleme ve çevre kalitesini iyileştirmeye yönelik her türlü faaliyet ile bunlarla alakalı bütün konularda uygulama ve izleme süreçlerini yürütmek, gerekli tedbirleri almak ve aldirmek; tesis ve faaliyetleri denetlemek, çevre izni ve lisansı vermek,

-Kurulacak tesisler için alıcı ortam özelliklerine göre çevre kirliliği konusunda görüş vermek, izlemek ve gerektiğinde müdahale etmek, emisyon, deşarj ve atıklar ile arıtma ve bertaraf sistemlerini izlemek ve denetlemek, tesisler için kurulacak arıtma sistemlerinin projelerini onaylamak,

-Yasaklanacak ve kısıtlanacak atık ve kimyasallar ile yarıtların ve çevre kirliliğine yol açabilecek diğer maddelerin ithalat ve ihracatına dair kontrol ve uygunluk belgesi taleplerini değerlendirmek ve sonuçlandırmak,

-İlgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde atık ve kimyasalların taşınması ile tehlikeli atık ve kimyasalların taşınma lisanslarına ilişkin esasların uygulanmasını sağlamak, izlemek ve denetlemek; atık ve kimyasallarla kirlenmiş alanların mevcut kirlilik durumlarının tespiti, çevre ve insan sağlığına yönelik risklere ve kirlenmiş alanların iyileştirilmesine ilişkin çalışmaları yapmak ve yaptırmak,

-Serbest bölgeler dâhil olmak üzere, ülke genelinde çevreye olumsuz etkileri olan atık ve kimyasallar ile hava kirliliği, gürültü, titreşim ve iyonlaştırıcı olmayan radyasyon ile ilgili faaliyetleri izlemek, yeraltı ve yerüstü sularına, denizlere ve toprağa olumsuz etkileri olan

her türlü faaliyeti belirlemek, denetlemek, tehlikeli hallerde veya gerekli durumlarda faaliyetleri durdurmak.

-Yeraltı ve yerüstü sularının, denizlerin ve toprağın korunması, kirliliğin önlenmesi veya bertaraf edilmesi maksadıyla kirliliğin giderilmesi ve kontrolüne ilişkin uygulamaları sağlamak, yeraltı ve yerüstü su, deniz ve toprak kirliliğine karşı hazırlıklı olmak, müdahale ve mücadele kapasitesini artırmak için gerekli tedbirleri almak ve aldirmek; çevrenin korunması, maksadıyla uygun teknolojileri belirlemek ve bu maksatla kurulacak tesislerin vasıflarını tespit etmek ve bu çerçevede gerekli tedbirleri almak ve aldirmek,

-Temiz hava merkezlerinin kurulması ve yönetilmesiyle ilgili iş ve işlemleri yürütmek., yenilenebilir enerji kaynakları başta olmak üzere temiz enerji kullanımını desteklemek, yakıtların hava kirliliğine yol açmayacak şekilde kullanılabilmesi için gerekli önlemleri almak veya aldirmek,

-Motorlu kara taşıtları egzoz emisyonlarının belirlenen standartlara uygunluğunu belgelemek, izlemek ve denetlemek,

-Alıcı ortamları izlemek, buna ilişkin altyapıyı oluşturmak, çevre kirliliği ile ilgili olarak ölçüm, tespit ve kalite ölçütlerini uygulamak ve uygulanmasını sağlamak; çevreyle ilgili her türlü ölçüm, izleme, analiz ve kontroller yapacak laboratuvarlar kurmak, kurdurmak, bunların akreditasyon işlemlerini yapmak, yaptırmak; alıcı ortamlar konusunda ölçüm yapacak kuruluşları belirlemek,

-Atıkların kaynağında en aza indirilmesi, sınıflara ayrılması, toplanması, taşınması, geçici depolanması, geri kazanılması, bertaraf edilmesi, yeniden kullanılması, arıtılması, enerjiye dönüştürülmesi ve nihai depolanması konularında geri kazanımı artırıcı sistemleri kurmak, kurdurmak, uygun teknolojileri belirlemek; her türlü atık bertaraf tesislerine belirlenen usul ve esaslara göre lisans vermek ve bunları izlemek ve denetlemek.

Şeklindeki görevleri yerine getirmekle yetkilidir.

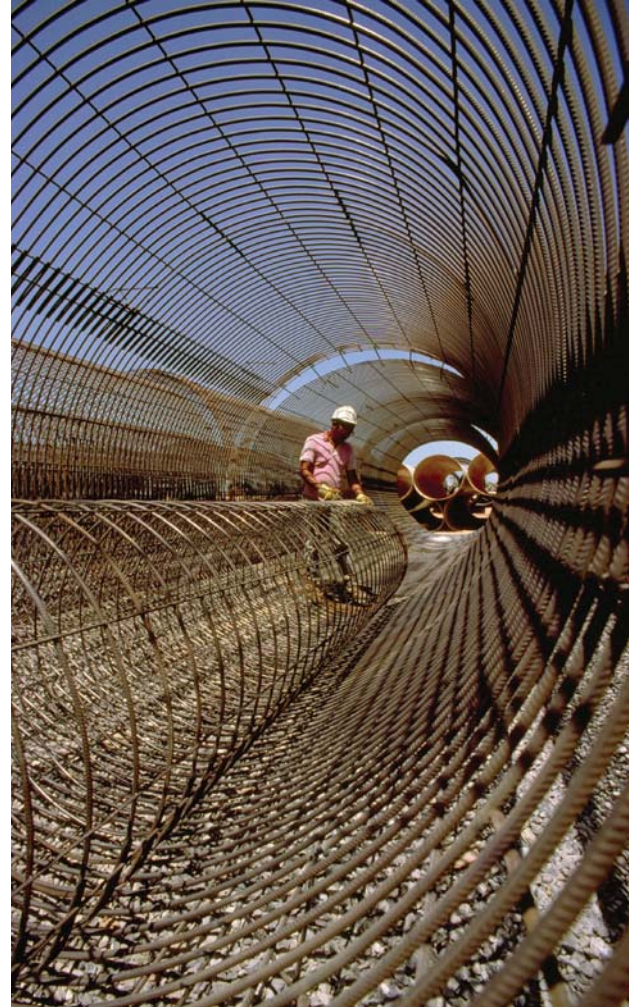
3.3. Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kuruluşunu düzenleyen 644 sayılı KHK'nin 7'nci maddesinde Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü'nün görevleri sayılmıştır.

Anılan Genel Müdürlükçe, bu görevler kapsamında,

-Yerleşme, yapılaşma ve arazi kullanımına yön veren, her tür ve ölçekte fiziki planlara ve uygulamalara esas teşkil eden üst ölçekli mekânsal strateji planlarını ve çevre düzeni planlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak hazırlamak, hazırlatmak, onaylamak ve uygulamanın bu stratejilere göre yürütülmesini sağlamak,

-Kentlerde ve kırsal alanlarda arazi kullanımına ilişkin temel ilke, strateji ve standartları belirlemek ve uygulanmasını sağlamak, havza ve bölge bazındaki çevre



düzeni planları da dâhil her tür ve ölçekteki çevre düzeni planlarının ve imar planlarının yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, havza veya bölge bazında çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak ve bu planların uygulanmasını ve denetlenmesini sağlamak,

-Bakanlar Kurulunca belirlenen proje kapsamı içerisinde kalmak kaydıyla kamuya ait tescilli araziler ile tescil

dış araziler ve muvafakatleri alınmak koşuluyla özel kişi veya kuruluşlara ait arazilerin yeniden fonksiyon kazandırılıp geliştirilmesine yönelik olarak her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı, kamulaştırma, arazi ve arsa düzenlemesi yapmak, yaptırmak ve onaylamak. belediyelerin mücavir alanları ile köylerin yerleşik alanlarının sınırlarının tespitine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve tespit edilen sınırları onaylamak,

-İdarelerin ihtilafı halinde, genel imar düzeni ve uyumunu sağlamak üzere, her türlü etüt, harita ve imar planı, plan değişikliği, plan revizyonu, parselasyon planı hazırlanması, onaylanması ve uygulanmasında koordinasyon sağlamak, ihtilafları gidermek, gerektiğinde ihtilaf konusu işi resen yapmak, yaptırmak ve onaylamak,

-Her tür ve ölçekteki fiziki planların birbiriyle uyumunu ve mekânsal strateji planları hedeflerine ve kararlarına uygunluğunu sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak, ilgili idareler tarafından Bakanlıkça verilen süre içinde yapılmayan il çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak,

-Planlamaya ilişkin iş ve işlemlerde, bakanlıklar, mahalli idareler ve meslek kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, planlama sürecinin iyileştirilmesini ve geliştirilmesini temin etmek,

Şeklindeki hususlar yerine getirilmektedir.

3.4. Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

17.08.2011 tarih ve 648 sayılı KHK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığında Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Bu Genel Müdürlüğün görevleri anılan KHK'nin 10'uncu maddesinde sayılmıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kuruluşunu düzenleyen 04.07.2011 tarih ve 644 sayılı KHK'ye 13'üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün belli başlı imar ve planlama görevleri kapsamında;

-Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı ko-



ruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanların kullanma ve yapılaşmaya yönelik ilke kararlarını belirlemek ve her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak, değiştirmek, uygulamak veya uygulanmasını sağlamak.

-Tabiat varlıkları, doğal, tarihi, arkeolojik ve kentsel sitler ile koruma statüsü bulunan diğer alanların çakıştığı yerlerde koruma ve kullanma esaslarını ilgili bakanlıkların görüşünü alarak belirlemek ve bu alanların kısmen veya tamamen hangi idarelerce yönetileceğine karar vermek, her tür ve ölçekteki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak ve onaylamak.

-Orman alanları dışında yer alan korunması gerekli taşınmaz tabiat varlıkları, koruma alanları ve doğal sit alanlarının Bakanlıkça belirlenen ilke kararlarına, onaylanan planlara uygun olarak kullanılmak üzere tahsisini gerçekleştirmek, uygulamaların tahsis şartlarına uygun olarak gerçekleşmesini izlemek ve denetlemek, sayılabilir.

Orman ve orman rejimine tabi olmayan yerlerde Orman ve Su İşleri Bakanlığınca tespit edilen veya ettirilen tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar ve benzeri diğer koruma alanları ile Bakanlıkça tespit edilen doğal sit alanları, tabiat varlıkları ve bunların koruma alanlarının tescil ve ilanı

Bakanın onayı ile yapılır. Ancak Bakanlıkça yapı yasağı önerilen tabiat varlıkları ve doğal sit alanları dahil orman rejimine tabi olmayan bütün koruma alanları Bakanlar Kurulu kararı ile tescil ve ilan edilir. Uygulama imar planı kararı ile yapı yasağı getirilen özel mülkiyete konu alanlara ilişkin arazi ve arsa düzenlemesi, trampa veya kamulaştırma işlemleri, bu alanların yönetimi ve işletmesini üstlenen kuruluşlarca veya Bakanlıkça gerçekleştirilir.”

3.5. Altyapı Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kuruluşunu düzenleyen 644 sayılı KHK'nin 11'inci maddesinde İmar ve Kentsel Altyapı Genel Müdürlüğünün görevleri sayılmıştır. Bu Genel Müdürlüğün ismi 17.08.2011 tarih ve 648 sayılı KHK ile Altyapı Hizmetleri Genel Müdürlüğü şekline getirilmiştir.

Altyapı Hizmetleri Genel Müdürlüğü de: mekânsal strateji planları ile çevre düzeni ve imar planlarına uygun olarak teknik altyapı tesislerinin planlamasına, projelendirilmesine ve yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, gerektiğinde yapmak, yaptırmak, onaylamak, izlemek ve uygulanmasını denetlemek ve mahalli idarelerin talepleri üzerine teknik altyapı tesislerine ait harita, plan, proje, keşif ve etütleri yapmak veya yaptırmak, tesis ve yapılardan mahallince yaptırılmasına imkân olmayan veya Bakanlık tarafından toplu olarak yaptırılmasında fayda bulunanları yatırım programına alarak, mahalli idarelerin talepleri aranmaksızın hibe veya fon yardımlarının katkısıyla gerçekleştirilecek olanları yapmak veya yaptırmakla yetkili ve görevlidir.

3.6. Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı

644 sayılı KHK'nin 16'ncı maddesinde Yüksek Fen Kurulu Başkanlığının görevleri sayılmıştır. Bu Kurul, çevre ve imar mevzuatının yürütülmesinden doğan anlaşmazlıkları ilgili idarelerin talebine istinaden inceleyip karara bağlamak, teknik veya fiziki yönden birbirini etkileyen plan ve yapım işleri ile ilgili olarak, kamu kurum ve kuruluşları arasında doğan anlaşmazlıkları, taraf olan idarelerin birlikte talep etmeleri halinde inceleyip karara bağlamak, plan, çevre, yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerine ilişkin konularda kamu kurum ve kuruluşları ile yapı kooperatiflerine görüş vermek şeklinde imar ve planlama görev ve yetkilerine sahiptir.

3.7. Bakanlığın Taşra Teşkilatı

Bakanlığın 81 İl'de bulunan Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri çevreye, yapılaşmaya, imar ve planlamaya ilişkin görev ve yetkilere sahiptir. Bu hususlardaki uygulamaları izlemek ve denetlemek de İl Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinin görev ve yetkileri arasındadır. Söz konusu Müdürlükler çevre ve şehircilik konusundaki çalışmalarını sürdürülebilir çevre ve şehircilik yaklaşımına uygun olarak ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyon içerisinde gerçekleştirmek durumundadır. Bu kurum ve kuruluşların başında mahalli idareler gelmektedir. Bu şekildeki bir işbirliği ve koordinasyon beraberinde başarı getirecektir. Taşrada ayrıca Mahalli Çevre Kurulları da çevre konusunda yetki ve göreve sahiptir. Bu kurullarında aktif olarak kullanılması ve resmi kurum ve kuruluşların bu kurul vasıtasıyla sivil toplum kuruluşlarıyla müştereken çalışmalar gerçekleştirmesi beklenmektedir.

4. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Şehirlerin yeni anlayışa göre dizaynında esas ölçümüz sürdürülebilir çevre ve şehircilik yaklaşımı ile yeşil şehirler modeli olmalıdır. Geçmişte şehircilik anlayışında çok yanlışlar oldu. Gecekondu ve çarpık kentleşme bu yanlışlığın acı sonucudur. Şehirlerde huzur ve sükun kalmadı. Gürültü, görüntü, hava ve su kirliliği şehirli insanı muzdarip etmektedir. Bu sorunların çözümü sürdürülebilir çevre ve şehircilik yaklaşımı ile yeşil şehirler modelidir. Bu yaklaşım ve bu modelde şehirde yaşayan her bir insanın huzur ve sükunu merkeze alınmaktadır. Şehir buna göre planlanmaktadır.

Bu yazı boyunca anlaşıldığı üzere, 04.07.2011 tarih ve 644 sayılı KHK ve 17.08.2011 sayılı KHK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı sürdürülebilir çevre ve şehircilik noktasında önemli görev ve yetkilere sahip kılınmıştır. Bu yetki ve görevlerin ekolojik ve yeşil şehirlerin vücuda getirilmesi hedefine ulaşmada önemli bir potansiyel ağırlığının bulunduğu açık bir gerçektir. Bu potansiyel gücün uygulamaya konması ve insanın huzur ve sükununu esas alan ve mutluluğunu sağlayan şehirlerin vücuda getirilmesini tüm vatandaşlar olarak beklemekteyiz.

YEREL YÖNETİMLERDE WEB VE WEB MAIL KULLANIMI



Metin ELBEYOĞLU

*Başbakanlık
Devlet Arşivleri Uzmanı*

Hızla gelişen bilişim ve internet üzerinden erişim, haberleşme, kamu yayını, kamuyu bilgilendirme gibi faktörleri desteklemenin temeli; belirlenen web uzantıları üzerinden mail adreslerinin oluşturulmasıdır. Bu web adreslerini değerlendirecek ve standartları belirleyecek mekanizmalara ihtiyaç duyulduğunu gösteren bu çalışma aynı zamanda da yerel yönetimlerde hem web hem de mail adreslerindeki çeşitliliği göz önüne sermektedir.

Türkiye’de yerel yönetim denilince ilk akla gelen belediyeler son yıllarda hukuki, idari ve teknik yenilikler sayesinde hizmet kalitesini hızla yükseltmeye başlamışlardır. Kamunun bir parçası olan belediyeler, aynı zamanda vatandaşın kamu kapısını çalabileceği en yakın noktalar. Vatandaş gündelik hayatında alışlagelmiş eski metotları terk etmeye başlamış, aynı zamanda aldığı hizmetlerde de devamlı bir yenilik ve iyileştirme talebi ve beklentisi geliştirmiştir. Aynı şekilde kamu ve özellikle de yerel yönetimler, bu gelişme ve değişim sürecinde öncü ve itici kuvvet olma hedefi ile yola çıkmış, çoğu belediye de bu hedefine ulaşmış veya ulaşmaya çok yaklaşmıştır.

Yenilik ve uygulama farklılığını ortaya koyabilecek en belirgin değişim belediyelerin web sayfaları ile web sayfaları üzerinden vatandaşa sundukları hizmetlerdir. Aynı zamanda vatandaşın belediyeye erişimini klasik yöntemlerden farklı olarak web üzerinden yapabilme imkânlarını geliştiren belediyeler bu çalışmalarında da büyük mesafeler almışlardır.

Yerel yönetimlere ait web sayfaları ve iletişim şekilleri konulu bu çalışmada, web sayfalarının teknik, içerik, güncellik ya da benzer diğer konuları ele alınmamıştır. Ele alınan temel unsur web ve mail uzantı adres-

leridir. Bu çalışmaya başlarken genel bir araştırma yaptığımızda, belediyelere ait web sayfaları kurulumu, teknik özellikleri, içeriği gibi temel konularda bir standart olmadığını gördük. Avrupa Birliği ülkelerinde bırakın söz konusu standartları, engellilerin yerel yönetim web sayfalarına erişimlerini kolaylaştıracak standartların bile varlığı düşünüldüğünde, bizim bu temel standartlar üzerinde ivedilikle çalışmamız gerekliliği açık ortadadır.

Web sayfalarının kurulmasında yine Türkiye’deki yanlış bir uygulama veya alışkanlık kendini göstermektedir. Diğer bir belediyenin uyguladığı tasarım, içerik, renk ya da organizasyon beğenildiğinde, standartlara uygun olup olmadığı, kurumsal ihtiyaca ne kadar cevap verdiğine bakılmaksızın, birebir örnek alınarak aynı niteliklerde web sayfaları kurulmaktadır. Bazı sayfalarda güncel olmayan bilgiler, açılışta kullanılan bilgiler, sabit ve hareketli görüntüler gibi birbirinin aynısı olan web sayfası miktarı rahatsız edici sayılara ulaşmıştır.

Bazı web sayfalarında belediyeye erişim ve iletişim bilgilerini bulabilmek imkânsız iken, sayfanın yapısını gerçekleştiren gerçek ya da tüzel kişinin başta e-mail adresi olmak üzere her tür bilgisini bulabilmek

mümkündür. Bazı sayfaların güncellenmediği, sayfalarda çoğu yönlendirme butonunun çalışmadığı veya hata verdiği görülmüştür.

Belediyelerin web adreslerinde kullanmaları gereken **bel.tr** uzantılarını birçok belediyenin kullanmadığı, bazı belediyelerin hiç web sayfası olmadığı, hatta bazı kişi veya grupların **bel.tr** uzantılı web adreslerini rezerve ettikleri görülmüştür. Bu çalışmada bloke edilmiş, yapım aşamasında ve farklı nedenlerle adresi olduğu halde işlevi olmayan belediyelere ait web sayfaları da var olarak kabul edilmiştir.

Web sayfaları kurumsal bilgi, devlet yayını niteliği taşıyan belgeler ve vatandaşın işini kolaylaştıran yönlendirme buton ve linkleri ile işlevsel bir özellik arz etmelidir. Web sayfalarında kurumsal iletişim bilgilerini görmek ve farklı konularda e-mail yolu ile belediyeye ulaşmak istediğimizde sıkıntılı bir durum ile karşı karşıya kalmaktayız. Öyle ki, **bel.tr** uzantılı birçok belediyeye ait web sayfasında, e-mail bilgilerini verirken **bel.tr** yerine başka uzantıları olan e-mail adresleri vermektedirler. Bazı iletişim adres uzantıları ise renkli ama bir o kadar da aykırı bir görüntü oluşturmaktadır.

Web sayfalarının uzantıları ile e-mail adreslerinin uzantılarının miktar ve çeşitlilikleri işlenerek, herhangi bir belediye ismi kullanılmadan yapılan bu çalışma için gerekli olan bilgiler dört aylık bir sürede toparlanmıştır. Bu bilgileri toparlarken temel referansımız **www.yerelnet.org.tr** olmuştur. Ama aynı zamanda bu temel referansın yanında, elde edilen web adreslerine tek tek girilerek değişiklikler izlenmiş ve bilgiler de teyit edilmiştir. Olmayan web adresleri değişken ve farklı metotlar denenerek bulunmaya çalışılmıştır. Aynı isimde olan belediyelere ait web adresleri aranırken belediyenin önüne arkasına başta ili, ilçesi ya da trafik kodu gibi belirleyici bilgiler girilerek, aynı web adresinin kullanılmamasına dikkat edilmiştir. Son olarak ise iletişim bilgilerindeki şehirlerarası telefon kodları bir ayırım aracı ve belirleyici unsur olarak kullanılmıştır.

Güncel, popüler ve biraz da farklılık uyandıran günümüz terimlerinin başında kağıtsız ofis yada e-kurum, e-belediye kavramları yoğun olarak kullanılmaktadır. Bu söylemi kullanabilmek için belediye web sayfasının içerik yönü temel unsur olmakla birlikte, kurumsal mail

kullanımı ve kullandırılması bir o kadar önem arz etmektedir. Çoğu iç yazışma, haberleşme ve bilgi yazıları kurum içinde kurumsal mail adreslerinden yapıldığında ya da yapılır ise o belediye bir o kadar e-dönüşüme ayak uydurmuş olacaktır. Kurumsal mail kullanımı hem kurumsal saygınlığı, hem de başta vatandaş olmak üzere belediye ile ilişkili gerçek ve tüzel kişilere bir güven sağlayacaktır. Belediye adına bilgi veren, yazışan, çalışan ve yetkili kılınan kişilerin kurumsal mail kullanımı saygınlık sağlamanın yanı sıra bir zorunluluğu da ortaya koymaktadır.

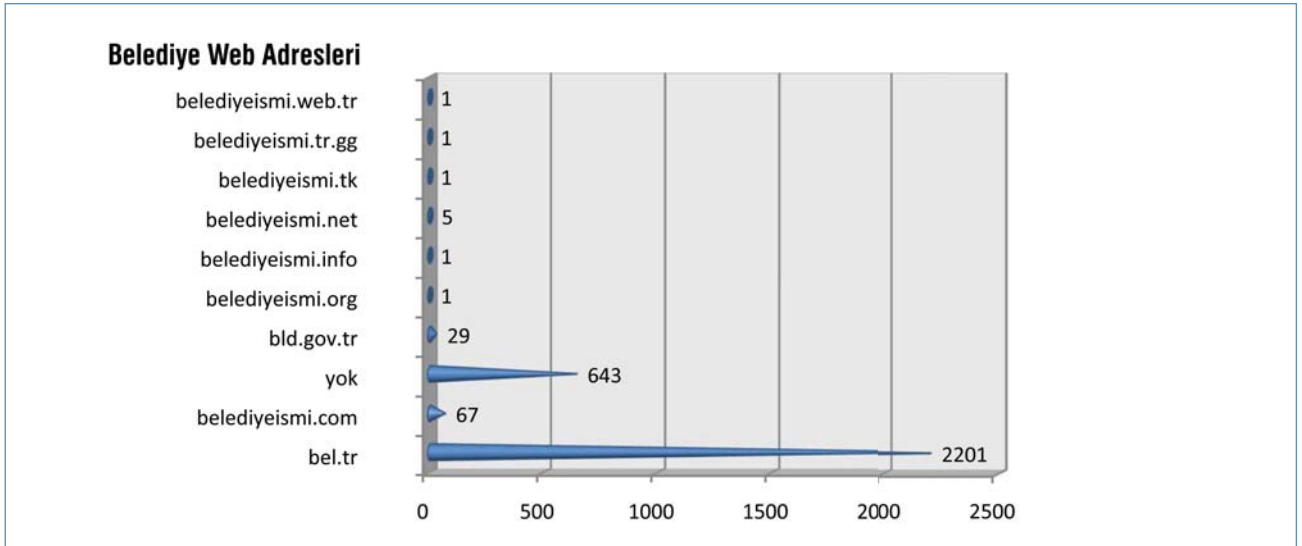
Yerel yönetimlerde yeni hizmet anlayışı ve yönetim şekli değişikliğinde, bu değişikliğin göstergeleri ve yansımaları belediyelerin web sayfalarından izlenebilmelidir. Şeffaf, hesap verilebilir, vatandaş odaklı ve katılımcı bir yönetim sergilemek isteyen belediyeler, başta hizmet standartları, stratejik planları, performans programları ve faaliyet raporları gibi bilgileri web sayfalarında yayınlamaktadırlar. Bu yayınları destekleyen web mail adresleri ve sistemleri ile katılımcı bir yönetim algısını geliştirerek, bel.tr uzantılı mail sistemleri ile kolay ve kullanılabilir sistemler oluşturmak, hedeflenen yönetim sistemlerini pekiştirecektir.



Aşağıdaki tablo ve grafiklerle belediyelerimizin web sayfalarında kullandıkları adres ve uzantıları şöyledir:

Web Adresleri	Miktarı
bel.tr	2201
belediyeismi.com	67
belediyeismi.info	1
belediyeismi.net	5
belediyeismi.org	1
belediyeismi.tk	1

Web Adresleri	Miktarı
belediyeismi.tr.gg	1
belediyeismi.web.tr	1
bld.gov.tr	29
Yok	643
Toplam	2950



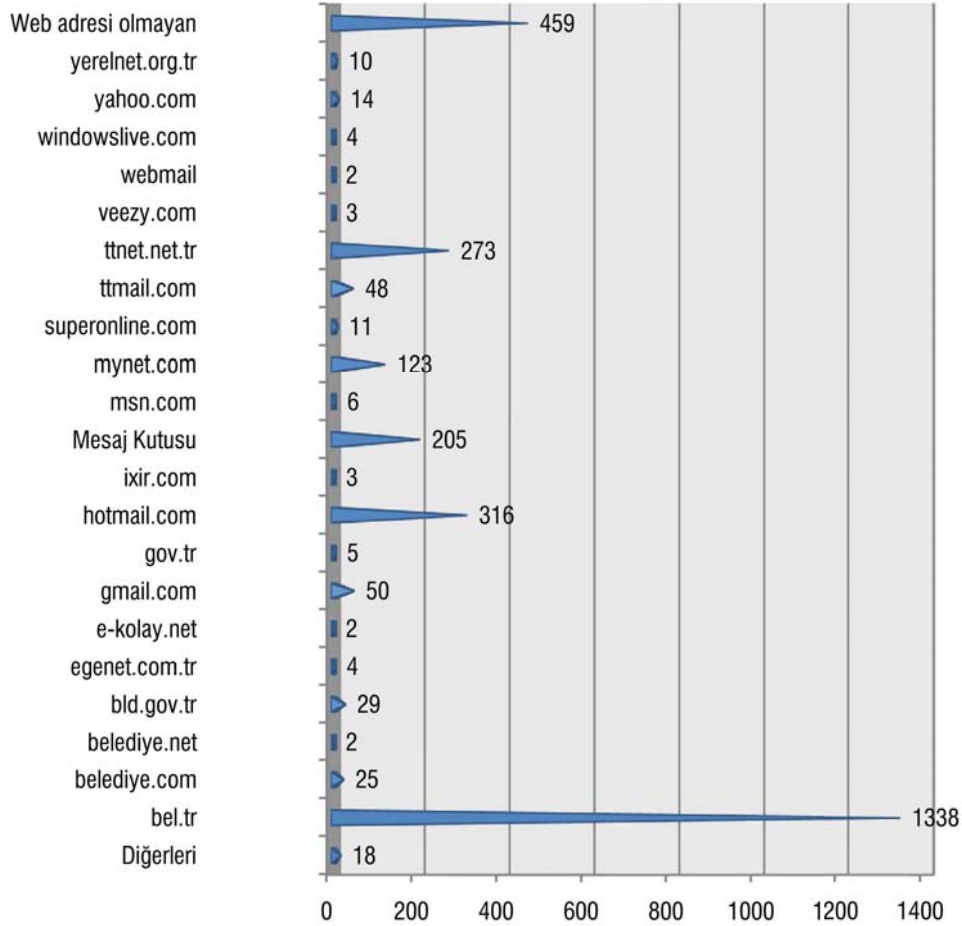
Yukarıdaki tablo ve grafik incelendiğinde belediye mail adreslerinde bel.tr uzantısı toplam belediye sayısının $\frac{3}{4}$ 'ü kadar olduğu görülmektedir.



Mail Adresleri	Miktarı
anet.com.tr	1
beko.net	1
bel.tr	1338
belediye.com	25
belediye.net	2
bld.com.tr	1
bld.gov.tr	29
cakirli.org	1
egenet.com.tr	4
e-kolay.net	2
gazi.tr	1
gmail.com	50
gov.tr	5
hotmail.com	316
ilkposta.com	1
ixir.com	3
kaynet.com	1
kaynet-net	1
kolaymail.com	1
kuyucak.com	1

mailturk.com	1
Mesaj Kutusu	205
met.com	1
msn.com	6
mynet.com	123
nerede.com	1
superonline.com	11
tiev.net	1
tnn.net	1
ttmail.com	48
ttnet.gov.tr	1
ttnet.net.tr	273
vebbe.com.tr	1
veezy.com	3
web.tr	1
webmail	2
windowslive.com	4
yahoo.com	14
yerelnet.org.tr	10
Mail adresi olmayan	459
TOPLAM	2950

Belediye Mail Adresleri

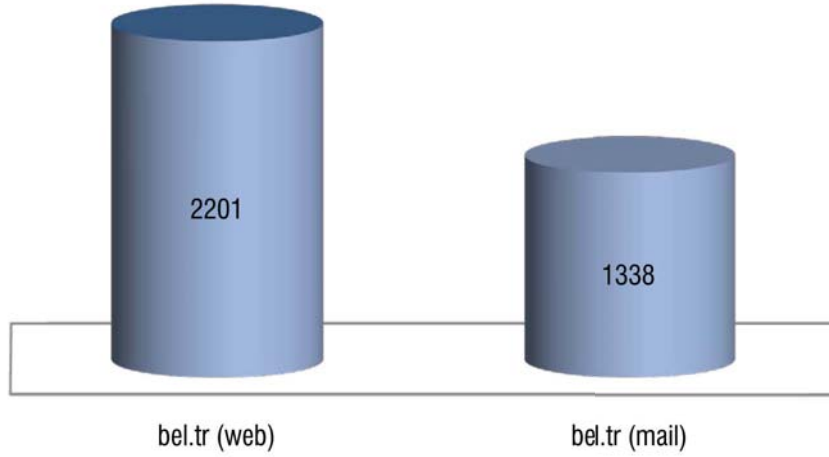


Yukarıdaki tablo ve grafikte görüldüğü üzere **bel.tr** uzantılı belediye mail adresleri sayısı tüm belediye sayısının yarısından daha az miktardır.

Genel olarak **bel.tr** uzantılı mail adresi kullanmakla beraber, **bel.tr** uzantılı mail adresi kullanımı belediyelerde yaygın değildir. Mail adresi uzantısı bel.tr uzantılı olmakla beraber farklı mail adresleri kullanan belediyeler de bulunmaktadır.

Bel.tr UZANTILI WEB VE MAİL KULLANAN BELEDİYE MİKTARI

bel.tr (web)	2201
bel.tr (mail)	1338



bel.tr Uzantılı Web ve Mail Adresleri

Yukarıdaki tablo ve grafik incelendiğinde **bel.tr** uzantılı mail web adresi kullanan belediyelerin yarısından biraz fazlasının **bel.tr** uzantılı mail adresi kullandıkları görülmektedir.

Sonuç olarak, hızla gelişen bilişim ve internet üzerinden erişim, haberleşme, kamu yayını, kamuyu bilgilendirme gibi faktörleri desteklemenin temeli; belirlenen web uzantıları üzerinden mail adreslerinin oluşturulmasıdır.

Bu web adreslerini değerlendirecek ve standartları belirleyecek mekanizmalara ihtiyaç duyulduğunu gösteren bu çalışma aynı zamanda da yerel yönetimlerde hem web hem de mail adreslerindeki çeşitliliği göz önüne sermektedir. Yerel yönetimlerde görevli personelin, en azından belirli alanlarda kurumsal mail adreslerini kullanmalarının alışkanlık haline dönüştürülmesi hatta zorunluluk halini alması gerekliliği ortadadır. Bunu sağlamanın başlıca temel unsuru ise mail adreslerinin **bel.tr** uzantılı olarak hazırlanmasıdır. Elektronik Belge Yönetim Sistemlerine geçişi planlayan ve elektronik haberleşme kaynaklarını temel hedef ve hatta stratejik amaçlarla Stratejik planlarında belirten belediyelerin bu temel faktörü de değerlendirmesi faydalı olacaktır. En azından vatandaş başvurularının cevabi yazılarında kişisel mail adresleri yerine bel.tr uzantılı mail adreslerinin kullanımı, bu bilginin kurumsal bir değer taşıdığının da ifadesi anlamını taşır. "Resmi Yazışma Kuralları Yönetmelik"inde belediyelerce hazırlanan evrakın altına yazılan kurumsal ve kişisel bilgiler bölümüne de, **bel.tr** uzantılı adreslerin belirtilmesi mevzuat açısından da bir zorunluluktur.

TÜM BELEDİYELER İÇİN bel.tr UZANTILIM WEB KULLANAN BELEDİYELER		
Belediye Sayısı	bel.tr web Sayısı	% Miktarı
2950	2201	%75

TÜM BELEDİYELER İÇİN bel.tr UZANTILI MAİL KULLANAN BELEDİYELER		
Belediye Sayısı	bel.tr mail Sayısı	% Miktarı
2950	1338	%45

bel.tr UZANTILI BELEDİYELERDE bel.tr UZANTILI MAİL KULLANIM ORANI		
bel.tr mail Sayısı	bel.tr web Sayısı	% Miktarı
2201	1338	%61

BİRLİĞİMİZDE KAPASİTE ARTTIRMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALARA DEVAM EDİLİYOR



Türkiye Belediyeler Birliği hizmet içi eğitim seminerleri kapsamında
Ağustos ayında yedi farklı konuda eğitim verildi.

TBB Belediye Akademisi, lisansüstü eğitimler, bölgesel, il düzeyinde ve hizmet içi eğitim seminerleri olmak üzere farklı kategorilerde gerçekleşen eğitim çalışmalarımız artarak devam ediyor. Belediyelerimizin yanı sıra Birliğimiz personeli için düzenlenen hizmet içi eğitim seminerleri ile Birliğimizde kapasite arttırmaya yönelik olarak çalışmalar da sürdürülüyor.

Bu kapsamda 15-23 Ağustos 2011 tarihleri arasında gerçekleşen yedi eğitim semineri Birlik hizmet binasında yapıldı. Seminerlerde İhale Mevzuatı (Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü) konusunda Sayıştay Başdenetçisi Dr. Ferhat GÜNDÜZ, Harcırak Mevzuatı konusunda Sayıştay Uzman Denetçisi Fikret IRMAK, Protokol Kuralları-Ast Üst ilişkisi-Kişisel Gelişim konusunda TODAİE'den Yrd. Doç.Dr. Hande Mimaroglu ÖZGEN, Resmi Yazışma Kuralları konusunda TBB Hukuk İşleri Müdürü Zeliha MERCİMEK, Mahalli İdareler Mevzuatı konusunda E. Vali Zekeriya ŞARBAK ve Verimli Bilgisayar Kullanımı konusunda Orman ve Su İşleri Bakanlığı Endüstri Mühendisi Hakan AKDAĞ eğitim verdi.



LOBİCİLİK FAALİYETLERİMİZ DEVAM EDİYOR

Belediyelerle ilgili gerek birincil gerekse ikincil mevzuat hazırlıklarında görüş ve öneriler hazırlanarak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmek ve bu amaçla yapılan toplantılara katılım sağlamak Birliğimizin temel görevleri arasındadır.

Belediyeleri ilgilendiren mevzuat düzenlemelerinde TBB'nin görüşünün alınması yasal bir zorunluluktur. Bu kapsamda Birliğimizce çok sayıda mevzuat hazırlığında gerek yazılı gerekse sözlü olarak görüş verilerek parlamentoda belediyelerimizin sesi olunmaktadır. Ağustos 2011 döneminde belediyelerimizi ilgilendiren gelişmeler şöyledir:

GENEL AYDINLATMA BAĞLANTI ANLAŞMALARİ İLE İLGİLİ TOPLANTI YAPILDI

Belediyelerimizden gelen yakınmalarda, elektrik dağıtım şirketlerinin, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu gereği Hazine Müsteşarlığının ödeme sorumluluğunda olan genel aydınlatmalar için bağlantı anlaşması imzalamaları yönünde girişimde bulunduğu, bu anlaşmaların mevcut mevzuat kapsamında gerekli olup olmadığı ve sözleşmelerin mahiyeti ile getirdiği yükümlülükler konusunda bazı tereddütlerin yaşandığı dile getirilmektedir.

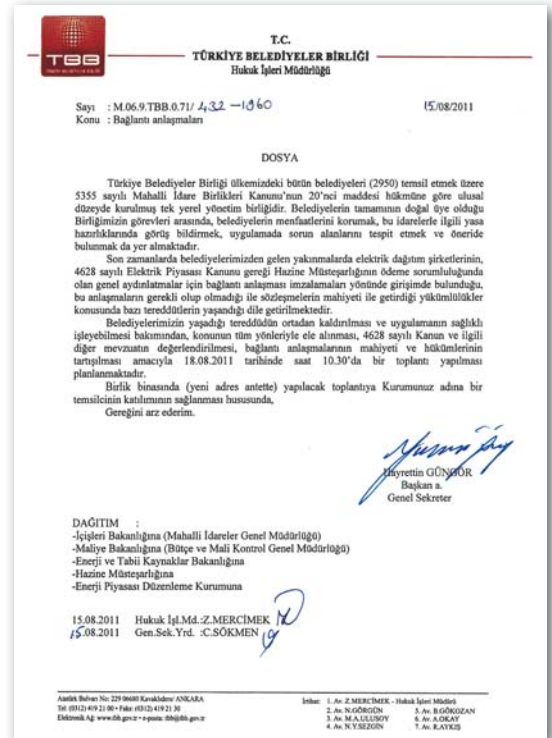
Belediyelerimizin yaşadığı tereddüdün ortadan kaldırılması ve uygulamanın sağlıklı işleyebilmesi bakımından, konunun tüm yönleriyle ele alınması, 4628 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuatın değerlendirilmesi, bağlantı anlaşmalarının mahiyeti ve hükümlerinin tartışılması amacıyla 18.08.2011 tarihinde saat 10.30'da bir toplantı yapılması kararlaştırılarak, konunun tarafları olan İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ile Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumu toplantıya davet edilmiştir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının haricindeki kurumların temsilci gönderdiği toplantıda, taraflar görüşlerini dile getirmişlerdir.

Toplantıda belirtilen görüşler, 4628 sayılı Kanun'un sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Aydınlatma Yönetmeliği hükümlerinin değerlendirilmesinden kamunun genel kullanımına yönelik cadde ve sokak aydınlatmasından kaynaklanan ödemelerin

Hazine Müsteşarlığınca yapılacağı, gerekli ölçüm sistemlerinin tesis edilmesi ve işletilmesinden ise dağıtım şirketlerinin sorumlu olacağı kanaatine ulaşılarak, kamunun genel kullanımına yönelik cadde ve sokak aydınlatmasından kaynaklanan ödeme ve sistem tesis etme sorumluluğu olmayan belediyelerin dağıtım anlaşması imzalamalarına ilişkin uygulamanın gözden geçirilmesi hususunda girişimlerde bulunulmuştur.

Konu Birliğimizin takibinde olup, gelişmeler belediyelerimizle paylaşılacaktır.



BELEDİYELERİN EDİNDİĞİ İKİNCİ EL ARAÇLARIN PLAKA DEĞİŞİKLİĞİNDE YAŞANAN SORUNLAR EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE İLETİLDİ

Belediyelerimizden gelen yakınmalarda, edindikleri ikinci el araçların noter işlemleri sırasında yazılım sisteminin sorun yarattığı, ikinci el araç alımlarında plaka değişikliğine ilişkin yazılım penceresinin özel gerçek ve tüzel kişiler için öngörüldüğü ancak ikinci el araç alan kamu kurumları için yazılım sisteminde plaka değişikliği penceresinin bulunmadığı, bu nedenle satın alınan ikinci el aracın plakasının değiştirilemediği belirtilmektedir.

237 sayılı Taşıt Kanunu, kamu kurumlarının (belediyelerin) ikinci el araç edinmelerini yasaklamamıştır. Birçok belediyemiz mali durumlarını da dikkate alarak ikinci el araç edinmeyi tercih etmektedir.

Yasal olarak ikinci el araç edinmesi mümkün olan belediyelerimizin, noter işlemleri sırasında yaşadıkları sorunların giderilmesi bakımından yazılım sisteminin gözden geçirilerek, ikinci el araç alan kamu kurumları

için plaka değişikliğine izin veren pencerenin sisteme eklenmesi amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğüne yazı yazıldı.

İHTİYAÇ FAZLASI İŞÇİ NAKİLLERİ İLE İLGİLİ REHBER HAZIRLANDI

6111 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle 01.08.2011 tarihine ertelenen, Birliğimizin de görüş ve önerilerde bulunduğu ihtiyaç fazlası işçilerin nakillerinde dikkat edilecek usul ve esasların belirlendiği 2011/45 sayılı İçişleri Bakanlığı genelgesinin yayımını takiben, Birliğimizce uygulamayı kolaylaştırmak amacıyla bir rehber hazırlanarak, internet adresimizden yayımlanmak suretiyle bütün belediyelerimizle paylaşılmaktadır.

AFET YARDIMLARINDA İBRANAMENİN ALINMASI UYGULAMASINDAN VAZGEÇİLMESİ İSTENDİ

Belediyelerimizden gelen yakınmalarda 6111 sayılı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Geçici 10'uncu maddesi kapsamında ödenecek olan afet yardımları için İller Bankası'na ibraname ve vazgeçme beyanı talep edildiği, bunun ise uzun süredir ödenmesi beklenen yardımları daha da geciktirdiği ve uygulamada tereddüt yarattığı dile getirilmektedir.

6111 sayılı Kanun'un Geçici 10'uncu maddesinde, ödemeler sırasında istenecek belgeler düzenlenmediği gibi bu konuda düzenleme yapmak üzere herhangi bir mercii de yetkili kılınmamıştır. Esasen, Kanun'da hesaplamanın İller Bankası Anonim Şirketine yapılacağı düzenlenmiş olduğundan, bankaca yapılacak hesaplama sonucu çıkacak yardımın tamamının ilgili belediye hesabına aktarılması ile Banka'nın borcundan kurtulmuş olacağı, bunun için ayrıca bir ibraname ve vazgeçme beyanı alınmasına ihtiyaç olmadığı değerlendirilerek tereddütlerin giderilmesi ve uygulamanın kolaylaştırılması açısından afet yardımlarının, ibraname ve vazgeçme beyanı alınmadan ödenebilmesi hususunda Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı nezdinde girişimde bulunulmuştur.

**T.C.**
TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ
Hukuk İşleri Müdürlüğü

Sayı : M.06.9.TBB.0.71/144-2023 23/08/2011
Konu : Yazılım sistemi.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE
(Trafik Hizmetleri Başkanlığı)

Türkiye Belediyeler Birliği ülkemizdeki bütün belediyeleri (2950) temsil etmek üzere 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu'nun 20'nci maddesi hükmüne göre ulusal düzeyde kurulmuş tek yerel yönetim birliğidir. Belediyelerin tamamının doğal üye olduğu Birliğimizin görevleri arasında, belediyelerin menfaatlerini korumak, bu idarelerle ilgili yasa hazırlıklarında görüş bildirmek, uygulamada sorun alanlarını tespit etmek ve öneride bulunmak da yer almaktadır.

Belediyelerimizden gelen yakınmalarda, edindikleri ikinci el araçların noter işlemleri sırasında yazılım sisteminin sorun yarattığı, ikinci el araç alımlarında plaka değişikliğine ilişkin yazılım penceresinin özel gerçek ve tüzel kişiler için öngörüldüğü ancak ikinci el araç alan kamu kurumları için yazılım sisteminde plaka değişikliği penceresinin bulunmadığı, bu nedenle satın alınan ikinci el aracın plakasının değiştirilemediği belirtilmektedir.

237 sayılı Taşıt Kanunu, kamu kurumlarının (belediyelerin) ikinci el araç edinmelerini yasaklamamıştır. Birçok belediyemiz mali durumlarını da dikkate alarak ikinci el araç edinmeyi tercih etmektedir.

Yasal olarak ikinci el araç edinmesi mümkün olan belediyelerimizin, noter işlemleri sırasında yaşadıkları sorunların giderilmesi bakımından yazılım sisteminin gözden geçirilerek, ikinci el araç alan kamu kurumları için plaka değişikliğine izin veren pencerenin sisteme eklenmesi hususunda,

Gereğini bilgilerinize arz ederim.


Mehmet GÜÇÖR
Başkan a.
Genel Sekreter

17.08.2011 Huk.İşl.Md. :Z.MERCİMEK
22.08.2011 Gen.Sekr.Yrd. :C.SÖKMEN

Tunus Cad. No:12 06680 Kavaklıdere / ANKARA
Telefon: (0312) 419 21 00 Faks: (0312) 419 21 30
Elektronik Ağı: www.tbb.gov.tr e-posta: tbb@tbb.gov.tr

İrtibat: 1- Av. Z.MERCİMEK- Hukuk İşleri Müdürü
2- Av. N.GÖRGÜN
3- Av. M.A.ULUSOY
4- Av. N.YEZGİN
5- Av. B.GÖKOZAN

 **T.C.**
TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ
Hukuk İşleri Müdürlüğü

Sayı : M.06.9.TBB.0.71/ 437 - 2001 19/08/2011
Konu : Afet yardımları

DOSYA

Türkiye Belediyeler Birliği ülkemizdeki bütün belediyeleri (2950) temsil etmek üzere 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 20'nci maddesi hükmüne göre ulusal düzeyde kurulmuş tek yerel yönetim birliğidir. Belediyelerin tamamının doğal üye olduğu Birliğin görevleri arasında, belediyelerin menfaatlerini korumak, bu idarelerle ilgili yasa hazırlıklarında görüş bildirmek, uygulamada sorun alanlarını tespit etmek ve öneride bulunmak da yer almaktadır.

Belediyelerimizden gelen yakınmalarda 6111 sayılı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Geçici 10'uncu maddesi kapsamında ödenecek olan afet yardımları için İller Bankası'na ibraname ve vazgeçme beyanı talep edildiği, bunun ise uzun süredir ödemesi beklenen yardımları daha da geciktirdiği ve uygulamada tereddüt yarattığı dile getirilmektedir.

6111 sayılı Kanunun Geçici 10'uncu maddesinde, ödemeler sırasında istenecek belgeler düzenlenmediği gibi bu konuda düzenleme yapmak üzere herhangi bir mercii de yetkili kılınmamıştır. Esasen, Kanun'da hesaplamaları İller Bankası Anonim Şirketine yapılacağı düzenlenmiş olduğundan, bankaca yapılacak hesaplama sonucu çıkacak yardımın tamamının ilgili belediyeye hesabına aktarılması İller Bankası'nın borcundan kurtulmuş olacağı, bunun için ayrıca bir ibraname ve vazgeçme beyanı alınmasına ihtiyaç olmadığı değerlendirilmektedir.

Bu nedenle, tereddütlerin giderilmesi ve uygulamanın kolaylaştırılması açısından afet yardımlarının, ibraname ve vazgeçme beyanı alınmadan ödenebilmesi hususunda, Takdirlerinize arz ederim.


Hayrettin GÜNGÖR
Başkan a.
Genel Sekreter

DAĞITIM :
Gereği : Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Bilgi : İller Bankası A.Ş.

17.08.2011 Huk.İşl.Md. :Z.MERCİMEK
....08.2011 Gen.Sekr.Yrd. :C.SÖKMEN

Tunus Cad. No:12 06680 Kavaklıdere / ANKARA
Telefon: (0312) 419 21 00 Faks: (0312) 419 21 30
Elektronik Ağ: www.tbb.gov.tr e-posta: tbb@tbb.gov.tr

İnibet: 1- Av. Z.MERCİMEK- Hukuk İşleri Müdrlüğü
2- Av. N.GÖRGÜN 4- Av. N.Y.ŞEZOĞUN
3- Av. M.A.ULUSOY 5- Av. B.GÖKOZAN

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEKLERİNİN SGK TARAFINDAN HACZEDİLMESİ UYGULAMASINDAN VAZGEÇİLMESİ İÇİN GİRİŞİMDE BULUNULDU

Başkanlarımızdan gelen yakınmalarda ödenemeyen sigorta prim borçlarının tahsili amacıyla belediye başkanları hakkında icra takiplerinin başlatıldığı, kişisel mal ve haklarının haczedildiği bildirilmektedir.

Yapılan araştırmada uygulamanın 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 88'inci maddesi kapsamında gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Anılan maddenin yirmi birinci fıkrasında "Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın bu Kanun'da belirtilen sürelerde ödenmez ise kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile Kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur." hükmü bulunmaktadır.

Belediyelerimizin gerek sigorta primlerini ve gerekse diğer borçlarını ödeyememeleri, ihtiyari değil zorunluluktan kaynaklanmaktadır. Belediyelerimizin birçoğu nüfus yapıları nedeniyle genel bütçe vergi gelirlerinden yeterince pay alamadıkları gibi öz gelirleri de oldukça sınırlı olarak hizmet üretmeye çalışmaktadır. Bu belediyelerimiz içinde bulundukları yetersiz imkânlarla, hem 6111 sayılı Kanun kapsamında yapılandırdıkları borçlarını hem cari borçlarını ödemek ve aynı zamanda halkın hizmet beklentilerine cevap vermek durumunda. Bütün bu sorumluluklar, zaman zaman aksatılarak yerine getirilebilmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun alacaklarını tahsil amacıyla yürüttüğü çalışmalarda belediyelerimizin içinde bulunduğu mali sorunların dikkate alınması ve kişisel mal varlıkları ile ödenemeyecek miktardaki prim borçları için belediye başkanlarının icra takiplerine muhatap edilmemesinin Kanun'un amacına daha uygun olacağı değerlendirilmesiyse uygulamadan vazgeçilmesi için girişimde bulunuldu.

 **T.C.**
TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ
Hukuk İşleri Müdürlüğü

Sayı : M.06.9.TBB.0.71/449 - 2047 25/08/2011
Konu : Belediye başkanlarına yönelik icra takipleri

DOSYA

Türkiye Belediyeler Birliği ülkemizdeki bütün belediyeleri (2950) temsil etmek üzere 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 20'nci maddesi hükmüne göre ulusal düzeyde kurulmuş, kamu tüzelkişiliğine haiz tek yerel yönetim birliğidir. Belediyelerin tamamının doğal üye olduğu Birliğin görevleri arasında, belediyelerin menfaatlerini korumak, bu idarelerle ilgili yasa hazırlıklarında görüş bildirmek, uygulamada sorun alanlarını tespit etmek ve öneride bulunmak da yer almaktadır.

Belediyelerimizden gelen yakınmalardan ödenemeyen sigorta prim borçlarının tahsili amacıyla belediye başkanları hakkında icra takiplerinin başlatıldığı, kişisel mal ve haklarının haczedildiği bildirilmektedir.

Yapılan araştırmada uygulamanın 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 88'inci maddesi kapsamında gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Anılan maddenin yirmibirinci fıkrasında "Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın bu Kanun'da belirtilen sürelerde ödenmez ise kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile Kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur." hükmü bulunmaktadır.

Belediyelerimizin gerek sigorta primlerini ve gerekse diğer borçlarını ödeyememeleri, ihtiyari değil zorunluluktan kaynaklanmaktadır. Belediyelerimizin birçoğu nüfus yapıları nedeniyle genel bütçe vergi gelirlerinden yeterince pay alamadıkları gibi öz gelirleri de oldukça sınırlı olarak hizmet üretmeye çalışmaktadır. Bu belediyelerimiz içinde bulundukları yetersiz imkânlarla, hem 6111 sayılı Kanun kapsamında yapılandırdıkları borçlarını hem cari borçlarını ödemek ve aynı zamanda halkın hizmet beklentilerine cevap vermek durumundadır. Bütün bu sorumluluklar, zaman zaman aksatılarak yerine getirilebilmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun alacaklarını tahsil amacıyla yürüttüğü çalışmalarda belediyelerimizin içinde bulunduğu mali sorunların dikkate alınması ve kişisel mal varlıkları ile ödenemeyecek miktardaki prim borçları için belediye başkanlarının icra takiplerine muhatap edilmemesinin Kanun'un amacına daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Gereğini takdirlerinize arz ederim.


Cevdet SÖKMEN
Başkan a.
Genel Sekreter V.

DAĞITIM :
Gereği : Sosyal Güvenlik Kurumu Bilgi : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

23.08.2011 Huk.İşl.Md. :Z.MERCİMEK
....08.2011 Gen.Sekr.Yrd.:C.SÖKMEN

Tunus Cad. No:12 06680 Kavaklıdere / ANKARA
Telefon: (0312) 419 21 00 Faks: (0312) 419 21 30
Elektronik Ağ: www.tbb.gov.tr e-posta: tbb@tbb.gov.tr

İnibet: 1- Av. Z.MERCİMEK- Hukuk İşleri Müdrlüğü
2- Av. N.GÖRGÜN 4- Av. N.Y.ŞEZOĞUN
3- Av. M.A.ULUSOY 5- Av. B.GÖKOZAN



ÖĞRENMEK İSTEDİKLERİNİZ

Türkiye Belediyeler Birliği, Soru-Cevap Hattından yararlanarak cevaplanmasını istediğiniz sorularınızı gönderebileceğiniz adres ve telefonlar:

Adres: Atatürk Bulvarı No:229 06680 Kavaklıdere / Ankara

Telefon: 0312 419 21 00 (pbx) Faks: 0312 419 21 30 • e-posta: sorucevap@tbb.gov.tr

PERSONEL ve SGK MEVZUATI

SORU: Cengiz YAĞIZ / Acarlar Belediyesi Başkatiibi

Başkatiip kadrosundayım ancak 2004 yılından beri Yazı İşleri Müdürlüğü görevini de yürütmekteyim. Lise mezunuyum ve 3/2 derecede görev yapıyorum. Ayrıca, Evlendirme Memurluğunu da 2004 yılından beri yürütmekteyim.

Belediyemiz norm kadrosunda Yazı İşleri Müdürlüğü ve Evlendirme Memurluğu da boş kadrodur. Yürüttüğüm Yazı İşleri Müdürlüğü ve Evlendirme Memurluğu görevleri için hiçbir ücret almamaktayım. Bu görevler karşılığında her hangi bir ek ücret alabilir miyim? İdare mahkemesine gitsen sonuç ne olur? Bilgi verirseniz memnun olurum.

CEVAP: Adem DİNÇ / Devlet Personel Uzmanı

Bilindiği üzere, 657 sayılı Kanun'un 86'ncı maddesine göre boş kadrolara ait görevlerin yürütülmesinde aylıksız vekâlet asıldır. Sayman ve veteriner kadrolarının boş olması halinde vekâlet aylığı verilmek suretiyle bu görevlerin yürütülmesinde istisnai bir hal olarak aylıklı vekalet esas olarak düzenleme yapılmıştır.

Diğer taraftan vekalet aylığının ödenebilmesi için vekalet edenin asılı atama şartlarını taşıma zorunluluğu bulunmaktadır. Yazı İşleri Müdürlüğüne atanma koşullarının başında 4 yıllık fakülte mezunu olma şartı bulunmaktadır. Bu durumda lise mezunu olmanız ve 4 yıllık yükseköğrenim koşulunu taşımadığınız için vekâlet ettiğiniz Yazı İşleri Müdürlüğü görevi ve bu vekalet göreviniz nedeniyle tarafınıza hiçbir ödeme yapılamaz.

Ayrıca vekaleten boş olan Evlendirme Memurluğu göreviniz nedeniyle de bu görev için belirlenmiş zam ve tazminatların Baş Katip Kadrosu için belirlenmiş zam ve tazminatlardan fazla olmaması bu görev içinde tarafınıza herhangi bir ödeme yapılmasını sağlamayacağından, Baş Katiplik görevinize ek olarak yürüttüğünüz Yazı İşleri Müdürlüğü ve Evlendirme Memurluğu görevleri için şartlarını taşımadığınız ve vekaleten yürüttüğünüz Evlendirme Memurluğu görevinin de asıl kadronuz zam ve tazminatlarından yüksek olmaması nedeniyle hiçbir ödemenin yapılmaması gerekir.

SORU: Ekrem ÖZER/ Çorum Belediyesi

Unvan değişikliği sınavını olmadan önce kişi 2 yıllık önlisans diplomasını kuruma ibraz ettiği zaman intibak işlemi nasıl olacak? Çünkü kişi ilk kuruma işe başladığında 4 yıllık lisans mezunu olarak 9/1 dereceden işe başlamıştı. Hâlbuki 2 yıllık ön lisans mezunu 10/2 dereceden işe başlar. Kişinin tahsilinde son diploması esas alınacağından personele verilen bu 2 kademe dondurulacak mı? İntibak işlemi konusunda bilgi verilmesi hususunda cevabınızı bekliyoruz.

CEVAP: Adem DİNÇ / Devlet Personel Uzmanı

İlgili kişi 4 yıllık yükseköğrenim mezunu olarak göreve başlamış. Daha sonra 2 yıllık yükseköğrenim bitirmiş. Bu durumda ilgili kişinin sonradan bitirdiği yükseköğrenim önceki yükseköğrenimine göre hem üst öğrenim sayılmaz, hem de üst dereceli öğrenim sayılamaz. Yani bu kişinin intibakı 657 36/12-d hükümleri çerçevesinde yapılamayacağı gibi, 36/D hükümlerine göre de derece veya kademe verilemez. Kişinin ilk defa işe girdiği üst öğrenim olan 4 yıllık yükseköğrenimi esas alınarak derecesinin başlangıcı belirlenerek hizmetine ve derece yükselme şartlarının düzenlendiği 657 sayılı Kanun'un 68'inci maddesi hükümlerine göre derece yükselmesi yapılır.

SORU: Esra KARATAŞ/ Eyüp Belediyesi

05.05.2006 tarih ve 26159 sayılı Resmi Gazete’de, 2 sayılı cetvel 10.grup 5.sırada bulunan sayman 1.derece kadronun değeri 135 puan. 1.derece ayniyat saymanı kadrosunda bulunan memurumuz var. Sayman ve Ayniyat Saymanı ifadeleri farklı olduğundan 55 puan verildi yani kişi 17.grupta sayıldı. Ancak araştırmalarımız neticesinde 2005’de yayınlanan ekte gönderdiğim görüş yazısını buldum. Ancak 2005’de yayınlanan Resmi Gazete’ye atıf yapıyor. Bu doğru mudur? Pek çok belediye özel hizmeti Ayniyat Saymanı için 55 vermiş durumda. Bu konuda görüşlerinizi rica ederim.

CEVAP: Adem DİNÇ / Devlet Personel Uzmanı

Bakanlar Kurulunun 2006/10344 Sayılı Kararın II sayılı Cetvelde aşağıdaki yer alan kadro unvanlarına ve belirtilen derece ve oranda özel hizmet tazminatının ödenmesi öngörülmüştür.

Bu hükümlere göre 1. derecede görev yapan sayman kadrolarında görev yapanlara yüzde 135 özel hizmet tazminat oranının esas alınarak özel hizmet tazminatı ödenmesi hüküm altına alınmıştır. Cetvelde yer almayan ayniyat saymanları içinde bu kadronun 1.derecesinde görev yapan Ayniyat Saymanı kadrosunda bulunan memura da yüzde 135 oranı esas alınarak özel hizmet tazminatı ödenebileceğini değerlendiriyoruz.

GRUP-10	: 135
1)Diğer İllerin İl Müdür Yardımcısı	: 1
2)Belediye Başkan Yardımcısı, Daire Başkan Yardımcısı (Belediyeler)	: 1
3)Enstitü Sekreteri, Borsa Komiseri	: 1
4)Bölge Müdürü (Belediyeler), İşletme Müdürü, Şirket Müdürü ve bunların yardımcıları Şube Müdürü, Müdür, Muhakemat Müdürü, Sayman, Başkan,	: 1

SORU: Hikmet Rabbani IŞIK/ Eyüp Belediyesi

6 Şubat 2011 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Teftiş Kurulu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Madde 3 - Aynı Yönetmeliğe aşağıdaki ek madde eklenmiştir. “EK MADDE 1 - Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda bölge müdürü, daire başkanı ve daha üst görevlerde en az iki yıl süre ile görev yapmış olanlar aylıktan kesme dahil daha ağır disiplin cezaları almamaları şartıyla başmüfettişliğe veya müfettişliğe atanabilirler” denilmektedir.

Bu düzenleme ile belediyeler ve bağlı kuruluşlarında da Teftiş Kurulu yönetmeliklerine benzer hükümler koyarak Müfettişlik kadrolarına istedikleri personeli atayabilir mi?

CEVAP: Adem DİNÇ / Devlet Personel Uzmanı

Öncelikle mer’i mevzuata göre yayınlanmış ve yürürlüğe girmiş bir Yönetmelik değişikliğini sorunuzda bizlerle paylaşmışsınız. Bu değişiklik bahse konu kuruma ait özel bir düzenlemedir. Bu yönetmelik gerekçe gösterilerek diğer kamu kurum ve kuruluşları da emsal teşkil etmesini gerekçe göstererek idari görevlerden kariyer bir görev olan müfettişliğe atanmayı kolaylaştırması müfettişlik kariyerini bitirecektir.

Kurumlar idari görevlerle kariyer görevleri bu açıdan değerlendirerek düzenleme yapılmasının daha doğru olacağını düşünüyoruz. Ayrıca her müfettişliğe atamada bu kıstas esas alınamaz bu husus hem teftiş tüzüklerine hem de kamu kurum ve kuruluşlarında danışma ve denetim görevi gibi nitelikli görevlerin ifa edilmesi hususunda kendilerine görev verilmiş teftiş kurullarının görev ve niteliklerine uygun olmayacaktır. Bu hususta mevzuatta değişiklik yapmak kurumların takdirinde bulunmaktadır.

SORU: Batman Belediyesi / Stratejik Plan Bürosu

Devlet Memurları Kanunu’nun 48/5’inci maddesinin Türk Ceza Kanunu’nun 53’üncü maddesinin 1’inci ve 2’nci fıkraları karşısındaki uygulaması ile ilgili olarak verilecek olan değerli görüşlerinizin yanında aşağıda sunmuş bulunduğum konu ile ilgili olarak bilgi verirseniz çok sevinirim.

Bilindiği üzere. Mahalli İdare Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinin 20/ç fıkrasında; İstisnai memuriyette bulunan ve bu görevlerde daha evvel bulunmuş olanların diğer şartları taşımaları koşuluyla sınavsız olarak Yönetmelikte belirlenen uygun görevlere atanabileceği hükme bağlanmıştır. Ancak, bu hükmün yürürlüğü Danıştay Dava Daireleri Kurulunca durdurulmuştur. Başbakanlık Personel Dairesi Başkanlığı, konu ile ilgili bir görüşünde; istisnai memuriyet görevinde bulunan bir memurun 657/68'inci maddesinde geçen koşullara haiz olması koşuluyla sınavsız bir şekilde diğer görevlere atanabileceği ve sınavsız sınıf değişikliğinin yapılabileceği belirtilmiştir.

Bu bağlamda;

Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği'nin 20'nci maddesinin (ç) fıkrasının yürürlüğü durdurulduğuna göre, Devlet Personel Dairesi Başkanlığının görüşleri arasında bir çelişki doğmaktadır. Kişisel düşünceme göre, istisnai bir memuriyette bulunan bir memurun 657/68-B koşullarını taşıması durumunda atamaya yetkili amir tarafından 657/76.maddesine göre bir başka Müdür kadrosuna atamasının mümkün olduğu yönündedir. Atamaya yetkili amir istisnai görevde bulunan bir memuru başka bir göreve atamasına dair yasadaki yetkileri durdurulmamıştır. 657/76.madde hükmü yürürlükte olup, bu hüküm; Yönetmelik hükmünün yürürlüğünün durdurulması ile geçersiz sayılamayacağı inancındayım.

CEVAP: Adem DİNÇ / Devlet Personel Uzmanı

657 sayılı Kanun'un 68/B maddesinde 1-4 dereceli kadrolara atanma usul ve esasları belirlenmiştir. Bu şartları taşıyan istisnai kadrodaki bir personelin 1-4 dereceli müdürlük kadrolarına atanmasında 657 sayılı Kanun'a aykırı bir uygulama olamayacağını sorunuzdaki paylaştığınız kanaatiniz çerçevesinde mümkün olacağını değerlendiriyoruz.

SORU: Onur YALABIK / Aydın Belediyesi

Aydın Belediyesi Bilgi İşlem Biriminde Bilgisayar İşletmeni Kadrosuyla görev yapmaktayım. Sizden bir görüş almak istiyorum.

Kadro yapılarıyla ilgili bazı haksızlıklar olduğunu düşünüyorum. Örneğin Makine Teknikeri, Teknik Ressam, Elektrik – Elektronik vb. Teknik liselerin bu bölümlerinden mezun olan arkadaşlarımız işlerinin özellik arz etmesinden olacak herhalde THS kadrolarına atanmış ve kanun bunlara hak tanımıştır. Bence zamanında bu kadroların THS olarak ayrılmasının sebebi ülkemizin o tarihlerde bu bölümden mezun olan arkadaşların zor bulunmasından kaynaklandığıdır.

Ancak bildiğiniz üzere Bilgisayar İşletmeni, Bilgisayar Programcısı, Bilg. Müh. Gibi kadroların hepsi GİH sınıfı kadrolardır. Eğer bir özellik aranıyorsa bu kadrolarda yukarıda belirttiğim arkadaşlar kadar özellik arz eden işler ve bilgi içeren arkadaşlardan oluşmaktadır. Hiçbir elektrikçi veya mak. teknikerinin bilgisayar programı yazdığını düşünmüyorum. Geldiğimiz 2011 yılında artık bu tür arkadaşlarımızın da ihtiyaç olduğunu ve bu meslek grubunun da özellik arz ettiğini kabul etmek gerekmektedir.

Görüşleriniz nedir? Ayrıca kanuni yönden Bilgisayar İşletmeni, Bilgisayar Programcısı gibi GİH sınıfı kadrolarının THS'da değerlendirilmesi için nasıl bir girişimde bulunabiliriz?

CEVAP: Adem DİNÇ / Devlet Personel Uzmanı

Bilindiği üzere 657 sayılı Kanunu'nun temel ilkelerinden biri de sınıflandırma ilkesidir. Bu temel ilke esas alınarak da kamu hizmet ve görevleri on hizmet sınıfına ayrılmıştır. Ancak kamu hizmetlerinin yürütülmesinde görev alan kamu personelinin görev tanımlarının yapılmamış olması uygulamada büyük eksikliklerdir. Bu hususta kadroların belirlenmesinde kurumsal olarak kendilerine görev verilmiş Devlet Personel Başkanlığı, Maliye Bakanlığı ve İçişleri Bakanlıklarına görüş ve önerilerinizin iletilmesi halinde yapılacak mevzuat çalışmalarında esas alınacak değerlendirmelerinizi bu kurumlara iletebilirsiniz.

SORU: Süleyman YILMAZ / Başakşehir Belediyesi

Zabıta Müdürlüğünde her türlü iş ve işlemlerde Zabıta Görevlisi olarak işçi kadrosunda bulunan personel çalıştırabilir miyiz? Bu konuda Başkanlık Oluru ile görevlendirme yapılabilir mi?

Zabıta memurlarına aylık maktu fazla çalışma ücreti veriliyor. Zabıtada işçi personel çalıştırılması mümkün ise bu ücret işçi bordrolarında sosyal yardım başlığında ödenebilir mi ?

Bu konu ile ilgili birçok belediye ile görüştüm ancak net bir cevap alamadım. Konu hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

CEVAP: Adem DİNÇ / Devlet Personel Uzmanı

Bilindiği üzere Anayasa'nın 128'inci maddesinde kamu kurum ve kuruluşlarının asli ve sürekli hizmetleri devlet memurlarına gördürülme zorunluluğu bulunmaktadır. Zabıta hizmetleri ve kolluk hizmetleri kurumların asli ve sürekli hizmetleri arasında bulunmaktadır. Buna göre işçi kadrosunda görev yapanlara hiçbir şekilde zabıta hizmetleri görevi verilemez. Verilmesi halinde bu görevlendirmeyi yapanların sorumluğu bulunmaktadır. Ayrıca usulsüz yapılan bu tür görevlendirmelere hiçbir ayni veya nakdi veya sosyal bir ödeme yapılamaz.

SORU: Erol KAHRAMAN / Sarımaçı Belediye Başkanı

Ben 1999 yılından beri üç dönemdir belde Belediye Başkanıyım. Sosyal güvenlik sigortası olarak emekli sandığına kayıtlıyım. Emekli sandığı göstergem 1/3'dür. Ancak yeşil pasaport alamıyorum. Yanımda çalışan memur yeşil pasaport alırken ben Belediye Başkanı olarak alamıyorum. Pasaport dairesi memur olmadığımı söylüyor. Lütfen konuyla ilgili bilgi verir misiniz?

CEVAP: Adem DİNÇ / Devlet Personel Uzmanı

Değerli Başkanım, bilindiği üzere Belediye Başkanları kamu görevlisi statüsünde olup, 657 sayılı Kanun'a tabi memur statüsünde değildir. Belediye Başkanlarının sosyal güvenlikleri açısından memurların tabi oldukları 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'na tabi olabilecekler, ancak bu demek değil ki memurların tüm sahip oldukları haklara Belediye Başkanları da sahip olacaktır. Bu hakkın Belediye Başkanlarına da sağlanması mevzuatta yapılacak bir değişiklikle mümkün olabilir.

SORU: Bilal ARSLAN / Karadeniz Ereğli Belediyesi

İlk defa memuriyete giriş tarihi (10.09.1992) - ayrılış tarihi (10.09.1997), uzman çavuş olarak görev süresi sigortalı işe giriş tarihi (02.05.1999) - ayrılış tarihi (09.07.2003). İkinci defa memuriyete giriş tarihi (14.11.2010) - Kdz.Ereğli Belediyesi. Bu bilgilere göre normal 18 aylık askerlik hizmeti izin hesaplamasında hizmet yılını etkiler mi? (ödememiş veya ödemiş olması) Dışarıda çalışmış olduğu sigortalılık veya Bağkurluluk süreleri yıllık izin hesaplamasında hizmet yılını etkiler mi? (memuriyetten önce veya sonra olması)

CEVAP: Adem DİNÇ / Devlet Personel Uzmanı

Bu kişi göreve başladığı günden itibaren yıllık izin hak eder. Bu kişinin sosyal güvenlik primini ödemesi veya ödemesi hiç fark etmeden askerlik süresi de yıllık izin verilmesinde esas alınır. Özel sektördeki hizmetlerinin ise yıllık izin verilmesinde değerlendirilebilmesi için bu hizmetlerin kazanılmış hak aylık derecesinin belirlenmesinde değerlendirilen hizmet kadarı değerlendirilir. Kazanılmış hak aylığında değerlendirilecek özel sektör hizmetleri ise 657 sayılı Kanun'un 36/C1,2,3,4,5 ve altıncı alt bentlerinde düzenlenmiştir.

SORU: Ülker ALBUZ / Bakacaklı Belediyesi, Yazı İş. Md.

İşçilerimizden bir personel kanser hastası olup, yüzde 60 iş göremezlik raporu almıştır. Emeklilik işlemleri hakkında bilgi alabilir miyim? Ayrıca bu şekilde emekli olduğunda kıdem tazminatı alabilecek mi?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK / TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "malul sayılma" başlıklı 25'inci maddesine göre, "sigortalının veya işverenin talebi üzerine Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu, 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az yüzde 60'ını, (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün en az yüzde 60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalı, malûl sayılır."



Aynı Kanun'un "malullük sigortasından sağlanan haklar ve yararlanma şartları" başlıklı 26'ncı maddesine göre, "malullük sigortasından sigortalılara sağlanan hak, malullük aylığı bağlanmasıdır. Sigortalıya malullük aylığı bağlanabilmesi için sigortalının; a) 25'inci maddeye göre malûl sayılması, b) En az on yıldan beri sigortalı bulunup, toplam olarak 1800 gün veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malûl olan sigortalılar için ise sigortalılık süresi aranmaksızın 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması, c) Malûliyeti nedeniyle sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan veya işyerini kapattıktan veya devrettikten sonra Kurumdan yazılı istekte bulunması, halinde malullük aylığı bağlanır."

Yukarıda yer alan yasal düzenleme ışığında, 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi çalışan işçinin sağlık hizmeti sunucusundan almış olduğu iş göremezlik raporunun öncelikle Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun olarak düzenlenmiş olması gerekmektedir. Ancak, bu şekilde düzenlenen rapor sonucu çalışma gücünün en az yüzde 60'ını kaybettiği Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Kurulunca tespit edilmesi halinde, 4/1-a sigortalısı malul sayılabilecektir. Malul sayıldıktan sonra malullük aylığı bağlanabilmesi için de, ikinci şart en az 10 yıldan beri sigortalı bulunup 1800 gün uzun vadeli sigorta kollarına ilişkin malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları priminin bildirilmiş olması, üçüncü şart ise maluliyet nedeniyle sigortalının işyerinden ayrılarak Sosyal Güvenlik Kurumuna yazılı talepte bulunması zorunludur.

Sorunuzun ikinci bölümü ile ilgili olarak; Mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun (eski İş Kanunu) 14'üncü maddesine (halen yürürlükte) göre,

" Bu Kanun'a (4857 sayılı İş Kanunu-yeni İş Kanunu) tabi işçilerin hizmet akitlerinin;

1.İşveren tarafından bu Kanun'un 17'nci maddesinin II numaralı bendinde (4857 sayılı İş Kanunu'ndaki karşılığı 25'inci maddesinin II numaralı bendinde) gösterilen sebepler dışında,

2.İşçi tarafından bu Kanun'un 16'nci maddesi (4857 sayılı İş Kanunu'ndaki karşılığı 24'üncü maddesi) uyarınca,

3.Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,

4.Bağlı bulundukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla,

5. 506 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı Kanun'un Geçici 81'inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak kendi istekleri ile işten ayrılmaları nedeniyle, feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır."

Mülga 1475 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendine göre; işçinin kıdem tazminatından yararlanabilmek için şu koşulların birlikte gerçekleşmesi gerekir:

- a) İş sözleşmesi sona erdirilmeli,
- b) Sona erdirmeye bağlı bulunulan sosyal güvenlik kurumlarından yaşlılık, emeklilik, malullük aylığı ya da toptan ödeme amacıyla yapılmalı,
- c) Aylık ya da toptan ödemeye hak kazandığını ve ilgili kurum ya da sandıklara bu amaçla başvurduğunu belgelemeli,
- d) Aylık ya da toptan ödemede bulunacak kurum ya da sandıklar yasayla kurulmuş olmalı ve işçi bu kurum ve sandıklara bağlı bulunmalıdır.

Yasayla kurulu kurum ve sandıklar kapsamına; Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur ve 506 sayılı Kanun'un Geçici 20'nci maddesinde belirtilen bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar ya da bunların oluşturdukları birlikler tarafından kurulmuş bulunan sandıklar girmektedir. 16.05.2006 tarihli 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile öz konusu sosyal güvenlik kuruluşları Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiştir. Sonuç olarak, işçinin malullük nedeniyle malullük aylığı almak amacıyla iş sözleşmesini sona erdirmesi durumunda kıdem tazminatına hak kazanılacaktır.

SORU: Belekcahan Belediyesi / Başkatip

Belediye başkanı, işçileri re'sen izne çıkartabilir mi?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK / TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)

4857 sayılı İş Kanunu'nun "yıllık ücretli izin hakkı ve izin süreleri" başlıklı 53'üncü maddesine göre, işyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir. Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez. Kanun'un "yıllık ücretli izne hak kazanma ve izni kullanma dönemi" başlıklı 54'üncü maddesine göre, işçi her hizmet yılına karşılık, yıllık iznini gelecek hizmet yılı içinde kullanır. Kanun'un "yıllık ücretli iznin uygulanması" başlıklı 56'ncı maddesine göre, yıllık ücretli izin işveren tarafından bölünemez. Bu iznin işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesi zorunludur. Ancak, izin süreleri, tarafların anlaşması ile bir bölümü on günden aşağı olmamak üzere en çok üçe bölünebilir. İşveren tarafından yıl içinde verilmiş bulunan diğer ücretli ve ücretsiz izinler veya dinlenme ve hastalık izinleri yıllık izne mahsup edilemez. Yıllık ücretli izinleri işyerinin kurulu bulunduğu yerden başka bir yerde geçirecek olanlara istemde bulunmaları ve bu hususu belgelemeleri koşulu ile gidiş ve dönüşlerinde yolda geçecek süreleri karşılamak üzere işveren toplam dört güne kadar ücretsiz izin vermek zorundadır. İşveren, işyerinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerini gösterir izin kayıt belgesi tutmak zorundadır. Kanun'un "yıllık izin ücreti" başlıklı 57'nci maddesine göre, işveren, yıllık ücretli iznini kullanan her işçiye, yıllık izin dönemine ilişkin ücretini ilgili işçinin izine başlamasından önce peşin olarak ödemek veya avans olarak vermek zorundadır.

03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 4857 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesine dayanılarak hazırlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği hükmüne göre, işveren veya işveren vekilleri işyerinde yürütülen işlerin nitelik ve özelliklerine göre, yıllık ücretli izinlerin, her yılın belli bir döneminde veya dönemlerinde verileceğini tayin edebilir. Bunu işyerinde ilan eder. İşçi hak ettiği yıllık ücretli iznini, kullanmak istediği zamandan en az bir ay önce işverene yazılı olarak bildirir. İzin kurulu veya işveren, işçinin istediği izin kullanma tarihi ile bağlı değildir. Ancak, izin sıra ve nöbetleşmesini göstermek üzere söz konusu kurulca düzenlenecek çizelgeler işçinin talebi ve iş durumu dikkate alınarak hazırlanır. Aynı tarihe rastlayan izin isteklerinde; işyerindeki kıdem ve bir önceki yıl iznini kullandığı tarih dikkate alınarak öncelikler belirlenir.

Yukarıda yer alan mevzuat ışığında, işveren/işveren vekili sıfatı ile belediye başkanı çalıştırdıkları işçilerin yıllık izin dönemlerini belirleyip kullandırma yetkisine haiz olduğu değerlendirilmektedir.

SORU: Salih YILDIZ / Yavuzkema1 Belediyesi, Mali Hzm. Md. V.

5 puanlık SGK indirimi konusunda Sayıştay Başkanlığından sorgu çıkartıldı, nasıl bir yol izlememiz gerekir, yani kesinti yapılmalı mıydı?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK / TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "prim oranları ve devlet katkısı" başlığını taşıyan 81'inci maddesinin birinci fıkrasının 15.05.2008 tarihli 5763 sayılı Kanunu'nun 24'üncü maddesiyle ilave edilen (ı) bendi " Bu Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıları çalıştıran özel sektör işverenlerinin, bu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden, işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutar Hazinece karşılanır. İşveren hissesine ait primlerin Hazinece karşılanabilmesi için, işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak bu Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermeleri, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarı yasal süresinde ödemeleri, Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması şarttır." ile özel sektör işverenleri açısından önemli sayılabilecek bir teşvik uygulaması 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe konulmuş idi. Bu teşvik hükmü, sigortalının prime esas kazancının yüzde 20'si olan uzun vadeli sigorta kolları (malullük, yaşlılık ve ölüm) prim oranından yüzde 11 oranına isabet eden işveren hissesinin 5 puanlık kısmını içeren prim tutarının Hazinece karşılanmasını karşılamaktadır. Söz konusu teşvikten yararlanabilmek için; özel sektör işvereni olmak, 4/1-a kapsamında (bir başka deyişle, eski SSK sigortalıları) sigortalı çalıştırmak, aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süre içerisinde SGK'ye göndermek, bu belgeler karşılığı primleri yasal süre içerisinde ödemek, SGK'ye prim, idari para cezası, gecikme cezası ve zammı borcu bulunmamak/borcu taksitlendirilmek/borcu yapılandırmak koşulları şarttır. Teşvikten yararlanma şartlarının varlığı halinde Hazine tarafından karşılanan 5 puanlık indirim karşılığına isabet eden prim tutarının, ihaleli iş alan işverenler açısından hak ediş ödemelerinde indirim konusu yapıp yapılmayacağı veya yapılacaksa hangi şartlar altında yapılabileceği tereddüt konusu idi. Kesintinin yapıp yapılmayacağı konusu yasada düzenlenmemesine rağmen 22.08.2009 tarih ve 27327 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği'nin 78.23.1. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre;"ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı tüm hizmet alımı ihalelerinde, teklifler Hazine tarafından karşılanacak olan işveren sigorta primi tutarı dikkate alınmadan, işveren payları üzerinden hesaplanarak sunulacak ve değerlendirilecektir. Bu çerçevede, fiyat farkı hesaplanması öngörülen ihalelerde sözleşmenin yürütülmesi aşamasında, **yüklenicinin yukarıda anılan kanun hükmü (5510 sayılı kanun 81/ı) bendi hükmü kastedilmektedir) uyarınca prim teşvikinden yararlanması halinde** 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre İhalesi Yapılacak Olan Hizmet Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların 8'inci maddesinde yer alan, "b) İhale (son teklif verme) tarihi itibarıyla işveren tarafından karşılanacak olan sosyal sigorta primi ve işsizlik sigortası primine ilişkin toplam tutarda; asgari ücret değişikliği veya sigorta primi alt sınır değişikliği ile prim oranları değişikliği gibi sebeplerle meydana gelecek fark, 506 sayılı Kanun gereğince işveren nam ve hesabına Hazinece yapılacak olan ödemeler de dikkate alınmak suretiyle bu esasların 7'nci maddesi uygulanmaksızın ödenir veya kesilir." hükmü gereğince, Hazine tarafından karşılanan prim tutarı, idare tarafından yüklenicinin hak edişinden kesilecektir." Bu düzenleme ile yüklenici 5 puanlık SGK prim indiriminden yararlanıyorsa Hazine tarafından karşılanan prim tutarı, idarece hak edişten kesilmesi öngörülmüştü. Konu yargıya intikal etmiş, Ankara Asliye İkinci Ticaret Mahkemesi (T.14.07.2010, E.2009/193, K.2010/441) verdiği kararda "...Davacı şirket 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden itibaren bu Kanun gereğince 5 puanlık indirimleri uygulamak suretiyle sigorta primlerini tahakkuk ettirmiş ve ödemiştir. Ancak, davalı idare davacının söz konusu prim indirimlerini hakedişlerinden kesmiş bulunmaktadır. Oysa davacı yüklenici 5510 sayılı Kanun gereğince yapılan indirimleri davalı idareden almamış olup Hazinesinin sağladığı bir indirim söz konusudur. Yaptığı bu işlem, ne sözleşmede geçen fiyat farkı talebidir, ne de idareden alacağı sözleşme bedeline ek bir taleptir. Sadece sigorta ödemelerinde devletin sağladığı bir ek katkıdır. Sigorta primlerini ödemeyi üstlenmiş olan yüklenici, kendi sorumluluğunu yerine getirirken ve bu arada devletin sağladığı bu katkıdan yararlanırken bunun idareye geçirilmesi yerinde değildir. Çünkü davacının sağladığı bu katkı nedeniyle davalı idarenin sorumluluğu artmadığı gibi. Bu nedenle davalı idarece yapılan kesintinin yerinde olmadığı..." hususlarına yer vermiştir.

20.04.2011 tarih ve 27911 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğin 20'nci maddesi ile Tebliğin "78.23". maddesinde yapılan değişiklikle söz konusu prim kesintisine son verilmiştir. Son verilme dayanağı da, 5510 sayılı Kanun'un 81/ı maddesinde yapılan düzenlemedir. Buna göre, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81'inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendin-

de yer alan; "özel sektör işverenlerinin, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden, işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutarı Hazinece karşılanır. Bu fıkra hükümleri Kamu idareleri işyerleri ile bu Kanun'a göre sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz." hükmü, 6111 sayılı Kanun'un 38'inci maddesi ile değiştirilmiş ve bu bent hükümlerinin; 08/09/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 04/01/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki alım ve yapım işleri ve 4734 sayılı Kanun'dan istisna olan alım ve yapım işleri ile uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri ve bu Kanun'a göre sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ile yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmayacağı ve bu düzenlemenin 01/03/2011 tarihinden itibaren yürürlüğe gireceği hükme bağlanmıştır. Bu çerçevede;

a) İhale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı fiyat farkı hesaplanması öngörülen hizmet alımı ihalelerinde, sözleşmenin yürütülmesi aşamasında, yüklenicinin yukarıda anılan Kanun hükmü uyarınca 01/03/2011 tarihinden önceki dönemlere ait prim ödemelerinde işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutarın Hazinece karşılanması uygulamasından yararlanması halinde, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre İhalesi Yapılacak Olan Hizmet Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların 8'inci maddesinde yer alan, "b) İhale (son teklif verme) tarihi itibarıyla işveren tarafından karşılanacak olan sosyal sigorta primi ve işsizlik sigortası primine ilişkin toplam tutarda; asgari ücret değişikliği veya sigorta primi alt sınır değişikliği ile prim oranları değişikliği gibi sebeplerle meydana gelecek fark, 506 sayılı Kanun gereğince işveren nam ve hesabına Hazinece yapılacak olan ödemeler de dikkate alınmak suretiyle bu esasların 7'nci maddesi uygulanmaksızın ödenir veya kesilir." hükmü gereğince, Hazine tarafından karşılanan prim tutarı, idare tarafından yüklenicinin hakedişinden kesilecektir.

b) İhale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı hizmet alımları dahil bütün hizmet alımlarında yukarıda anılan Kanun hükmü uyarınca 01/03/2011 tarihinden sonraki dönemlere ait prim ödemelerinde işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutarın Hazinece karşılanması uygulamasına son verildiğinden, yüklenicilerin 2011 Yılı'nın Mart ayı ve sonrasındaki aylara ait hak edişlerinden 5510 sayılı Kanun'un 81'inci maddesi birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında herhangi bir kesinti yapılmayacaktır."

Yeri gelmişken şunu da ifade etmekte yarar bulunmaktadır. İhale yolu ile iş alan ve SGK'ye prim borcu olmayan yüklenicilerin 5 puanlık prim indiriminden yararlandırılmaması da sosyal güvenlik hukuku ilkelerine uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

SORU: Ali KAPLAN / *Toroslar Belediyesi, İns. Kyn. ve Eğ. Md.*

4857 sayılı İş Kanunu'na göre özel hayatından dolayı mahkemece tutuklama kararı çıkan bir işçinin iş akdi feshedilebilir mi? Tazminat durumu ne olur? 5510 sayılı Kanun çerçevesinde de ayrıca değerlendirebilir misiniz?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK / *TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)*

4857 sayılı İş Kanunu'nun "işverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı" başlıklı 25'inci maddesinin birinci fıkrasının IV numaralı bendine göre, süresi belirli olsun veya olmasın işçinin gözetimine alınması veya tutuklanması halinde devamsızlığın 17'nci maddesindeki bildirim süresini aşması halinde iş sözleşmesini sürenin bitiminden önce veya bildirim süresini beklemeksizin feshedebilir. Mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesine göre, hizmet akdinin işveren tarafından 4857 sayılı Kanun'un 25'inci maddesinin II numaralı bendinde gösterilen sebepler dışında feshedilmesi halinde kıdem tazminatı ödenmektedir. Bu çerçevede, işçinin tutukluluk süresi, işyerindeki çalışma süresine göre 2, 4, 6 veya 8 haftalık süreyi aşması durumunda (Bireysel iş sözleşmeleri veya toplu iş sözleşmelerinde ihbar önellere artırılmış ise işçinin iş sözleşmesinin feshedilmesi artırılan ihbar süresinin aşılması ile doğar.) işverenin iş sözleşmesini fesih etme yetkisi bulunmaktadır. İşveren bu takdir hakkını kullanmakta serbesttir. Tutuklulukta yargı kararının kesin-



leşmesine bakılmaz ancak yargı kararı ile tutuklamada tutukluluk süresinde işyerindeki devamsızlığı önem arz etmektedir. Elbette tutuklulukta işçinin işe devamı da mümkün olmayacaktır. Sonuç olarak, işveren işçinin iş sözleşmesini yukarıda yer alan mevzuat hükmü gereğince gözaltına alınması veya tutuklanması halinde devamsızlığın ihbar sürelerini aşması halinde haklı olarak feshedebilir. İhbar süresinin beklenilmesi durumunda sigortalılık devam eder, ancak Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderilen aylık prim ve hizmet belgesinde gün sayısı ile prime esas kazanç kısmı boş bırakılır. İşveren yetkisini kullanarak iş sözleşmesini feshettiğinde işçinin çalışma süresi 1 yılı bulmuşsa kıdem tazminatı öder. Kıdem tazminatı hesabında ihbar süreleri de göz önünde bulundurulur. Çünkü ihbar süresi işveren yönünden iş sözleşmesini feshetmesi için bekleme süresidir. İşçinin tutuklanması halinde tarafların birbirlerine ihbar süresi vermeleri mümkün olmadığı için, tarafların birbirlerine karşı ihbar tazminatı ödemesi söz konusu değildir. Tutukluluk nedeniyle iş sözleşmesi feshedilen işçinin daha sonra suçsuz olduğu karara bağlanırsa işçi lehine sonuçlar doğmaz. Yani, işçinin beraat etmesi iş sözleşmesinin feshedilmesinin sonuçları üzerinde etkisi yoktur. Tutuklulukta; tutukluluk süresi çalışılmış gibi sayılan hallerden sayılmadığından, kıdem süresinden sayılmaz ve kıdem tazminatı hesabına dahil edilmez.

İşçinin tutukluluk nedeniyle ihbar süresinden sonra iş sözleşmesinin feshedilmesi durumunda, ihbar süresinde, Sosyal Güvenlik Kurumuna eksik gün nedeni olarak "05""Tutukluluk" kodu kullanılarak bildirim yapılır. İhbar süresinin sona ermesinden sonra işçinin iş sözleşmesi feshedildiğinde ise, işçinin çıkış nedeni olarak ise "27""İşveren tarafından zorunlu nedenlerle ve tutukluluk nedeniyle fesih" kodu kullanılarak bildirim yapılır. Sigortalı işten ayrılış bildirgesi ise, iş sözleşmesinin feshini takip eden 10 gün içerisinde SGK'ye e-sigorta yolu ile bildirilmesi gerekir. Aksi halde, aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanır.

İşveren tutukluluk süresinde işçinin iş sözleşmesini feshetmemesi durumunda ise, SGK'ye eksik gün nedeni olarak "05""Tutukluluk" kodu kullanılarak bildirim yapılır. Prim ödeme günü ile prime esas kazanç bölümü boş bırakılır.

SORU: İbrahim TAYGUR / Nilüfer Belediyesi, İns. Kyn. ve Eğ. Müdürlüğü

14.09.2011 tarih ve 16:40 saatinde meydana gelen iş kazası bildirimlerinin hangi tarihe kadar ve nereye yapılması gerekir? İdari para cezası var mı?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK / TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)

5510 sayılı Kanun'un "iş kazasının tanımı, bildirilmesi ve soruşturulması" başlıklı 13'üncü maddesine göre, iş kazasının işveren tarafından, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine derhal ve Sosyal Güvenlik Kurumuna da en geç kazadan sonraki üç işgünü içinde, "iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi" ile doğrudan ya da taahhütlü posta ile SGK'ye bildirilmesi zorunludur. Aksi halde, Kanun'un 21'inci maddesine göre, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, SGK tarafından işverenden tahsil edilir.

4857 sayılı Kanun'un "işverenlerin ve işçilerin yükümlülükleri" başlıklı 77'nci maddesinin üçüncü fıkrası hükmüne göre, işverenler işyerlerinde meydana gelen iş kazasını en geç iki iş günü içinde yazı ile ilgili bölge müdürlüğüne bildirmek zorundadırlar. Aksi halde, Kanun'un 105'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereğince, işverenlere 2011 yılı için 1.232 TL tutarında idari para cezası uygulanacaktır.

Sonuç olarak, 14.09.2011 Çarşamba günü meydana gelen iş kazası olayının kazadan sonraki 2 iş günü içerisinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ilgili Bölge Müdürlüğüne 16.09.2011 Cuma gününe kadar (Gün sayısı hesaplama, kaza günü sayılmaz.), kazadan sonraki 3 iş günü içerisinde de Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü/Sosyal Güvenlik Merkezine 19.09.2011 Pazartesi gününe (Gün sayısı hesaplama, kaza günü sayılmaz.) kadar ayrı ayrı olmak üzere bildirilmesi zorunludur.

SORU: Furkan AZAKLI / Kadıköy Belediyesi, İns. Kyn. ve Eğ. Müdürlüğü

5393/49'uncu maddesindeki sözleşmeli çalışanların sosyal güvenlik mevzuatındaki karşılığı nedir? SGK girişini nasıl yapacağız?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK / TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)

5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi sigortalılık hallerini düzenlemiş, buna göre birinci fıkrasının (a) bendinde olanlar eski SSK'lılar, (b) bendinde olanlar eski Bağ-Kur'lular, (c) bendinde olanlar eski Emekli Sandığı İştirakçile-

ridir. Yeni düzenlemede SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı İştirakçileri 4/1-a, 4/1-b ve 4/1-c'liler olarak adlandırılmıştır. 657 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (A) bendindeki "memurlar"ın sosyal güvenliği 4/1-c; (B) bendindeki "sözleşmeli personel"in sosyal güvenliği 4/1-a; (C) bendindeki "geçici personel"in sosyal güvenliği 4/1-a; (D) bendindeki "işçiler"in sosyal güvenliği ise 4/1-a kapsamında sağlanmaktadır. 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin üç ve dördüncü fıkraları hükmü gereğince belli kadro ve unvanlarda sözleşme ile personel çalıştırılmaktadır. Aynı Kanun'un beşinci fıkrası hükmü ile de, bu personel hakkında bu Kanunla düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendine göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanır. Sonuç olarak, 5393 sayılı Kanun gereğince sözleşme ile istihdam edilecek personel, sosyal güvenlik mevzuatında 4/1-a kapsamında (eski SSK, eski 506 sayılı Kanun) sağlanmaktadır. Sözleşmeli personelin SGK girişi ise, SGK tarafından örneği "4/1-a-b ve 506 SK GM kapsamındaki sigortalılar için" belirlenmiş olan "sigortalı işe giriş bildirgesi" doldurulmak suretiyle e-sigorta yolu ile gönderilir. Söz konusu bildirgenin B-Sigortalının Sosyal Güvenlik Bilgileri bölümünde "13-sigortalılık türü/kodu" olarak gösterilen kutucuklardan "hizmet akdine tabi çalışanlar 4/a", "14-2008 Mayıs ayından önce çalışmış ise" olarak gösterilen kutucuklardan "Kurum "SSK" işaretlenecektir.

DİĞER MEVZUAT

SORU: Mehmet Akif ARSLAN / Tavşanlı Belediyesi, TAGTAŞ AŞ.Yön. Krl. Bşk.

Asgari ücret farkı hesaplamasındaki tereddüdümüz

2010 Yılı Asgari ücret	Brüt	760,50
2010 yılı işçilik maliyeti		955,64
2011 Yılı Asgari ücret	Brüt	796,50
2011 yılı işçilik maliyeti		1.000,88
Toplam İhale Bedeli olarak aldığımız miktar		104.660,10
Ocak Ayı için kestiğimiz fatura tutarı	31x286,74	8.888.00
Fazla mesai	33,50x15 gün	502,50
Asgari ücret farkı	36,00x9 kişi	<u>324,00</u>
		9.714.50

Tereddüt konusu farkın hesaplanması.

Biz farkı brüt asgari ücretten aldık, ancak işveren hissesi ve işsizlik işveren hissesini hesaplamadık birde yüzde 3 sözleşme bedeli eklenecek mi?

CEVAP: Recep DEMİR / İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre İhalesi Yapılacak Olan Hizmet Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların;

Temel asgari ücretin; Tarım dışında ve 16 yaşından büyük işçiler için ihale (son teklif verme) tarihinde geçerli olan asgari ücret,(md 6/n)

Güncel asgari ücretin ise; İş programına uygun olarak gerçekleştirilen işlere ait hakedişin düzenlendiği tarihten bir önceki aya ait tarım dışında ve 16 yaşından büyük işçiler için geçerli olan asgari ücret, (md 6/o) olduğu ifade edilmiştir.

Söz konusu Esasların; 7'nci maddesinde, fiyat farkının hangi formüle göre hesaplanacağı belirtilmiştir. Buna göre,

$$F = A_n \times B \times (P_n - 1)$$

$$\begin{matrix} \text{İn} & & \text{Yn} & & \text{Gn} & & \text{Kn} & & \text{Mn} \\ \text{Pn} & = & [a1 & + & a2 & \frac{\text{Yn}}{\text{Go}} & + & b1 & \frac{\text{Gn}}{\text{Mo}} & + & b2 & \frac{\text{Kn}}{\text{Mo}} & + & c & \frac{\text{Kn}}{\text{Mo}} & + & d & \frac{\text{Mn}}{\text{Mo}} &] \\ \text{İo} & & \text{Yo} & & \text{Go} & & \text{Ko} & & \text{Mo} & & \text{Mo} & & \text{Mo} & & \text{Mo} & & \text{Mo} & & \text{Mo} \end{matrix}$$

Formülde ;

F: Fiyat farkını (TL),

An: İlk geçici hakedişte (n=1) olmak üzere (n) inci hakedişte, teklif birim fiyatlı işlerde uygulama ayında gerçekleşen iş kalemlerinin sözleşme fiyatlarıyla çarpılması sonucu bulunan tutarı (TL); götürü bedel işlerde ise, uygulama ayı ilerleme yüzde sine göre gerçekleşen iş grubu ve/veya iş kalemi imalat miktarlarının sözleşme fiyatlarıyla çarpılması sonucu bulunan tutarı (TL),

B: 0,90 katsayısını,

Pn: İlk geçici hakedişte (n=1) olmak üzere (n) inci hakedişte, fiyat farkı hesabında kullanılan temel indeksler ve güncel indeksler ile a1, a2, b1, b2, c ve d değerlerinin ağırlık oranları temsil katsayılarının yukarıdaki formüle uygulanması sonucu bulunan fiyat farkı katsayısını,

a1: Sözleşme kapsamındaki işlerin yapılmasında kullanılacak ve bu esasların 8'inci maddesine göre artış farkı ödenecek olan asgari ücrete dayalı işçiliklerin oranını temsil eden ve yukarıdaki formülde artış öngörülme-yen sabit bir katsayıyı,

a2: Sözleşme kapsamındaki işlerin yapılmasında kullanılacak olan ve a1 katsayısının dışındaki işçiliklerin ağırlık oranını temsil eden sabit bir katsayıyı,

...İfade eder.

a1, a2, b1, b2, c ve d sabit katsayılarından biri, birkaçı veya tamamının, ihale konusu hizmetteki oranı dikkate alınmak suretiyle ve toplamı bire (1.00) eşit olacak şekilde ihaleden önce idarece belirlenerek ihale dokümanında gösterilmesi zorunludur. Bu sabit katsayılar, sözleşmenin uygulanması sırasında hiçbir gerekçeyle değiştirilemez.

Formüldeki temel indeksler (o) ve güncel indeksler (n) ise;

İo, İn: İşçilikle ilgili temel asgari ücreti ve güncel asgari ücreti,

İfade edildiği belirtilmiştir.

"Asgari Ücret ve Sigorta Primi Alt Sınır Artışından Kaynaklanan Fark" başlıklı 8'inci maddesinde de; "İhale konusu hizmetin gerçekleştirilmesi için çalıştırılacak 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi personelin, sayısı ve günlük çalışma saatinin belirtilmesi kaydıyla; asgari ücret tespit komisyonlarınca, ihale (son teklif verme) tarihinde tarım dışında ve 16 yaşından büyük işçiler için belirlenmiş olan asgari ücretin artırılması halinde, eski ve yeni asgari ücretler arasındaki fark; ayrıca bu farktan doğan ve işverence karşılanması gereken sosyal sigorta primleri ile sigorta primi alt sınır artışından kaynaklanan fark ve bu farklara ait işsizlik ödeneği, bu esasların 7'nci maddesi uygulanmaksızın yükleniciye ödenir." Denilmiştir.

Kamu İhale Tebliğinin 81'inci maddesinde hizmet alımlarında fiyat farkının nasıl uygulanacağı açıklanmıştır. Buna göre;

Çalışan personele asgari ücretin üzerinde bir ödeme öngörülmekle birlikte hizmet alımlarına ilişkin fiyat farkı esaslarının sadece 8'inci maddesinin uygulanacağı hizmet alımı ihalelerinde, ihale tarihi itibarıyla geçerli brüt asgari ücretin artması halinde anılan madde gereği asgari ücretteki artış miktarı kadar fiyat farkı hesaplanacaktır. (83.1.)

Fiyat Farkı Esaslarının bütün olarak uygulandığı ve işçiliğin a₂ olarak belirlendiği hizmet alımı ihalelerinde ise esasların 7'nci maddesi gereği ihale tarihi itibarıyla geçerli brüt asgari ücretteki artış oranı kadar fiyat farkı hesaplanacaktır. Esaslar bütün olarak uygulanmakla birlikte asgari ücretin üzerinde bir ödeme öngörülen işçilik a₁ olarak belirlenmişse 8'inci madde gereği asgari ücretteki artış miktarı kadar hesaplama yapılacaktır. (83.2.) denilmiştir.

Ayrıca yine tebliğin 79.4.2.21. maddesinde, " Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde, yüzde 3 oranındaki sözleşme giderleri ve genel giderler, sadece aşırı düşük tekliflerin değerlendirilmesine ilişkin olduğundan, bu sözleşme giderleri ve genel giderler idarece hazırlanan teklif mektubu eki cetvelde ayrı bir birim fiyat

kalemi olarak öngörülmemeyecektir. İhale sonuçlandırıldıktan sonra ihale üzerinde kalan isteklinin ödeyeceği ihale kararı damga vergisi, sözleşme damga vergisi ile diğer sözleşme giderleri ilgili mevzuatına göre hesaplanacaktır." denilmiştir.

Dolayısıyla yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere, asgari ücretin artırılması halinde, eski ve yeni asgari ücretler arasındaki fark; ayrıca bu farktan doğan ve işverence karşılanması gereken sosyal sigorta primleri ile sigorta primi alt sınır artışından kaynaklanan fark ve bu farklara ait işsizlik ödeneği, bu esasların 7'nci maddesi uygulanmaksızın yükleniciye ödenecektir. Ayrıca personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde, yüzde 3 oranındaki sözleşme giderleri ve genel giderler idarece hazırlanan teklif mektubu eki cetvelde ayrı bir birim fiyat kalemi olarak öngörülmemeyeceği için ihale sonuçlandırıldıktan sonra ihale üzerinde kalan isteklinin ödeyeceği ihale kararı damga vergisi, sözleşme damga vergisi ile diğer sözleşme giderleri ilgili mevzuatına göre hesaplanacaktır. Bu nedenle hesaplamalarınızı yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda yapmanız gerekir.

Beldemizde, Atatürkçü Düşünce Derneğinin Şubesi bulunmaktadır. Atatürkçü Düşünce Derneği Yöneticileri belediyemizden kiralık yer talep etmektedir. Atatürkçü Düşünce Derneğine yer tahsis edebilir miyiz? Veya 2886 sayılı Yasa'ya göre ihale ile yer verebilir miyiz?

SORU: Ahmet DURGUN / Alpullu Belediye Başkanı

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin dördüncü fıkrasında; "İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilir." hükmü yer almaktadır.

CEVAP: Recep DEMİR / İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

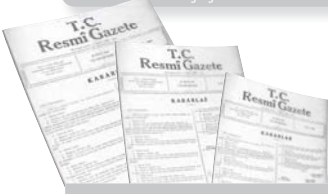
Kanun hükmünün değerlendirilmesi neticesinde; belediye meclis kararıyla sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla, sadece arsa tahsis edilebilir. Bu düzenlemede derneklere bina tahsisine ilişkin bir düzenleme yer almadığından, bina tahsis edilemeyeceği değerlendirilmektedir.

Yine 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinde "Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda; ...c) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, özürli dernek ve vakıfları, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. d) Kendilerine ait taşınmazları, aslı görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür. Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz." hükmü, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 1'inci maddesinde "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli dairelerin, özel idare ve belediyelerin ... satım, ... kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ... işleri bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütülür." hükmü yer almaktadır.

Mevzuat hükmü birlikte değerlendirildiğinde; belediyelerin, kamu yararına çalışan dernekler ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilecekleri, kendilerine ait taşınmazları aslı görev ve hizmetlerde kullanmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilecekleri veya tahsis edebilecekleri, bu idarelerin dışında kalan gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun olarak kiralayabilecekleri değerlendirilmektedir.

RESMİ GAZETE'DEN SEÇTİKLERİMİZ

Hazırlayan : Mustafa Reşit HAZER
İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü



KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME



R.G. Yayın Tarih-No 17.08.2011– 28028

KHK Tarih ve No 08.08.2011– 648

Adı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname

Özü -29/6/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklikler yapılmıştır.
-10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun eki (II) sayılı cetvelin "B) ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER İDARELER" bölümünde yer alan "31) Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı" sırası yürürlükten kaldırılmıştır.
-27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı," ve sekizinci fıkrasında yer alan "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı," ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.
-3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 8 ve 27 nci maddelerinde değişiklik yapılmış ve Kanuna bir madde eklenmiştir.
-9/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanununun 1 inci maddesinin ikinci fıkrası ile diğer birkaç maddesinde değişiklik yapılmıştır.
-21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda değişiklik yapılmıştır.
-26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanununda değişiklik yapılmıştır.
-2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanununda değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 17.08.2011– 28028

KHK Tarih ve No 08.08.2011– 649

Adı Avrupa Birliği Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname

Özü -3/6/2011 tarihli ve 634 sayılı Avrupa Birliği Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılmıştır.
-3/6/2011 tarihli ve 635 sayılı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılmıştır.
-3/6/2011 tarihli ve 638 sayılı Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılmış,
Söz konusu Kararnamenin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (h) ve (i) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.
"ğ) Gençlik alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşları, mahalli idareler ve üniversitelerin ilgili birimleriyle ilişkileri yürütmek."
-3/6/2011 tarihli ve 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılmıştır.
-14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda değişiklik yapılmıştır.

- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılmıştır.
- 23/2/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda değişiklik yapılmıştır.

BAKANLAR KURULU KARARI

T.C.
Resmî Gazete

R.G. Yayın Tarih-No 23.08.2011– 28034
B.K.K. Tarih ve No 25.07.2011– 2011/2085
Adı Mahalli İdare Birliklerinin Kurulmasına İzin Verilmesi Hakkında Karar
Özü 7 adet mahalli idare birliğinin kurulmasına izin verilmesi hakkında karar.

R.G. Yayın Tarih-No 26.08.2011– 28037
B.K.K. Tarih ve No 15.08.2011– 2011/2154
Adı 6772 sayılı Kanun Kapsamına Giren Kurumlarda Çalışan İşçilere 2011 Yılında Yapılacak İlave Tediye nin Ödenmesi Hakkında Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar
Özü 4/7/1956 tarihli ve 6772 sayılı Kanun kapsamına giren kurumlarda çalışan işçilere, anılan Kanunun 3 üncü maddesine göre 2011 yılında verilecek ilave tediye nin birinci yarısının 26/8/2011, diğer yarısının 3/11/2011 tarihinde ödenmesi kararlaştırılmıştır.

YÖNETMELİKLER

T.C.
Resmî Gazete

R.G. Yayın Tarih-No 04.08.2011– 28015
Yayımlayan Bakanlar Kurulundan
Adı Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü 3/5/2005 tarihli ve 2005/8844 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde değişiklik ve eklemeler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 04.08.2011– 28015
Yayımlayan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından
Adı Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü 22/8/2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde değişiklik ve eklemeler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 04.08.2011– 28015
Yayımlayan Maliye Bakanlığından
Adı Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı üçüncü mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde değişiklik ve eklemeler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 06.08.2011– 28017
Yayımlayan İçişleri Bakanlığından
Adı Ticari Araçlarda Reklâm Bulundurulması Hakkında Yönetmelik
Özü Belediye ve mücavir alan sınırları içinde yük ve yolcu taşıyan ticari araçların iç ve dış kısımlarında reklam bulundurulmasına dair usul ve esasları belirlemektir.

R.G. Yayın Tarih-No	10.08.2011– 28021
Yayımlayan	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan
Adı	Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	17/6/2004 tarihli ve 25495 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	10.08.2011– 28021
Yayımlayan	Ulaştırma Bakanlığından
Adı	Karayolu Taşıma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	11/6/2009 tarihli ve 27255 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinde değişiklik ve eklemeler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	16.08.2011– 28027
Yayımlayan	Çevre ve Şehircilik Bakanlığından
Adı	Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	29/4/2009 tarihli ve 27214 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	16.08.2011– 28027
Yayımlayan	Çevre ve Şehircilik Bakanlığından
Adı	Çevre Denetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	21/11/2008 tarihli ve 27061 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Denetimi Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	19.08.2011– 28030
Yayımlayan	Toplu Konut İdaresi Başkanlığından
Adı	Belediye Arsaları Üzerinde Toplu Konut ve Kentsel Çevre Üretimi ve Kredilendirilmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
R.G. Yayın Tarih-No	20.08.2011– 28031
Yayımlayan	Bakanlar Kurulundan
Adı	Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
Özü	19/11/1986 tarihli ve 86/11220 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğine ek maddeler eklenmiştir.
R.G. Yayın Tarih-No	24.08.2011– 28035
Yayımlayan	Çevre ve Şehircilik Bakanlığından
Adı	Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği
R.G. Yayın Tarih-No	25.08.2011– 28036
Yayımlayan	Sağlık Bakanlığı (Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı)’ndan
Adı	Tıbbi Laboratuvarlar Yönetmeliği

R.G. Yayın Tarih-No	25.08.2011– 28036
Yayımlayan	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan
Adı	Kayıtlı Elektronik Posta Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
R.G. Yayın Tarih-No	26.08.2011– 28037
Yayımlayan	Bakanlar Kurulundan
Adı	Organize Sanayi Bölgelerinde Yer Alan Parsellerin Gerçek Veya Tüzel Kişilere Tamamen Veya Kısmen Bedelsiz Tahsisine Dair Yönetmelik
R.G. Yayın Tarih-No	26.08.2011– 28037
Yayımlayan	Bakanlar Kurulundan
Adı	Ulusal ve Resmi Bayramlarda Yapılacak Törenler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
R.G. Yayın Tarih-No	27.08.2011– 28038
Yayımlayan	Orman ve Su İşleri Bakanlığında
Adı	Cazibeli Sulama Tesislerinden Faydalananlardan Hizmet Bedeli Alınmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER-TALİMATLAR-GENELGELER



R.G. Yayın Tarih-No	06.08.2011–28017
Yayımlayan	Başbakanlıktan
Tebliğ No	2011/9
Adı	Somali ve Açlık Tehlikesi Yaşayan Diğer Afrika Ülkelerine Yardım Kampanyası ile İlgili 2011/9 Sayılı Başbakanlık Genelgesi
R.G. Yayın Tarih-No	09.08.2011–28020 (Mükerrer)
Yayımlayan	Mesleki Yeterlilik Kurumundan
Tebliğ No	-
Adı	Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ
Özü	Bu Tebliğ ile 7 adet Ulusal Meslek Standardı yürürlüğe konulmuştur.
R.G. Yayın Tarih-No	13.08.2011–28024
Yayımlayan	Çevre ve Şehircilik Bakanlığında
Tebliğ No	-
Adı	Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ
R.G. Yayın Tarih-No	18.08.2011–28029
Yayımlayan	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından
Tebliğ No	-
Adı	Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

Özü 28/9/2008 tarihli ve 27011 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 18.08.2011–28029
Yayımlayan Mesleki Yeterlilik Kurumundan
Tebliğ No -
Adı Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ
Özü Bu Tebliğ ile 3 adet Ulusal Meslek Standardı yürürlüğe konulmuştur.

R.G. Yayın Tarih-No 20.08.2011–28031
Yayımlayan Maliye Bakanlığından
Tebliğ No 336
Adı Milli Emlak Genel Tebliği
Özü MADDE 1- (1) Bu Genel Tebliğin amacı; Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin işgalen kullanıldığının tespiti halinde, İdarece yürütülecek ecrimisil tespit, takdir ve tahsil işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. MADDE 2- (1) Bu Genel Tebliğ; Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri kapsar.
...
MADDE 16- (1) 27/7/2007 tarihli ve 26595 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 312 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği ve bu Genel Tebliğde değişiklik yapan 13/1/2010 tarihli ve 27461 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 326 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 20.08.2011–28031
Yayımlayan Kamu İhale Kurumu
Özü 22.8.2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 24.08.2011–28035
Yayımlayan Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından
Tebliğ No -
Adı İşverenlere Verilen Devlet Yardımı, Teşvik ve Desteklerde Sosyal Güvenlik Kurumundan Alınacak Borcu Yoktur Belgesinin Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ
Özü 28/9/2008 tarihli ve 27011 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşverenlere Verilen Devlet Yardımı, Teşvik ve Desteklerde Sosyal Güvenlik Kurumundan Alınacak Borcu Yoktur Belgesinin Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğde değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 25.08.2011–28036
Yayımlayan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan
Tebliğ No -
Adı Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ

Özü

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, kayıtlı elektronik posta sistemine ilişkin süreçleri ve teknik kriterleri detaylı olarak belirlemektir.

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ; KEPHS'nin işleyişine, KEPHS'nin faaliyetleri için kullandığı sistem, cihaz ile fiziki güvenliğine, personeline ve hizmetlerine ilişkin teknik hususları kapsar.

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, Kayıtlı Elektronik Posta Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 21 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

KARARLAR



R.G. Yayın Tarih-No 16.08.2011–28027
Yayımlayan Maliye Bakanlığı İç Denetim Koordinasyon Kurulundan
Adı Kamu İç Denetim Standartları

R.G. Yayın Tarih-No 18.08.2011–28029
Yayımlayan Afet ve Acil Durum Yüksek Kurulundan
Adı Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı (2012-2023) ile İlgili Afet ve Acil Durum Yüksek Kurulunun 9/8/2011 Tarihli ve 2011/1 Sayılı Kararı
Özü Afet ve Acil Durum Yüksek Kurulunca; Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının 27/7/2011 tarih ve B.02.1.AAD.0.14.00.00/401 sayı ile Kurula intikal ettirilen yazısı dikkate alınarak; Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı koordinatörlüğünde Deprem Danışma Kurulu, ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla hazırlanan ekli "Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı-2023 (UDSEP-2023)"ün kabulüne karar verilmiştir.
Bu planın ana amacı, depremlerin neden olabilecekleri fiziksel, ekonomik, sosyal, çevresel ve politik zarar ve kayıpları önlemek veya etkilerini azaltmak ve depreme dirençli, güvenli, hazırlıklı ve sürdürülebilir yeni yaşam çevreleri oluşturmaktır.

GENELGELER

Hazırlayan : Av. Nigar GÖRGÜN

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.00.00.00-010.06-19692
Konu : Alışveriş Poşetleri

28/07/2011

Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün "Alışveriş Poşetleri" konulu 14.07.2011 tarih ve 23374 sayılı yazısı ilişikte gönderilmiştir.

Konunun il özel idaresi ile iliniz dahilindeki belediyelere duyurulması hususunda;
Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

Yavuz Selim KÖŞGER
Bakan a.
Genel Müdür

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.10.0.TSH. 0.10.00.02/23374
Konu : Alışveriş Poşetleri

14/07/2011

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA

Son günlerde bazı basın ve yayım organlarında, doğaya bilinçsizce atılan naylon poşetlerin içerdiği kimyasallar nedeniyle çevreye ve canlılara büyük zarar verdiği yaşanan birçok rahatsızlıklardan artışın nedeni olduğu belirtilerek naylon poşet kullanımı gündeme gelmiştir.

Günlük hayatta alışverişte çok sık ve yaygın olarak kullanılan polietilen alışveriş poşetleri çevre ve toplum sağlığını olumsuz etkilemektedir. Doğada parçalanarak yok olması yüzyıllar gerektirebilen ve alışveriş merkezlerinde genellikle ücretsiz verilen bu poşetlerin, kullanımının en aza indirgenmesi için başta tüketiciler olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlara görevler düşmektedir.

Çevre ve toplum sağlığına olumsuz etkilenmemesi için alışveriş poşetlerinin kullanımı Bakanlığımızda oluşturulan Bilimsel Danışma Kurulunda değerlendirilmiş ve inceleme ve çalışmaların görüş ve tavsiyeleri şunlardır.

"Doğada kısa sürede parçalanarak zararsız ürünlere dönüşebilen biyo-bozunur poşetlerinin kullanımının teşvik edilmesi,

Polietilen alışveriş poşetleri yerine geri kazanılmış kağıtlardan elde edilen Kraft kese kağıdı kullanımının yaygınlaştırılması,

Tüketicinin polietilen alışveriş poşetleri yerine kese kağıdı, bez torba ve file gibi ürünlerin kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi ve özendirilmesi,

Kullanımlarının azaltılması amacı ile polietilen poşetlerin alışverişlerde tüketiciye ücretli verilmesi, Yerel yönetimlerin atık yönetimi planlamalarında bu poşetlerin bertarafına yönelik çözümler üretmeleri,

Alışveriş poşetlerinin evlerde çöp poşeti olarak kullanılması durumunda, yerel yönetimlerin caydırıcı önlemler alması ve bunların yerine kullanılacak biyo-bozunur çöp poşetlerini temin ederek tüketiciye sunulması" önerilmektedir.

Bu amaçla; yukarıda belirtilen ve Bakanlığımız görev alanına giren konularda gerekli çalışmanın yapılması hususunda bilgi ve gereğini arz ederim.

Dr. Seraceddin ÇOM
Bakan a.
Genel Müdür

ALIŞVERİŞ POŞETLERİNİN KULLANIMINA İLİŞKİN BİLİMSEL KOMİSYON KARARI

Günlük hayatta alışverişte çok sık ve yaygın olarak kullanılan polietilen alışveriş poşetleri çevre ve toplum sağlığını olumsuz etkilemektedir. Doğada parçalanarak yok olması yüzyıllar gerektirebilen ve alışveriş merkezlerinde genellikle ücretsiz verilen bu poşetlerin, kullanımının en aza indirgenmesi çevre ve toplum sağlığına olumlu katkı yapacaktır.

Bu nedenle;

Doğada kısa sürede parçalanarak zararsız ürünlere dönüşebilen biyo-bozunur poşetlerinin kullanımının teşvik edilmesi,

Polietilen alışveriş poşetleri yerine geri kazanılmış kağıtlardan elde edilen Kraft kese kağıdı kullanımının yaygınlaştırılması,

Tüketicinin polietilen alışveriş poşetleri yerine kese kağıdı, bez torba ve file gibi ürünlerin kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi ve özendirilmesi,

Kullanımlarının azaltılması amacı ile polietilen poşetlerin alışverişlerde tüketiciye ücretli verilmesi, Yerel yönetimlerin atık yönetimi planlamalarında bu poşetlerin bertarafına yönelik çözümler üretmeleri,

Alışveriş poşetlerinin evlerde çöp poşeti olarak kullanılması durumunda, yerel yönetimlerin caydırıcı önlemler alması ve bunların yerine kullanılacak biyo-bozunur çöp poşetlerini temin ederek tüketiciye sunulması önerilmektedir.

Bu amaçla; yukarıda anılan konularda toplumsal bilincin artırılmasında kitle iletişim araçlarının etkin kullanımının sağlanmasının yararlı olacağı değerlendirilmiştir.

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.00.00.00-349-19697

28/07/2011

Konu : "Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı; KENTGES (2010-2023)" Uygulama Çalışmaları

Türkiye'de kentsel yerleşmelerin mekansal yaşam kalitesinin arttırılmasına, ekonomik ve toplumsal yapının güçlendirilmesine, mekansal planlama sisteminin yeniden yapılandırılmasına olan ihtiyaçtan hareketle "Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı; KENTGES" hazırlanmıştır.

KENTGES; Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı; 25 Ekim 2010 tarihinde Yüksek Planlama Kurulu tarafından kabul edilerek 4 Kasım 2010 tarihli ve 27749 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Yüksek Planlama Kurulunca kabul edilen ve Resmi Gazete'de yayımlanan Strateji Belgesinde yer alan eylemlerin gerçekleştirilmesi, program, proje ve bütçelerin hazırlanması aşamasında strateji belgesinin dikkate alınması ve uygulamaların sürekli olarak izlenmesi, ülkemizde mekansal planlama, imar ve yapılaşma alanında uyumlu ve bütünleşik olarak iş ve işlemlerin yürütülmesi açısından yüksek düzeyde önem taşımaktadır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından koordine edilen KENTGES, ilgili tüm kurum ve kuruluşların "ortak uygulama sorumluluğunda" olacak bir strateji belgesidir. Buna göre; toplam 100 eylemin bulunduğu KENTGES strateji belgesinde yer alan eylemlerin 7 adedi Bakanlığımızın, 27 adedi Belediyelerin, 1 tanesi Valiliklerin sorumluluğunda olan eylemlerdir. Planda belirtilen zaman dönemi içerisinde bu eylemlerin gerçekleştirilmesi ve sürekli olarak izlenmesi Bakanlığımızca gerekli görülmektedir.

Bu kapsamda Belediyelerimizin anılan eylemlerle ilgili çalışmalarına başlangıç olmak üzere hali hazırda imar ve planlama alanındaki personel, hizmet ve donanım kapasitelerinin belirlenmesine ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda <http://kentges.bayindirlik.gov.tr/> internet adresinde anılan eylemlere ulaşılabilecek olup, aynı adres üzerindeki Anket Bilgi Formunun ivedi olarak (19.08.2011 tarihine kadar) doldurularak cevaplandırılması gerekmektedir. Doldurulan anket bilgi formunun bir örneği ise, doğruluğunun ilgili makam tarafından onaylanması suretiyle yazı ile "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü 2179. Sok. no:5 Söğütözü Ankara" adresine gönderilecektir.

Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile KENTGES Strateji belgesini izlemekle görevlendirilen Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gerekli görüldüğü zamanlarda anket, rapor, istatistiksel veri, bilgi ve belge verilmesi konusunda yardımcı olunması, valilik ve belediyelerimizin bahse konu taleplerle ilgili olarak doğrudan ilgili Bakanlıkla temasta bulunması ve söz konusu eylemlerin gerçekleştirilmesi kapsamında olmak üzere söz konusu anket bilgi formunun doldurulması ve gerekli diğer tüm çalışmaların yapılması hususunda;

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Yavuz Selim KÖŞGER
Bakan a.
Genel Müdür

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B05.0.MAH.0.00.00.00-349-20952
Konu : Maddi ve sosyal yardım talepleri

11/08/2011

İlgi : Başbakanlığın 29.07.2011 tarihli ve 1302 sayılı yazısı.

Başbakanlıktan alınan ilgi yazıda; Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığına yapılan maddi ve sosyal yardım taleplerinin doğru bir şekilde yönlendirilebilmesi ve sonuçlandırılabilmesi için kamu kurum ve kuruluşları tarafından sağlanan yardımlar ile bunlardan faydalanabilme koşulları konusunda bilgiye ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir.

Bu kapsamda iliniz dahilindeki belediyeler tarafından sağlanan maddi ve sosyal yardımlar ile bunlardan yararlanma şartlarının neler olduğu konusundaki bilgilerin; icmal edilmek suretiyle 5 Eylül 2011 tarihi mesai bitimine kadar ekte yer alan forma işlenerek gönderilmesi hususunda;

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Yavuz Selim KÖŞGER
Bakan a.
Genel Müdür

BELEDİYE BAŞKAN VE BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ İLE ZABITA KİMLİK KARTLARININ DAĞITIMI TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİNCE YAPILMAKTADIR...

İçişleri Bakanlığı'nın 19.07.2001 tarih ve B.05. MAH.0.65.00.02(50-51)-01-80900 sayılı Genelgesine göre; Belediye Başkanı kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığı'nın 15.03.2004 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.00.02/80 381(50-51)-04 sayılı Genelgesi ile Belediye Meclis Üyesi kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığı'nın 23.05.2007 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.001/ 80000-13139 sayılı görüş yazısı ile Zabıta kimlik kartlarının; hazırlanıp dağıtılması yetkisi Türkiye Belediyeler Birliği'ne verilmiştir.

Birliğimiz tarafından verilmekte olan;

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyelerine verilecek kimlik kartları ile bir adet rozet ve oto çıkartma ücretsiz olup, birden fazla rozet ve oto çıkartma bedeli 5'er TL'dir. Ayrıca bir adet zabıta kartı da ücretsizdir.

Başvuru için gereken belgelerin Türkiye Belediyeler Birliği Atatürk Bulvarı No:229 06680 Kavaklıdere / ANKARA adresine gönderilmesi halinde kimlikler en kısa sürede adrese postalanacaktır.

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi kimlik kartı almak için gerekli belgeler:

- Mazbata örneği
- Resmi talep yazısı,
- Nüfus cüzdanının arkalı önlü fotokopisi
- Son 6 ay içinde çekilmiş 1 adet fotoğraf
- Zabıta kimlik kartı almak için gerekli belge:
- Belediye tarafından verilecek resmi talep yazısı

Ücretsizdir



Ücretsizdir



Ücretsizdir



TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

Güncel Yayınlarımız



Birliğimizin yayınları ücretsiz olup belediyelerimize birer adet gönderilmektedir.

Kitaplarımız dijital ortamda www.tbb.gov.tr adresinde yayınlarımız bölümünde yer almaktadır.



TBB BELEDİYE AKADEMİSİ EĞİTİMLERİ SÜRÜYOR

Eğitimlerimiz web sitemizde yayımlanarak tüm
üyelerimize duyurulmaktadır.

Akademi eğitimleri ve diğer eğitim
etkinliklerinin başvurusu için
"TBB e-eğitim sistemine"
kayıt olmayı unutmayınız.

üyelik için;

www.tbb.gov.tr

- Üyelik panelini lütfen eksiksiz doldurunuz. • Üyelik bilgilerinizi bir defa girmeniz yeterlidir.
- Onay verdiğinizde başvurunuzla ilişkin e-mail ve sms size ulaşacaktır.

Atatürk Bulvarı No: 229
Kavaklıdere - ANKARA
Tel: (0312) 419 21 00(pbx)
Faks: (0312) 419 21 30
e-posta: dergi@tbb.gov.tr



AFRİKA'DAKİ
İNSANLIK DRAMI
BÜTÜN DÜNYANIN
ORTAK SORUNUDUR!

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

Atatürk Bulvarı No:229

Kavaklıdere/ANKARA

Tel:(0312) 419 21 00

Faks:(0312) 419 21 30